

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمانشاه
Kermanshah Chamber Of Commerce, Industries, Mines & Agriculture

گزارشی از وضعیت اقتصاد عراق

بازرگانی داخلی/بازرگانی خارجی/صنعت/کشاورزی

گزارشی از وضعیت اقتصاد عراق

بخش اول: بازرگانی داخلی

* مهندس ابراهیم خمیسی

* مهندس ایهاب سلطانی

اداره امور بین الملل اتاق بازرگانی و صنایع و معادن کرمانشاه

مقدمه:

بر اساس یکی از تعاریف، بازرگانی داخلی به فرآیند مبادله کالا و خدمات از طریق عقد قراردادهای تجاری میان بازرگانان، فروشندگان، تولید کنندگان و مصرف کنندگان در درون مرزهای کشور اطلاق می گردد. لذا این بخش در میان سایر بخش های اقتصادی، بیشترین تماس و ارتباط را با زندگی و امور معیشتی شهروندان دارد. بازرگانی داخلی دولتی (سهامی عام) خواه به صورت عمده یا جزء (خرده فروشی) بخشی از انواع مختلف بازرگانی داخلی به شمار می رود. این نوع تجارت در کشورهای در حال رشد معمولاً در قالب شرکت ها و مؤسسات بازرگانی دولتی که متعلق به حکومت مرکزی و یا حکومت محلی و یا استانی است (مانند عراق)، قابل مشاهده است.

اهمیت این نوع تجارت به این دلیل است که دولت از طریق آن و بر اساس برنامه ریزی های انجام گرفته توسط دستگاههای ذی ربط که در چارچوب استراتژی مشخص صورت می پذیرد، اهداف خود را در بازار بوسیله عرضه مواد و کالاها و خدمات با قیمت های مشخص برای همه شهروندان سراسر کشور، محقق می نماید.

اطلاعات مربوط به آمارهای توزیع بخش بازرگانی داخلی دولتی و یا خصوصی، یکی از شاخص های مورد نیاز جهت محاسبه تولید ناخالص داخلی به حساب می آید و لذا برای محاسبه سرانه درآمد ملی نیز ضروری می باشد.

تحلیل های ارائه شده در این گزارش بر اساس اطلاعات به دست آمده از مهمترین شرکت های بخش بازرگانی داخلی دولتی کشور عراق صورت گرفته است که عبارتند از:

۱. از وزارت نفت: شرکت سهامی عام پخش فرآورده های نفتی

۲. از وزارت کشاورزی: شرکت سهامی عام ادوات و ماشین آلات کشاورزی

۳. از وزارت بازرگانی:

الف) شرکت سهامی عام تجارت مواد غذایی

ب) شرکت سهامی عام تجارت غلات و حبوبات

ج) شرکت سهامی عام بازارهای مرکزی

د) شرکت سهامی عام تجارت مواد و مصالح ساختمانی

ه) شرکت سهامی عام تجارت اتومبیل

در این گزارش آمار مربوط به اقلیم کردستان عراق نیز به استثناء شرکت های: «ادوات و ماشین آلات کشاورزی (وابسته به وزارت کشاورزی)، بازارهای مرکزی، تجارت اتومبیل و مواد و مصالح ساختمانی (وابسته به وزارت بازرگانی)» که در اقلیم شعبه ای از آنها وجود ندارد، لحاظ شده است.

نتایج گزارش:

۱. تعداد هفت مؤسسه عمده که وابسته به وزارتخانه های نفت، کشاورزی و بازرگانی می باشند در این تحقیق مورد مطالعه قرار گرفتند.

۲. تعداد کارکنان این مؤسسه ها در سال ۲۰۰۷ میلادی، ۴۴۷۹۷ نفر می باشد که نسبت به سال قبل از آن کاهشی به میزان ۰.۱٪ نشان می دهد. در سال ۲۰۰۶ این تعداد ۴۴۸۲۳ نفر بود.

۳. مجموع حقوق و مزایای پرداخت شده به کارکنان این بخش در سال ۲۰۰۷، ۲۴۷ میلیارد ۶۶۳ میلیون دینار (حدود ۲۱۲ میلیون دلار) بود که نسبت به سال قبل از آن ۸.۹٪ افزایش نشان می دهد. (حدود ۱۹۴/۴ میلیون دلار در سال ۲۰۰۶ میلادی)

۴. مبلغ کل خریدها در سال ۲۰۰۷ حدود ۷۰۳۰ میلیارد دینار معادل تقریباً ۶ میلیارد دلار بود که افزایشی حدود ۳۲/۹٪ نسبت به سال قبل از آن نشان می دهد. مبلغ کل خریدها در سال ۲۰۰۶ حدود ۴/۵ میلیارد دلار بود.

۵. مبلغ کل فروش در سال ۲۰۰۷ میلادی حدود ۶۹۲۸ میلیارد دینار معادل تقریباً ۵/۹ میلیارد دلار بود که افزایشی حدود ۳۸/۶٪ نسبت به سال قبل از آن نشان می دهد. مبلغ کل فروش در سال ۲۰۰۶ حدود ۴/۳ میلیارد دلار بود.

۶. مبلغ کل هزینه ها در سال ۲۰۰۷ حدود ۴۴۷/۵ میلیارد دینار معادل حدود ۳۸۳ میلیون دلار بود که افزایشی حدود ۲۲/۶٪ نسبت به سال قبل از آن نشان می دهد. مبلغ کل هزینه ها در سال ۲۰۰۶ حدود ۳۱۲ میلیون دلار بود.

۷. میزان کل درآمدها در سال ۲۰۰۷ میلادی حدود ۷۰۶۲ میلیارد دینار معادل حدود ۶ میلیارد و ۴۰ میلیون دلار بود که کاهش حدود ۳/۳٪ نسبت به سال قبل از آن نشان می دهد. این میزان در سال ۲۰۰۶ معادل حدود ۶ میلیارد و ۲۴۵ میلیون دلار بود. همچنین در شرکت های سهامی عام: بازارهای مرکزی، تجارت اتومبیل و تجارت غلات و حبوبات وابسته به وزارت بازرگانی ضرر و زیانی معادل ۱۳ میلیارد و ۷۲۳ میلیون دینار معادل حدود ۱۱/۷ میلیون دلار مشاهده می شود.

* جدول زیر شاخص های اجمالی بخش بازرگانی داخلی کشور عراق در بین سالهای ۱۹۹۳ الی ۲۰۰۷ میلادی را نشان می دهد. (ارقام به هزار دینار می باشد، هر دلار آمریکا معادل حدود ۱۱۷۰ دینار عراق می باشد)

سال	تعداد مؤسسه ها	درصد افزایش	تعداد کارکنان	درصد افزایش	حقوق و مزایا کارکنان	درصد افزایش	مبلغ کل خریدها	درصد افزایش	مبلغ کل فروش	درصد افزایش	مبلغ کل هزینه ها	درصد افزایش	مبلغ کل درآمدها	درصد افزایش
۱۹۹۳	۳	-	۱۳۰۷۵	-	۳۰۱۱۰۹	-	۱۱۳۶۰۲۵	-	۱۵۲۰۰۲۲	-	۵۲۰۲۳۹	-	۱۶۳۷۲۳۱	-
۱۹۹۴	۳	./.	۱۰۵۲۵	-۱۹/۵	۶۱۰۰۱۹	۱۰۲/۶	۳۶۰۲۳۰۱	۲۱۷/۱	۵۲۶۶۱۶۵	۲۴۶/۵	۲۱۸۷۱۳۱	۲۲۰/۴	۵۹۳۸۴۶۰	۲۶۴/۹
۱۹۹۵	۳	./.	۱۰۹۲۲	۳/۸	۸۴۱۴۶۳	۳۷/۹	۳۲۴۴۹۹۷۴	۸۰۰/۸	۲۵۳۶۱۳۵۲	۳۸۱/۶	۸۲۸۴۰۹۹	۲۷۸/۸	۳۵۰۴۱۳۹۷	۴۹۰/۱
۱۹۹۶	۳	./.	۱۱۱۱۵	۱/۸	۱۴۲۸۳۵۱	۶۹/۷	۳۷۱۱۱۱۰۹	۱۴/۴	۵۵۶۷۷۳۹۸	۱۱۹/۵	۴۵۷۴۹۵	-۹۴/۵	۵۶۰۴۷۳۳۰	۵۹/۹
۱۹۹۷	۲	-	۲۰۲۴	-	۳۳۳۸۸۵	-	۵۴۹۰۶۴۷۵	-	۵۸۹۵۵۶۹۰	-	۲۴۵۵۲۹	-	۶۰۱۳۸۱۸۷	-
۱۹۹۸	۲	./.	۲۰۲۳	./.	۴۱۹۳۳۰	۲۵/۶	۵۲۴۸۹۹۹۵	-۴/۴	۸۸۸۶۹۲۹۵	۵۰/۷	۷۰۱۴۵۷	۱۸۵/۷	۸۹۱۳۸۶۳۷	۴۸/۲
۱۹۹۹	۳	-	۱۲۰۱۹	-	۵۹۱۷۸۳۳	-	۹۰۱۳۲۰۲۴	-	۲۳۶۷۵۹۵۴۹	-	۸۰۵۶۲۶۹۴	-	۲۴۳۱۰۹۷۴۲	-
۲۰۰۰	۳	./.	۱۲۴۶۶	۳/۷	۱۰۰۴۲۵۲۳	۶۹/۷	۷۵۸۵۵۳۷۴	-۱۵/۸	۳۵۵۷۰۳۶۰۱	۵۰/۲	۱۰۳۷۴۸۹۱۸	۲۸/۸	۳۶۵۶۰۴۵۲۰	۵۰/۴
۲۰۰۱	۳	./.	۱۲۷۷۵	۲/۵	۱۱۷۹۷۵۷۶	۱۷/۵	۱۲۹۸۴۴۹۶۶	۷۱/۲	۳۶۹۰۳۳۱۴۷	۳/۷	۱۲۶۸۴۰۸۳۶	۲۲/۳	۳۷۸۹۶۰۳۳۴	۳/۷
۲۰۰۴	۸	-	۴۳۷۱۶	-	۱۷۴۷۲۹۷۰۷	-	۱۲۸۱۹۰۵۹۰۲	-	۱۹۶۱۰۹۷۳۲	-	۱۴۱۸۳۹۳۵۱	-	۷۳۹۱۰۹۰۲۵	-
۲۰۰۵	۷	-۱۲.۵	۴۶۱۰۶	۵/۵	۲۰۵۵۶۱۹۳۷	۱۷/۶	۳۱۴۰۶۹۱۲۱۵	۱۴۵	۱۵۵۸۳۰۶۶۴۸	۶۹۴/۶	۲۹۵۲۶۷۹۰۵	۱۰۸/۲	۱۲۶۸۳۶۰۰۰۵	۷۱/۶
۲۰۰۶	۷	./.	۴۴۷۹۷	-۲/۸	۲۲۷۴۷۸۱۶۸	۱۰/۷	۵۲۸۸۸۲۷۰۶۷	۶۸/۴	۴۹۹۸۵۰۴۲۱۵	۲۲۰/۸	۳۶۴۸۸۲۰۲۹	۲۳/۶	۷۳۰۶۰۲۹۸۶۰	۴۶۰
۲۰۰۷	۷	./.	۴۴۷۹۷	./.	۷۰۶۷۱۲۳۳۹۹	۳۰۰۷	۷۰۲۹۴۹۶۵۲۲	۳۲/۹	۶۹۲۸۳۶۳۰۰۴	۳۸/۶	۴۴۷۴۸۲۸۲۸	۲۲/۶	۷۰۶۲۳۵۵۵۸۵	-۳/۳

بخش دوم: بازرگانی خارجی

مقدمه:

امروزه برنامه های اقتصادی فراگیر، امری ضروری برای همه کشورهای در حال توسعه به شمار می رود. این کشورها در تلاش هستند تمام منابع انسانی و اقتصادی در دسترس خود را جهت تحقق درصدهای بالاتر رشد اقتصادی به کار گیرند. به همین دلیل بخش بازرگانی خارجی از جایگاه مهمی در تعیین چارچوب و همچنین اجرای برنامه های رشد و توسعه اقتصادی فراگیر کشورها برخوردار است؛ بگونه ای که از یک سو صادرات، بطور مستقیم بر افزایش درآمد ملی تأثیر می گذارد و از سوی دیگر واردات نیز بطور غیر مستقیم و از طریق امکان دادن به اقتصاد ملی جهت دستیابی به کالاهای سرمایه ای و لوازم تولید مورد نیاز برای فرآیند توسعه، در افزایش میانگین رشد درآمد ملی به ایفای نقش می پردازد.

لازم به ذکر است که تحلیل های ارائه شده در این گزارش، بر اساس اطلاعات دریافتی از وزارت دارایی و اداره گمرک کشور عراق می باشد.

نتایج گزارش:

۱. واردات کل عراق (فرآورده های نفتی و کالا) در سال ۲۰۰۸ میلادی بالغ بر ۳۵۴۹۶ میلیون دلار بود.
۲. واردات کل کالاهای عراق (جز فرآورده های نفتی) در سال ۲۰۰۸ میلادی به ۳۲۰۱۷ میلیون دلار رسید.
۳. واردات کل فرآورده های نفتی عراق در سال ۲۰۰۸ میلادی به ۳۴۷۹ میلیون دلار رسید.
۴. صادرات عراق در سال ۲۰۰۸ بالغ بر ۶۳۷۲۶ میلیون دلار بود.
۵. صادرات غیر نفتی عراق در سال ۲۰۰۸ بالغ به ۵۱۰ میلیون دلار رسید.
۶. تراز بازرگانی عراق در سال ۲۰۰۸ میلادی به ۲۸۲۳۰+ میلیون دلار رسید.
۷. تراز بازرگانی کالاهای عراق (جز فرآورده های نفتی) در سال ۲۰۰۸ میلادی به منفی ۳۱۵۰۷ میلیون دلار رسید.
۸. بالاترین میزان واردات عراق در سال ۲۰۰۸ میلادی از کشورهای عربی بود که بالغ بر ۱۶۳۹۹ میلیون دلار بود و حدود ۴۶٪ کل کالاهای وارداتی عراق را شامل می شود. کشورهای اروپایی (جز اتحادیه اروپا) و کشورهای آسیایی به ترتیب با ۲۴٪ و ۱۱٪ رده های بعدی را به خود اختصاص دادند.
۹. بیشترین گروه کالاهای وارداتی عراق در سال ۲۰۰۸ میلادی، تجهیزات و ماشین آلات حمل و نقل بود که با ۱۳۶۶۶ میلیون دلار، ۳۸٪ کل واردات این کشور را به خود اختصاص داد.

۱۰. بالاترین میزان صادرات عراق در سال ۲۰۰۸ میلادی به کشورهای آمریکای شمالی و جنوبی بود که بالغ بر ۳۴۹۲۲ میلیون دلار بود و حدود ۰/۵۴٪ کل کالاهای صادراتی عراق را شامل می شود. کشورهای اتحادیه اروپا و کشورهای آسیایی نیز به ترتیب با ۰/۲۳٪ و ۰/۱۵٪ رده های بعدی را به خود اختصاص دادند.

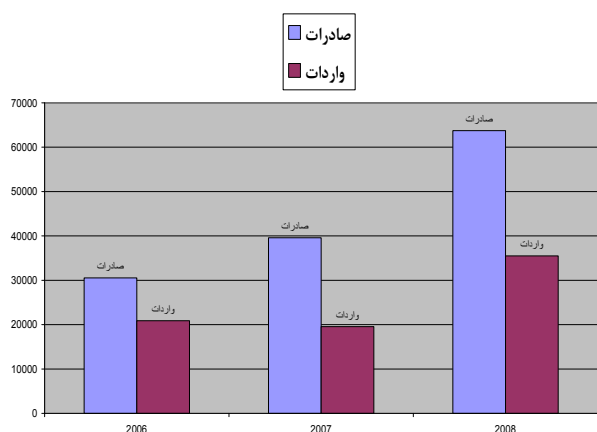
۱۱. بیشترین گروه کالاهای صادراتی غیر نفتی عراق در سال ۲۰۰۸ میلادی، مواد غذایی و حیوانات زنده بود که با ۱۹۱ میلیون دلار، ۰/۳۷٪ کل صادرات غیر نفتی و ۰/۰۳٪ کل صادرات عراق را به خود اختصاص داد.

تراز بازرگانی صادرات و واردات عراق بین سال های ۲۰۰۶ الی ۲۰۰۸

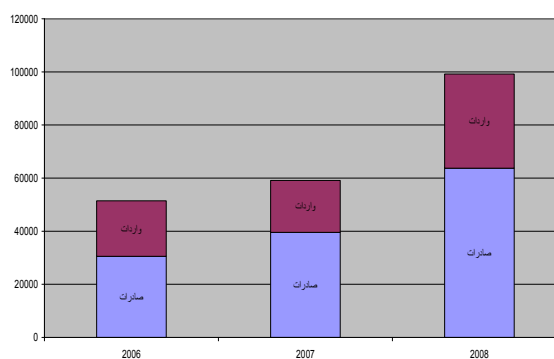
بر اساس طبقه بندی استاندارد تجارت بین المللی (S.I.T.C., Standard International Trade)

تراز بازرگانی (میلیون دلار)	صادرات		واردات	
	ارزش (میلیون دلار)	سال	ارزش (میلیون دلار)	سال
+ ۹۶۳۷	۳۰۵۲۹	۲۰۰۶	۲۰۸۹۲	۲۰۰۶
+ ۲۰۰۳۱	۳۹۵۸۷	۲۰۰۷	۱۹۵۵۶	۲۰۰۷
+ ۲۸۲۳۰	۶۳۷۲۶	۲۰۰۸	۳۵۴۹۶	۲۰۰۸

- ارزش واردات بر اساس (C.I.F)

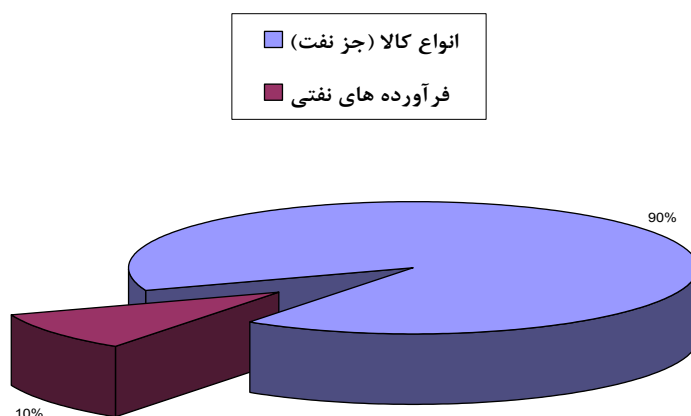
تراز بازرگانی عراق بین سالهای ۲۰۰۶ الی ۲۰۰۸ (میلیون دلار)

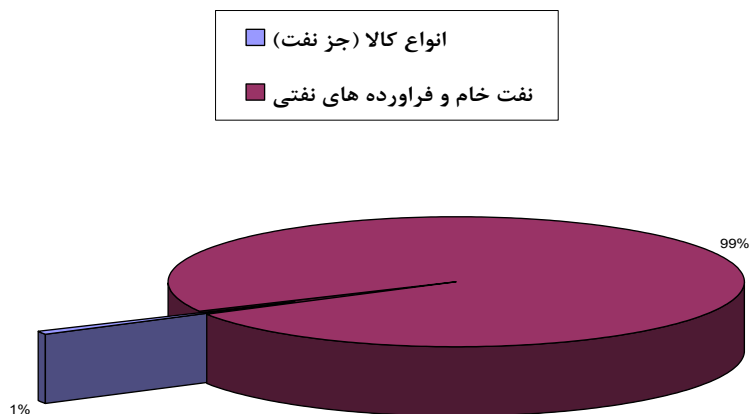
تراز بازرگانی عراق بین سالهای ۲۰۰۶ الی ۲۰۰۸ (میلیون دلار)

تراز بازرگانی و ترکیب کالاهای صادراتی و وارداتی عراق در سال ۲۰۰۸ میلادی

تراز بازرگانی (میلیون دلار)	صادرات (۲۰۰۸)		واردات (۲۰۰۸)	
	ارزش (میلیون دلار)	نوع	ارزش (میلیون دلار)	نوع
- ۳۱۵۰۷	۵۱۰	انواع کالا (جز نفت)	۳۲۰۱۷	انواع کالا (جز نفت)
۵۹۷۳۷	۶۳۲۱۶	نفت خام و فرآورده های نفتی	۳۴۷۹	فرآورده های نفتی
۲۸۲۳۰	۶۳۷۲۶	کل صادرات	۳۵۴۹۶	کل واردات

ترکیب کالاهای وارداتی عراق در سال ۲۰۰۸

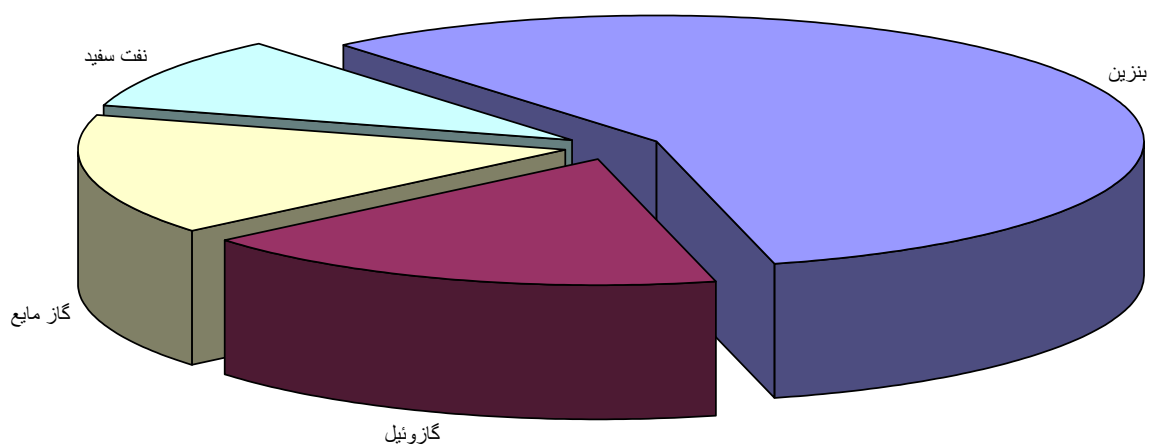

ترکیب کالاهای صادراتی عراق در سال ۲۰۰۸

ترکیب واردات فرآورده های نفتی عراق در سال ۲۰۰۷ میلادی

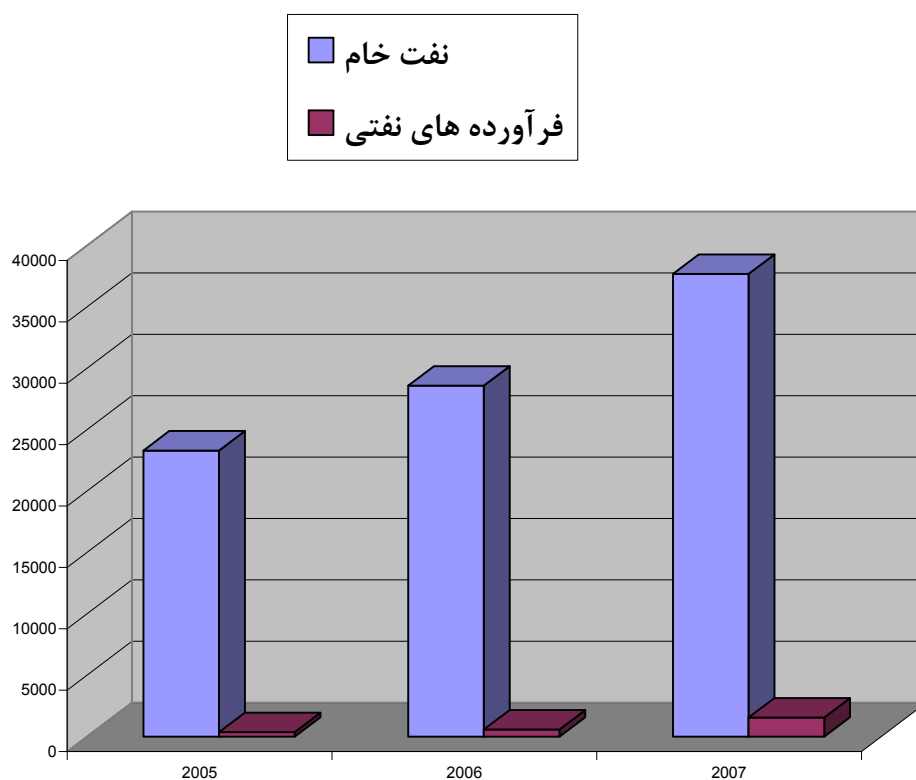
نسبت (%)	ارزش (میلیون دلار)	نام کالا
نقدی		
۱۳/۹	۲۶۶/۱۱	گاز مایع
۵۰/۱	۹۶۰/۴۷	بنزین
۸/۲	۱۵۷/۰۷	نفت سفید
۱۵/۴	۲۹۶/۶۴	گازوئیل
معاوضه (معامله پایاپای)		
۰/۳	۴/۸۳	بنزین
-	-	نفت سفید
۱۲/۱	۲۳۱/۸۸	سایر فرآورده های نفتی
۱۰۰	۱۹۱۷	مجموع واردات

ترکیب واردات فرآورده های نفتی عراق در سال ۲۰۰۷

ارزش صادرات نفت و فرآورده های نفتی عراق بین سال های ۲۰۰۵ الی ۲۰۰۷ (میلیون دلار)

کالا	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷
نفت خام	۲۳۳۱۹	۲۸۶۱۰	۳۷۷۰۵
گوگرد	۰/۸	-	-
فرآورده های نفتی	نفت کوره	۵۵۶	۱۵۶۵
	روغن پایه	۰/۴	۱/۵
	موم	۰/۰۴	-
	روانکارها	-	۰/۲
	خام	-	۳۳/۴
مجموع فرآورده های نفتی	۳۸۰/۲	۵۹۴/۷	۱۵۶۵
صادرات نفت و فرآورده های نفتی	۲۳۶۹۹/۲	۲۹۲۰۴/۷	۳۹۲۷۰

صادرات نفت و فرآورده های نفتی عراق بین سالهای ۲۰۰۵ الی ۲۰۰۷ (میلیون دلار)

ترکیب واردات عراق بین سال های ۲۰۰۶ الی ۲۰۰۸ (میلیون دلار)

بر اساس طبقه بندی استاندارد تجارت بین المللی (S.I.T.C., Standard International Trade)

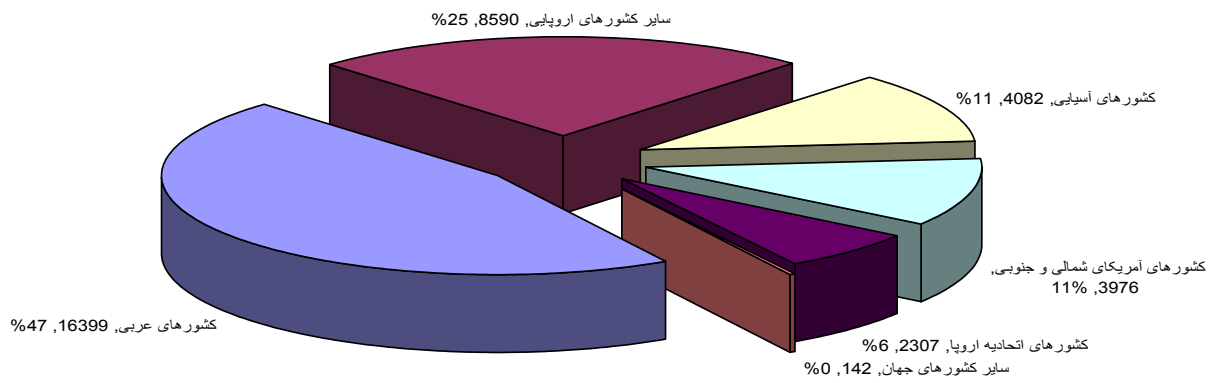
۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۶	نوع کالا
۱۹۱۷	۱۰۵۶	۷۱۶	مواد غذایی و حیوانات زنده
۴۶۱	۲۵۴	۲۷۴	نوشیدنی ها و توتون و تنباکو
۶۳۹	۳۵۲	۳۶۸	مواد خام غیر خوراکی بجز سوخت
۳۴۷۹	۱۹۱۷	۲۰۶۰	سوخت های معدنی و روانکارها
۲۲۷۲	۱۲۵۲	۱۳۳۵	چربی و روغن های نباتی و حیوانی
۲۳۷۸	۱۳۱۰	۱۴۰۴	مواد شیمیایی
۴۰۴۷	۲۲۲۹	۱۷۴۷	کالاهای تولیدی و طبقه بندی شده بر اساس مواد اولیه
۱۳۶۶۶	۷۵۲۹	۹۰۸۶	تجهیزات و ماشین آلات حمل و نقل
۵۶۰۸	۳۰۹۰	۳۳۰۷	تولیدات گوناگون
۱۰۲۹	۵۶۷	۵۹۵	سایر کالاهای لیست نشده
۳۵۴۹۶	۱۹۵۵۶	۲۰۸۹۲	جمع

- ارزش واردات بر اساس (C.I.F)

ارزش واردات عراق بر اساس مناطق جغرافیایی بین سال های ۲۰۰۶ الی ۲۰۰۸ (میلیون دلار)

۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۶	منطقه
۱۶۳۹۹	۹۰۳۵	۷۸۵۵	کشورهای عربی
۳۹۷۶	۲۱۹۰	۱۶۵۰	کشورهای آمریکای شمالی و جنوبی
۲۳۰۷	۱۲۷۱	۲۹۴۶	کشورهای اتحادیه اروپا
۸۵۹۰	۴۷۳۳	۶۲۲۶	سایر کشورهای اروپایی
۴۰۸۲	۲۲۴۹	۲۱۹۴	کشورهای آسیایی
۱۴۲	۷۸	۲۱	سایر کشورهای جهان
۳۵۴۹۶	۱۹۵۵۶	۲۰۸۹۲	جمع

- ارزش واردات بر اساس (C.I.F)

واردات عراق بر اساس توزیع جغرافیایی جهان در سال ۲۰۰۸

ترکیب صادرات عراق بین سال های ۲۰۰۶ الی ۲۰۰۸ (میلیون دلار)

بر اساس طبقه بندی استاندارد تجارت بین المللی (S.I.T.C., Standard International Trade)

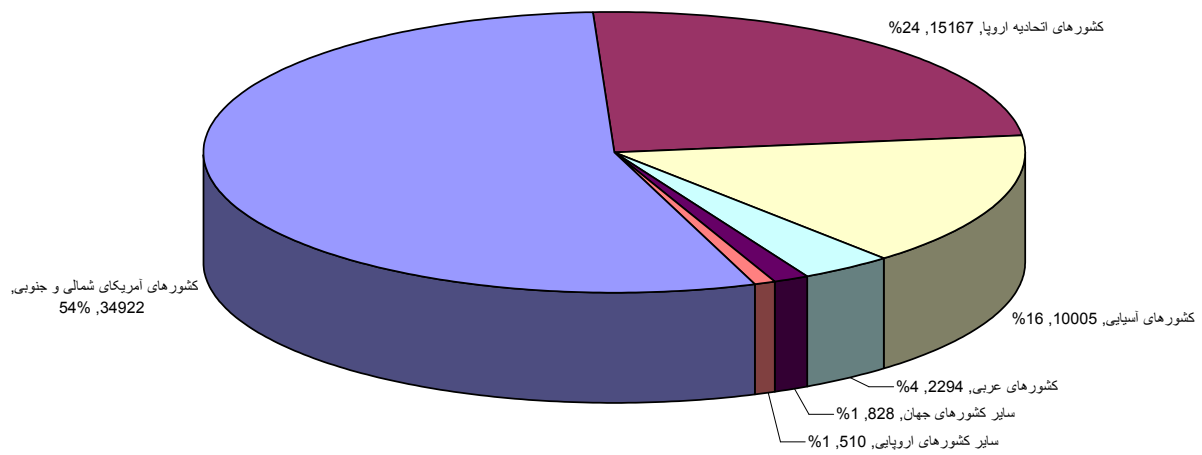
۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۶	نوع کالا
۱۹۱	۱۱۹	۸۶	مواد غذایی و حیوانات زنده
۰	۰	۰	نوشیدنی ها و توتون و تنباکو
۱۲۸	۷۹	۴۶	مواد خام غیر خوراکی بجز سوخت
۶۳۲۱۶	۳۹۲۷۰	۳۰۲۹۸	* سوخت های معدنی و روانکارها
۰	۰	۰	چربی و روغن های نباتی و حیوانی
۰	۰	۲	مواد شیمیایی
۶۴	۴۰	۱۶	کالاهای تولیدی و طبقه بندی شده بر اساس مواد اولیه
۱۲۷	۷۹	۷۲	تجهیزات و ماشین آلات حمل و نقل
۰	۰	۰	تولیدات گوناگون
۰	۰	۹	سایر کالاهای لیست نشده
۶۳۷۲۶	۳۹۵۸۷	۳۰۵۲۹	جمع

* شامل نفت خام و فرآورده های نفتی و گوگرد

ارزش صادرات عراق بر اساس مناطق جغرافیایی بین سال های ۲۰۰۶ الی ۲۰۰۸ (میلیون دلار)

۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۶	منطقه
۲۲۹۴	۱۴۲۵	۹۴۹	کشورهای عربی
۳۴۹۲۲	۲۱۶۹۴	۱۶۹۲۲	کشورهای آمریکای شمالی و جنوبی
۱۵۱۶۷	۹۴۲۲	۷۴۰۶	کشورهای اتحادیه اروپا
۵۱۰	۳۱۷	۴۴۳	سایر کشورهای اروپایی
۱۰۰۰۵	۶۲۱۵	۴۴۲۷	کشورهای آسیایی
۸۲۸	۵۱۴	۳۸۲	سایر کشورهای جهان
۶۳۷۲۶	۳۹۵۸۷	۳۰۵۲۹	جمع

- صادرات شامل نفت خام و فرآورده های نفتی و گوگرد و فسفات می باشد

صادرات عراق بر اساس توزیع جغرافیایی جهان در سال ۲۰۰۸

بخش سوم: صنعت

مقدمه:

بخش صنعت از اصلی ترین بخش های تشکیل دهنده اقتصاد ملی هر کشوری به شمار می رود و هرگونه توسعه و پیشرفتی در این بخش بعنوان یکی از شاخص های مهم رشد عمومی اقتصاد آن کشور تلقی می گردد. همچنین صنعت نقش مهمی در تحول اقتصادی کشورها ایفا کرده و منبع اصلی کسب درآمد و ایجاد اشتغال نیز به حساب می آید.

صنعت عراق در دوران حکومت رژیم بعث (مخصوصاً از دهه ۸۰ میلادی) به دلیل توجه ویژه و تمرکز بیش از حد دولت وقت به صنایع نظامی و پس از آن استخراج و پالایش نفت (جهت تأمین هزینه ها)، به کلی به دست فراموشی سپرده شده بود. اعمال محاصره اقتصادی ۱۳ ساله بر این کشور (پس از اشغال کویت) و اجرای برنامه نفت در برابر غذا نیز باعث شد که بسیاری از واحدهای صنعتی این کشور از امکان واردات مواد اولیه مورد نیاز برای تولید محروم شده که در نهایت منجر به تعطیلی بسیاری از آنها گردید.

پس از سقوط رژیم بعث حاکم بر عراق در سال ۲۰۰۳ میلادی و در هیاهوی آشوب ها، بسیاری از تجهیزات و اموال واحدهای صنعتی عراق غارت و ضربه دیگری بر پیکر رنجور صنایع این کشور وارد شد. گشودن دروازه های عراق به روی انواع کالاهای تولیدی خارجی به دلیل نیازهای مصرف کنندگان عراقی از یک سو و عدم اختصاص منابع و بودجه کافی و عدم سرمایه گذاری مناسب و بخصوص از بین رفتن زیرساخت های مورد نیاز صنایع مختلف از سوی دیگر به مثابه شلیک تیر خلاص بر پیکر نیمه جان صنعت عراق بود.

در این گزارش تلاش شده است آخرین آمار مربوط به بخش صنعت عراق و تعداد و نوع واحدهای فعال در آن کشور مورد بررسی قرار گیرد.

لازم به ذکر است که آمار مورد استفاده توسط دفتر مرکزی آمار و فناوری اطلاعات عراق و با همکاری سازمان توسعه صنعتی سازمان ملل متحد (UNIDO) تهیه شده است.

۱- صنایع کوچک

مقدمه:

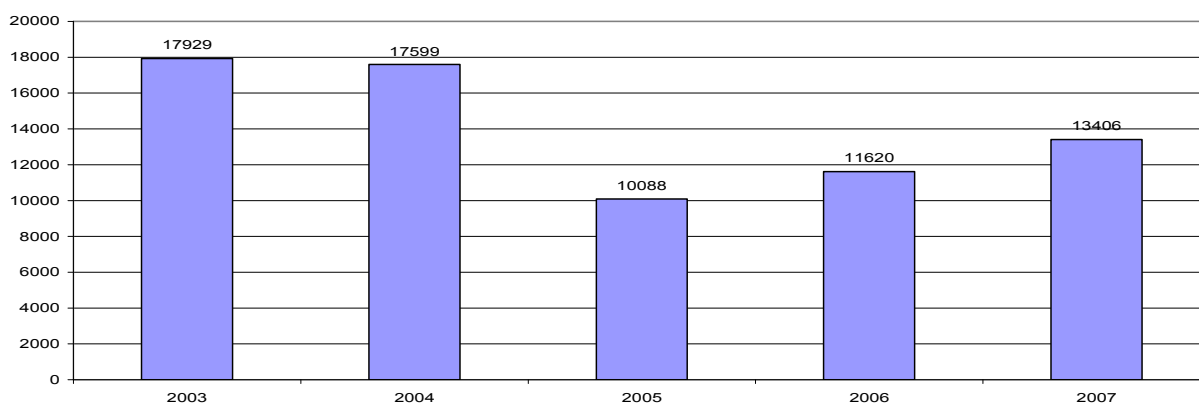
واحدهای صنعتی کوچک جایگاه مهمی را در بخش صنعت کشورهای در حال توسعه و حتی توسعه یافته به خود اختصاص می دهد به نحوی که به تنهایی بیش از ۹۰ درصد کل واحدهای صنعتی برخی از کشورهای توسعه یافته را تشکیل می دهد. به همین دلیل بیشترین توجه و حمایت از این واحدها به عمل می آید. انعطاف پذیری این واحدها که ناشی از اندازه کوچک و نیازهای نسبتاً محدود آنها به برخی خدمات مانند راه، آب، برق، سیستم دفع فاضلاب و... می باشد، به آنها امکان می دهد که در مراکز شهری کوچک و حتی مناطق روستایی به فعالیت پرداخته و از مزایای مختلفی چون نیروی کار ارزان تر، نزدیکی به منابع مواد اولیه و یا بازار مصرف و... برخوردار شوند که مسلماً به افزایش سود دهی این نوع واحدها منتهی می گردد. از مزایای دیگر واحدهای صنعتی کوچک، ایفای نقش آنها به عنوان مراکزی برای آماده سازی و توسعه مهارت های فنی و مدیریتی در جوامع در حال توسعه می باشد. همچنین به دلیل حجم سرمایه نسبتاً اندک آنها و انعطاف پذیری مکانی بالا، باعث جذب پس اندازهای افراد و هدایت آنها به سوی سرمایه گذاری های مستقیم می گردد که این موضوع نیز در راستای خدمت به برنامه های توسعه ای کشورها عمل می نماید.

* لازم به ذکر است که در این گزارش منظور از واحدهای صنعتی کوچک واحدهایی هستند که در آن ۱ الی ۹ کارگر مشغول به کار می باشند.

نتایج گزارش:

۱-۱- تعداد واحدها:

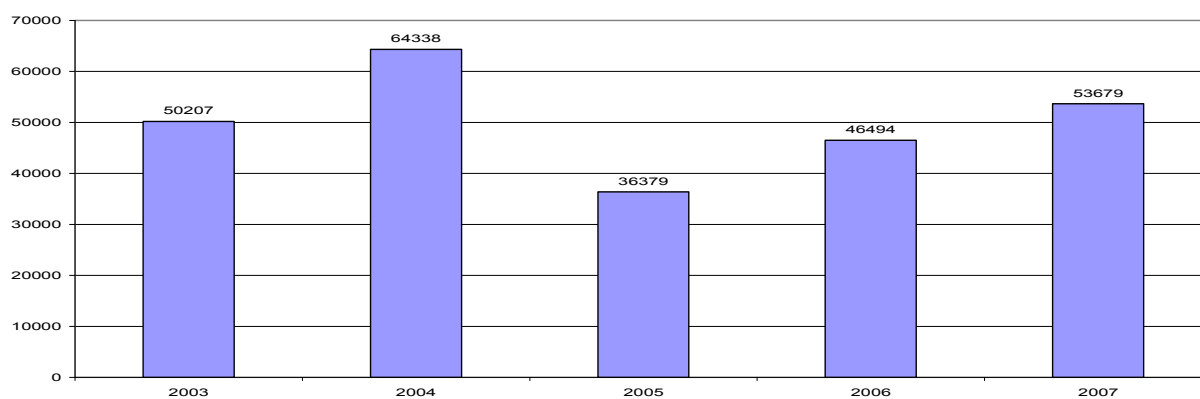
تعداد واحدهای صنعتی کوچک عراق در سال ۲۰۰۷ میلادی به ۱۳۴۰۶ واحد رسید که این تعداد ۱۷۸۶ واحد بیش از واحدهای سال ۲۰۰۶ (۱۱۶۲۰) می باشد. همچنین تمام این واحدها به صنایع تبدیلی اختصاص داشتند. بهبود اوضاع امنیتی از دلایل اصلی این افزایش به شمار می رود.

تعداد واحدهای صنعتی کوچک عراق بین سال های ۲۰۰۳ الی ۲۰۰۷

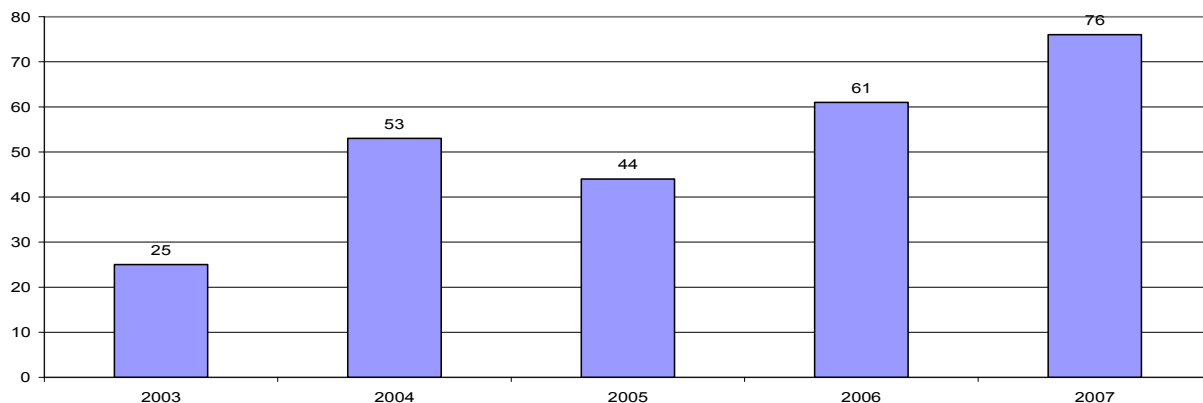
۲-۱- تعداد شاغلین و دستمزد آنها:

تعداد ۵۳۶۷۹ نفر در سال ۲۰۰۷ میلادی در واحدهای صنعتی کوچک مشغول به کار بودند که در مقایسه با شاغلین سال ۲۰۰۶ که بالغ بر ۴۳۶۷۹ نفر بود، نشان دهنده جذب ۷۱۸۵ فرد جدید به این واحدها می باشد. افزایش تعداد شاغلین در سال ۲۰۰۷ نیز به بهبود وضعیت امنیتی عراق منتسب شده است که این موضوع به نوبه خود در افزایش حق الزحمه و دستمزدها در سال ۲۰۰۷ نسبت به سال ۲۰۰۶ تأثیر گذار بود.

تعداد شاغلین واحدهای صنعتی کوچک عراق بین سالهای ۲۰۰۳ الی ۲۰۰۷

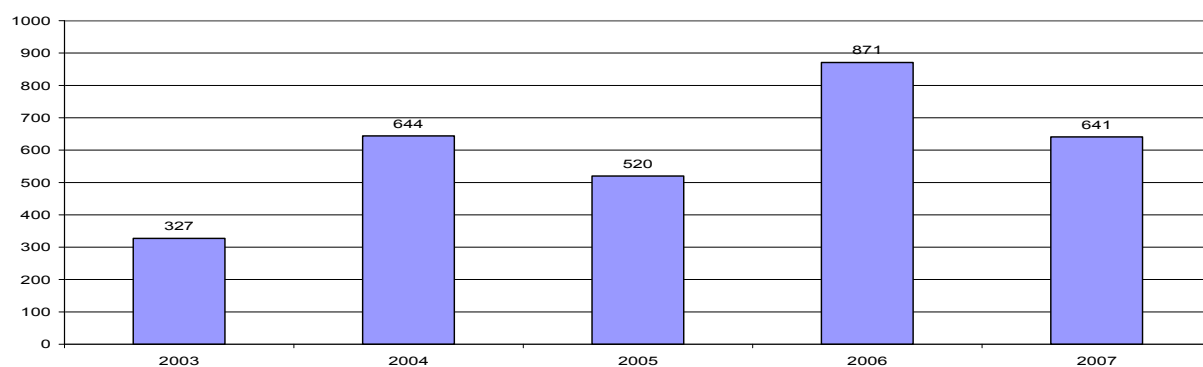
میانگین دستمزد کارگران (پرداختی به کارگران) از ۲۳۶۲ هزار دینار در سال ۲۰۰۶ به ۲۷۰۲ هزار دینار در سال ۲۰۰۷ افزایش یافت که ۳۴۰ هزار دینار بیش از سال ۲۰۰۶ است. (در سال ۲۰۰۷ ارزش هر دلار آمریکا حدود ۱۲۶۷ دینار عراق بود)

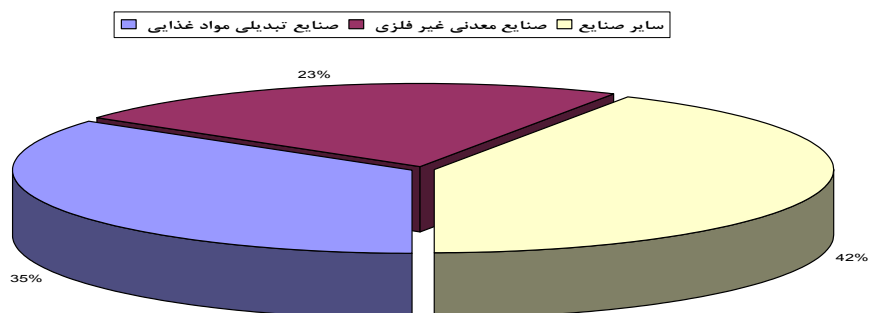
دستمزد کارکنان واحدهای صنعتی کوچک عراق بین سال های ۲۰۰۳ الی ۲۰۰۷ (میلیون دلار)

۳-۱- ارزش تولید:

ارزش تولید واحدهای صنعتی کوچک عراق در سال ۲۰۰۷ به ۸۱۲۴۴۱ میلیون دینار معادل حدود ۶۴۱ میلیون دلار (با احتساب هر یک دلار آمریکا، ۱۲۶۷ دینار عراق) رسید. صنایع تبدیلی مواد غذایی ۳۴/۸٪ کل ارزش تولید این واحدها را به خود اختصاص داد. صنایع معدنی غیر فلزی با ۲۲/۸٪ کل ارزش تولید در جایگاه دوم قرار گرفت.

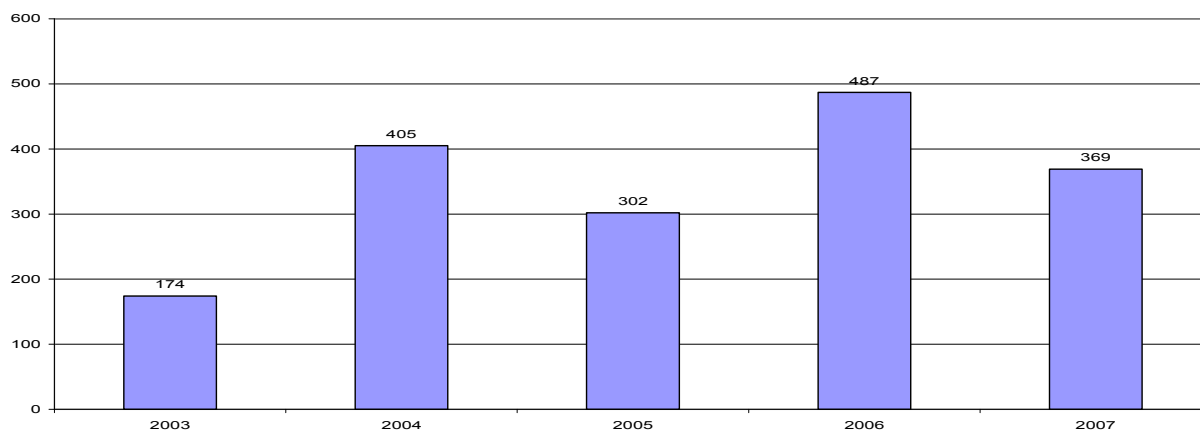
ارزش تولید ناخالص واحدهای صنعتی کوچک عراق بین سالهای ۲۰۰۳ الی ۲۰۰۷ (میلیون دلار)

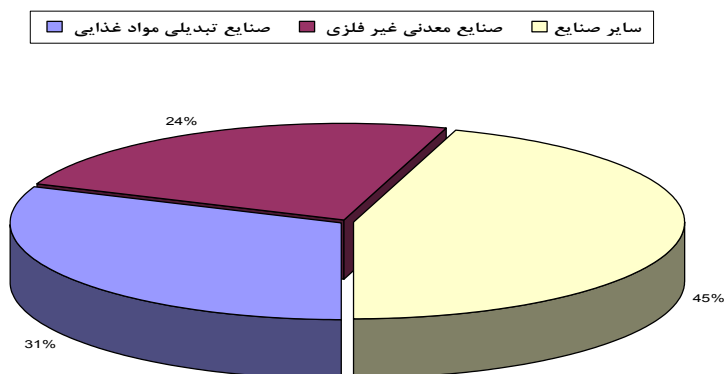
ارزش تولید واحدهای صنعتی کوچک عراق بر اساس زمینه فعالیت در سال ۲۰۰۷

۱-۴- هزینه های تولید:

هزینه های مورد نیاز تولید واحدهای صنعتی کوچک عراق به ۶۶۷۱۹۰ میلیون دینار معادل حدود ۳۶۹ میلیون دلار (با احتساب هر یک دلار آمریکا، ۱۲۶۷ دینار عراق) رسید. صنایع تبدیلی مواد غذایی، ۳۱/۲٪ کل هزینه های مورد نیاز برای تولید را به خود اختصاص داد. صنایع معدنی غیر فلزی نیز با اختصاص دادن ۲۳/۵٪ کل هزینه های مورد نیاز برای تولید، در جایگاه دوم قرار گرفت.

هزینه های تولید واحدهای صنعتی کوچک عراق بین سالهای ۲۰۰۳ الی ۲۰۰۷ (میلیون دلار)

هزینه های تولید واحدهای صنعتی کوچک عراق بر اساس زمینه فعالیت در سال ۲۰۰۷

۱-۵- مهم ترین شاخص های تحلیلی واحدهای صنعتی کوچک:

- ارزش بهره وری کارکنان در تولید (ارزش تولید به تعداد شاغلین) بالغ بر ۱۵۱۳۵/۲ هزار دینار (حدود ۱۲۰ هزار دلار) می باشد

- نسبت بهره وری دینار از دستمزدها (ارزش تولید به دستمزد) به ۸/۴ رسید.

- متوسط سهم کارکنان در هزینه ها بالغ بر ۸۷۰۳ هزار دینار، معادل ۶۸۶۹ دلار رسید.

- نسبت هزینه های تولید به ارزش تولید بالغ بر ۵۷/۵٪ می باشد.

- میانگین دستمزد کارگران (پرداختی به کارگران) ۲۷۰۲ هزار دینار (۲۱۳۳ دلار) می باشد.

نتایج آمار گردآوری شده از واحدهای صنعتی کوچک عراق بین سال های ۲۰۰۳ الی ۲۰۰۷

شاخص ها	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷
تعداد واحدها	۱۷۹۲۹	۱۷۵۹۹	۱۰۰۸۸	۱۱۶۲۰	۱۳۴۰۶
تعداد شاغلین	۵۰۲۰۷	۶۴۳۳۸	۳۶۳۷۹	۴۶۴۹۴	۵۳۶۷۹
دستمزد شاغلین (میلیون دلار)	۲۴/۸	۵۳/۴	۴۴/۱	۶۰/۵	۷۶
ارزش تولید ناخالص (میلیون دلار)	۳۲۶/۵	۶۴۴	۵۱۹/۹	۸۷۱/۲	۶۴۱/۲
هزینه های تولید (میلیون دلار)	۱۷۳/۵	۴۰۵	۳۰۱/۷	۴۸۷/۱	۳۶۸/۸

* با احتساب هر یک دلار آمریکا، ۱۲۶۷ دینار عراق

شاخص های تحلیلی واحدهای صنعتی کوچک عراق بین سالهای ۲۰۰۳ الی ۲۰۰۷

شاخص ها	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷
ارزش تولید به تعداد شاغلین (هزار دینار)	۸۲۴۰/۵	۱۲۶۸۲/۷	۱۸۱۰۵/۴	۲۳۷۳۹/۸	۱۵۱۳۵/۲
ارزش تولید به دستمزد	۱۳/۲	۱۲/۱	۱۱/۸	۱۴/۴	۸/۴
متوسط سهم کارکنان در هزینه ها (هزار دینار)	۴۳۷۹	۷۹۷۵	۱۰۵۰۸	۱۳۲۷۳	۸۷۰۳
نسبت هزینه های تولید به ارزش تولید (درصد)	۵۳/۱	۶۲/۹	۵۸	۵۵/۹	۵۷/۵
میانگین دستمزد کارگران	۶۲۴۷۵۵	۱۵۷۷۲۶۵	۲۲۲۵۵۳	۲۳۶۲۰۲۴	۲۷۰۲۲۹۳

۲- صنایع متوسط

در این گزارش بیشتر واحدهای صنعتی متوسط عراق جز واحدهای واقع در اقلیم کردستان، مورد سرشماری قرار گرفتند. همچنین تعدادی از واحدهای صنعتی متوسط به دلیل عدم امکان مراجعه مأموران سرشماری جهت جمع آوری اطلاعات مورد نظر (به دلیل نبود امنیت لازم) در این گزارش لحاظ نشده اند.

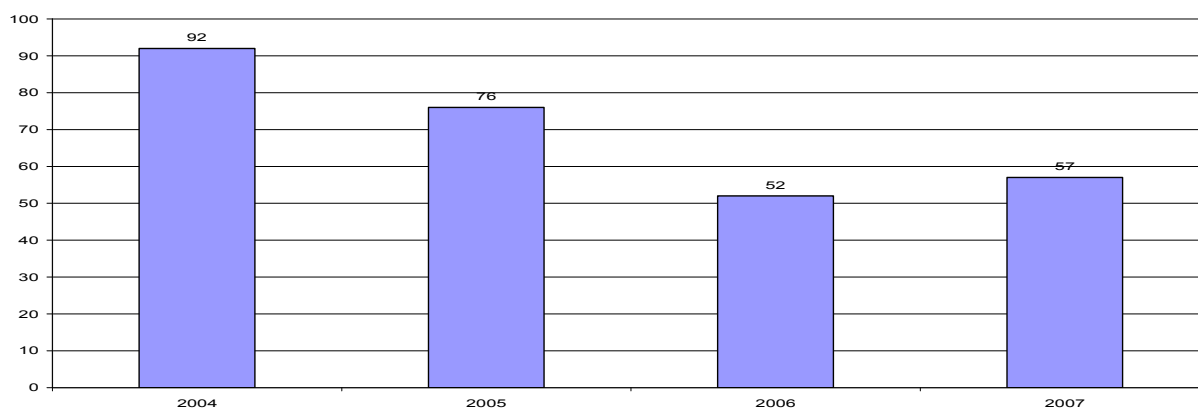
* لازم به ذکر است که در این گزارش منظور از واحدهای صنعتی متوسط واحدهایی هستند که در آن حداقل ۱۰ و حداکثر ۲۹ کارگر مشغول به کار می باشند. مالکیت این واحدها اکثراً متعلق به بخش خصوصی می باشد.

نتایج گزارش:

۱-۲- تعداد واحدها:

تعداد واحدهای صنعتی متوسط و فعال عراق در سال ۲۰۰۷ میلادی به ۵۷ واحد رسید که این تعداد ۵ واحد بیش از واحدهای سال ۲۰۰۶ (۵۲) بوده و افزایش ۹/۶٪ نشان می دهد. واحدهای متوسط غیر فعال عراق ۱۲۶ واحد از مجموع ۱۸۳ واحد صنعتی متوسط موجود در عراق می باشد. بخش عمده واحدهای غیر فعال در استان های بغداد و دیالی قرار دارند. دلیل اصلی غیر فعال بودن این واحدها نیز عدم استقرار امنیت در این

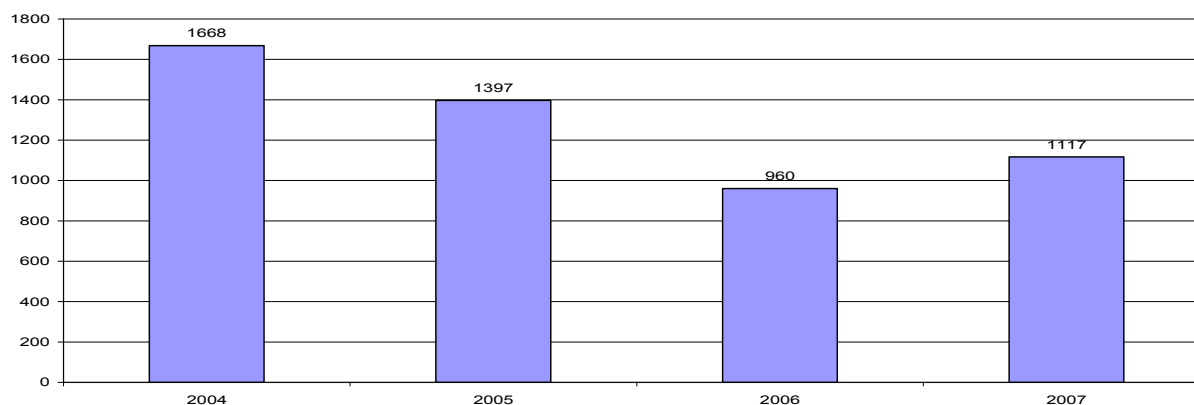
مناطق می باشد. بیشترین واحدهای صنعتی متوسط فعال عراق در استان بابل با ۱۴ واحد از مجموع ۱۹ واحد قرار دارند.

تعداد واحدهای صنعتی متوسط عراق بین سال های ۲۰۰۴ الی ۲۰۰۷

۲-۲- تعداد شاغلین:

تعداد ۱۱۱۷ نفر در سال ۲۰۰۷ میلادی در واحدهای صنعتی متوسط مشغول به کار بودند که در مقایسه با شاغلین سال ۲۰۰۶ که بالغ بر ۹۶۰ نفر بود، نشان دهنده جذب ۱۵۷ فرد جدید به این واحدها و رشدی معادل ۱۶/۳٪ می باشد. افزایش تعداد شاغلین در سال ۲۰۰۷ به دلیل افزایش تعداد این واحدها می باشد.

تعداد شاغلین واحدهای صنعتی متوسط عراق بین سال های ۲۰۰۴ الی ۲۰۰۷

۲-۳- دستمزدها و حقوق و مزایا:

دستمزدها و حقوق و مزایای پرداختی به کارگران واحدهای صنعتی متوسط از ۲۴۸۵/۷ میلیون دینار در سال ۲۰۰۶ به ۲۸۳۶/۶ میلیون دینار در سال ۲۰۰۷ افزایش یافت که نشان دهنده وجود رابطه مستقیم بین تعداد کارگران و دستمزد آنها می باشد (و نه افزایش متوسط دستمزدها). لازم به ذکر است که در سال ۲۰۰۷ متوسط ارزش هر دلار آمریکا حدود ۱۲۶۷ دینار عراق بود.

۲-۴- ارزش تولید:

ارزش تولید واحدهای صنعتی متوسط عراق در سال ۲۰۰۷ کاهشی معادل ۵/۴٪ نسبت به سال ۲۰۰۶ نشان می دهد به نحوی که از ۱۹۵۱۵/۷ میلیون دینار، معادل حدود ۱۵/۴ میلیون دلار در سال ۲۰۰۶ به ۱۸۴۶۸/۷ میلیون دینار معادل حدود ۱۴/۶ میلیون دلار در سال ۲۰۰۷ کاهش یافت. دلیل اصلی این مسئله کاهش قیمت فرآورده های آسیاب شده مخصوصاً گندم و همچنین عدم حمایت تولید کنندگان و واردات بی رویه و بدون ضوابط مشخص کالاها می باشد.

۲-۵- هزینه های تولید:

هزینه های مورد نیاز تولید واحدهای صنعتی متوسط عراق در سال ۲۰۰۷ به ۱۱۴۴۴/۵ میلیون دینار معادل حدود ۹ میلیون دلار رسید که در مقایسه با سال ۲۰۰۶ (۹۲۹۹/۱ میلیون دینار) افزایشی حدود ۲۳/۱٪ نشان می دهد. دلیل اصلی این رشد افزایش قیمت مواد اولیه وارداتی و فراهم نبودن این مواد در داخل می باشد.

۲-۶- مهم ترین شاخص های تحلیلی واحدهای صنعتی متوسط:

- ارزش بهره وری کارکنان در تولید (ارزش تولید به تعداد شاغلین) بالغ بر ۱۶۵۳۴/۲ هزار دینار (حدود ۱۳۰۵۰ دلار) می باشد

- نسبت بهره وری دینار از دستمزدها (ارزش تولید به دستمزد) به ۶/۵ رسید.

- متوسط سهم کارکنان در هزینه ها بالغ بر ۱۰۲۴۵/۸ هزار دینار، معادل ۶۸۶۹ دلار رسید.

- نسبت هزینه های تولید به ارزش تولید بالغ بر ۰/۶۲ می باشد.

- میانگین دستمزد کارگران (پرداختی به کارگران) ۲۵۳۹/۵ هزار دینار (۲۱۳۳ دلار) می باشد.

نتایج آمار گردآوری شده از واحدهای صنعتی متوسط عراق بین سال های ۲۰۰۴ الی ۲۰۰۷

شاخص ها	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷
تعداد واحدها	۹۲	۷۶	۵۲	۵۷
تعداد شاغلین	۱۶۶۸	۱۳۹۷	۹۶۰	۱۱۱۷
دستمزد شاغلین (میلیون دلار)	۲/۱	۲/۲	۲	۲/۲
ارزش تولید ناخالص (میلیون دلار)	۱۸/۷	۱۹/۲	۱۵/۴	۱۴/۶
هزینه های تولید (میلیون دلار)	۱۳/۹	۱۲/۹	۷/۳	۹

* با احتساب هر یک دلار آمریکا، ۱۲۶۷ دینار عراق

شاخص های تحلیلی واحدهای صنعتی متوسط عراق بین سالهای ۲۰۰۴ الی ۲۰۰۷

شاخص ها	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷
ارزش تولید به تعداد شاغلین (هزار دینار)	۱۴۱۹۱	۱۷۴۲۹	۲۰۳۲۹	۱۶۵۳۴
ارزش تولید به دستمزد	۹/۱	۸/۹	۷/۹	۶/۵
متوسط سهم کارکنان در هزینه ها (هزار دینار)	۱۰۵۳۵	۱۱۶۹۸	۹۶۸۶/۵	۱۰۲۴۶
نسبت هزینه های تولید به ارزش تولید	۰/۷۴	۰/۶۷	۰/۴۸	۰/۶۲
میانگین دستمزد کارگران (هزار دینار)	۱۵۵۴/۹	۱۹۸۴/۱	۲۵۸۹/۲	۲۵۳۹/۵

۳- صنایع بزرگ

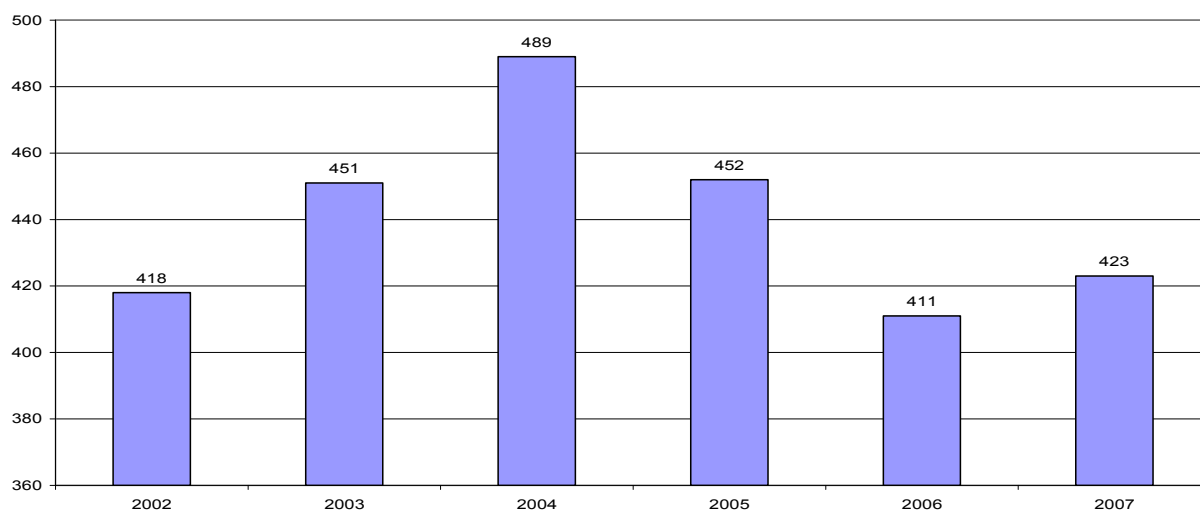
از دهه ۵۰ قرن گذشته تلاشهای مختلفی جهت دسته بندی انواع صنایع موجود در عراق صورت می گرفت که عمدتاً از دو شاخص حجم سرمایه (قیمت ماشین آلات) و تعداد شاغلین واحدها استفاده می گردید. طبق این شاخص ها صنایع بزرگ به واحدهایی اطلاق می شد که قیمت ماشین آلات و تجهیزات آنها بیش از ۱۰۰ هزار دینار بود. (متوسط قیمت هر دینار عراق در دهه های ۵۰ الی ۷۰ میلادی، معادل ۳/۴ دلار آمریکا بود) پس از سال ۱۹۸۳ میلادی و به دلیل تورم روز افزون و کاهش ارزش دینار، تنها شاخص تعداد شاغلین به عنوان معیار دسته بندی صنایع عراق مورد استفاده قرار گرفت. بر این اساس واحدهایی که حد اقل ۳۰ کارگر در آن مشغول فعالیت هستند به عنوان واحد بزرگ به حساب می آیند. در این گزارش تمام واحدهای صنعتی بزرگ عراق، مورد سرشماری قرار گرفتند.

نتایج گزارش:

۳-۱- تعداد واحدها:

تعداد واحدهای صنعتی بزرگ عراق در سال ۲۰۰۷ میلادی افزایش قابل ملاحظه ای را نشان می دهد به نحوی که تعداد این واحدها از ۴۱۱ واحد در سال ۲۰۰۶ به ۴۲۳ واحد در سال ۲۰۰۷ رسید که رشدی معادل ۲/۹۲٪ نشان می دهد. واحدهای صنایع استخراجی افزایشی ۱۰۰٪ نشان می دهد. صنایع تبدیلی نیز افزایشی ۲/۴۴٪ نشان می دهد.

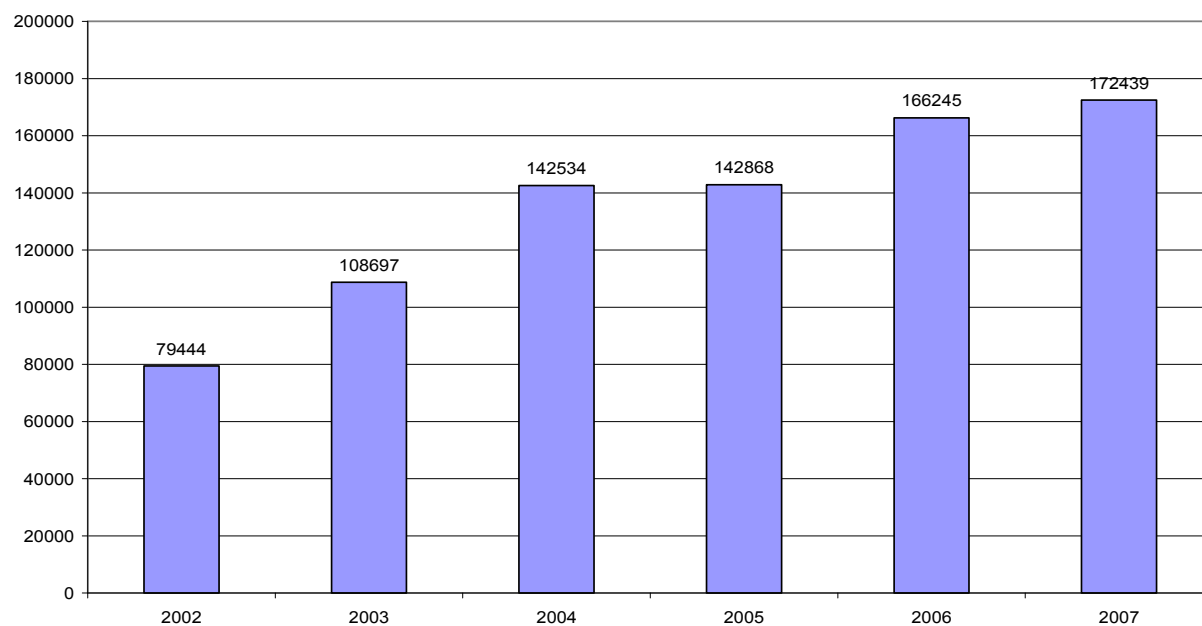
تعداد واحدهای صنعتی بزرگ و غیر فعال عراق نیز ۴۸۵ واحد گزارش شده که دلیل اصلی آن در کنار وضعیت امنیتی نامناسب، واردات گسترده کالاهای مشابه کالاهای تولیدی این واحدها می باشد.

تعداد واحدهای صنعتی بزرگ عراق بین سال های ۲۰۰۲ الی ۲۰۰۷

۲-۳- تعداد شاغلین:

تعداد ۱۷۲۴۳۹ نفر در سال ۲۰۰۷ میلادی در واحدهای صنعتی بزرگ مشغول به کار بودند که در مقایسه با شاغلین سال ۲۰۰۶ که بالغ بر ۱۶۶۲۴۵ نفر بودند، نشان دهنده جذب ۶۱۹۴ فرد جدید به این واحدها و رشدی معادل ۳/۷۳٪ می باشد. رشد تعداد شاغلین در صنایع تبدیلی در سال ۲۰۰۷ به ۲/۵٪ رسید به نحوی که تعداد آنها از ۱۶۴۷۵۶ در سال ۲۰۰۶ به ۱۶۸۹۰۴ نفر در سال ۲۰۰۷ رسید.

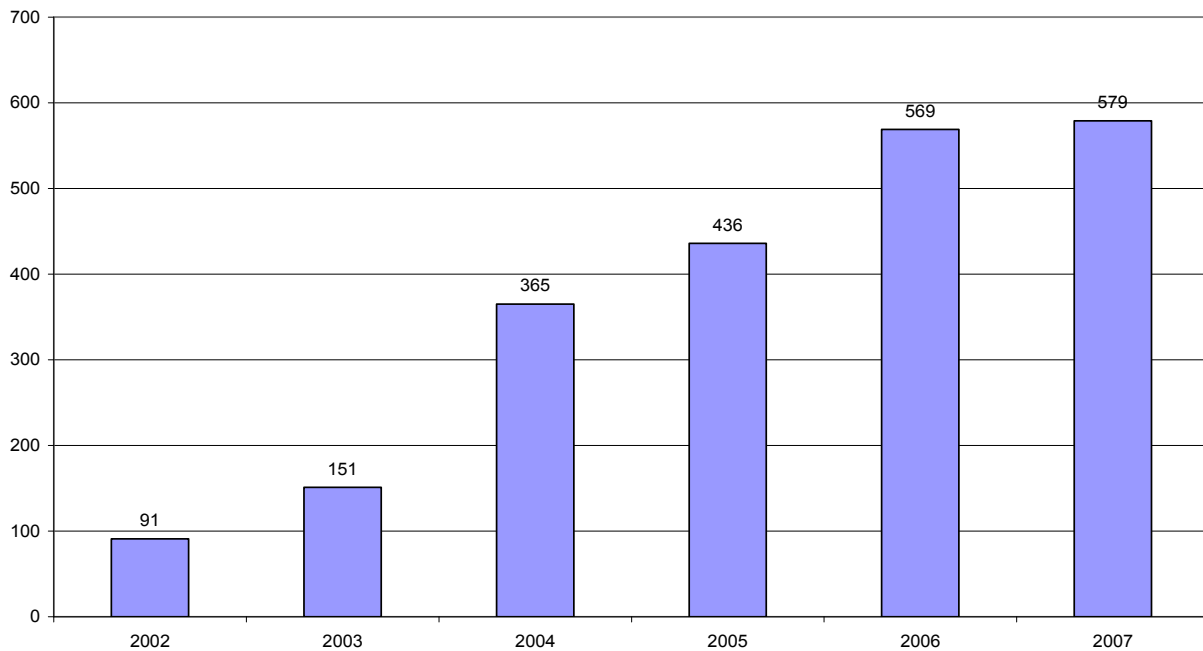

میانگین تعداد شاغلین واحدهای صنعتی بزرگ عراق بین سال های ۲۰۰۲ الی ۲۰۰۷

۳-۳- دستمزدها و حقوق و مزایا:

دستمزدها و حقوق و مزایای پرداختی به کارگران واحدهای صنعتی بزرگ از ۷۲۰۶۰۵ میلیون دینار در سال ۲۰۰۶ به ۷۳۴۰۲۴ میلیون دینار در سال ۲۰۰۷ افزایش یافت که نشان دهنده رشدی حدود ۱/۸۶٪ می باشد. لازم به ذکر است که در سال ۲۰۰۷ متوسط ارزش هر دلار آمریکا حدود ۱۲۶۷ دینار عراق بود.

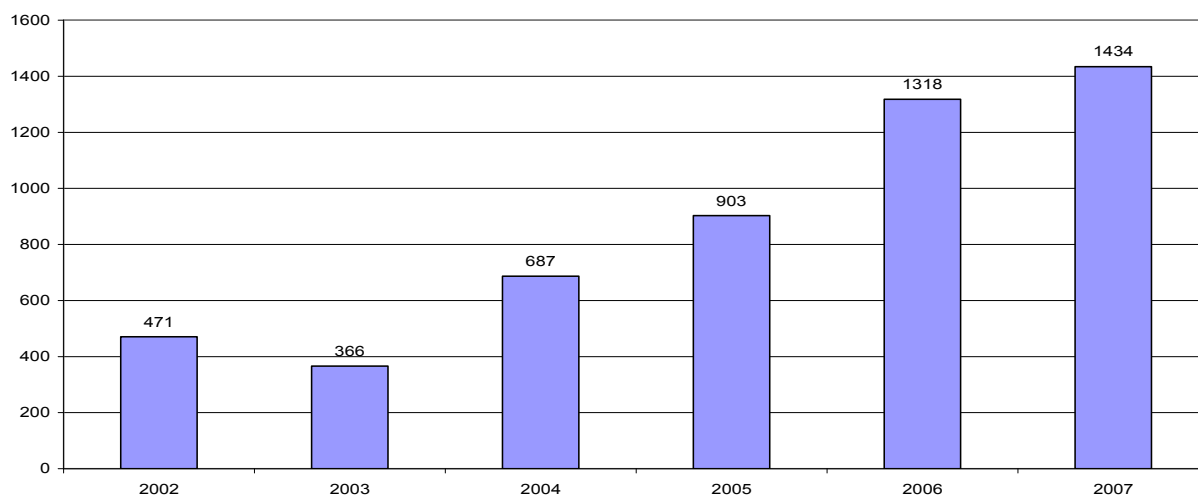

دستمزد شاغلین واحدهای صنعتی بزرگ عراق بین سال های ۲۰۰۲ الی ۲۰۰۷ (میلیون دلار)

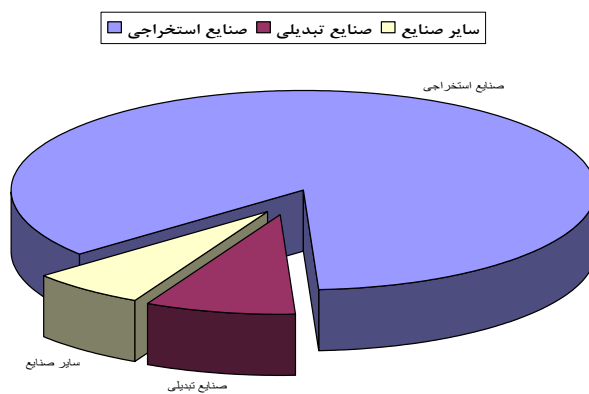
۳-۴- ارزش تولید:

ارزش تولید واحدهای صنعتی بزرگ عراق در سال ۲۰۰۷ نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی معادل ۸/۸٪ نشان می دهد به نحوی که از ۱۶۶۹۳۹۸/۶ میلیون دینار، معادل حدود ۱۳۱۸ میلیون دلار در سال ۲۰۰۶ به ۱۸۱۶۳۸۱/۸ میلیون دینار معادل حدود ۱۴۳۴ میلیون دلار در سال ۲۰۰۷ افزایش یافت. صنایع استخراجی با رشد ۸۵/۲۹٪ بیشترین سهم را در این افزایش ایفا کرد. رشد صنایع تبدیلی نیز ۸/۳۸٪ بود. واحدهای دولتی (سهامی عام) ۷۳/۳۳٪ ارزش تولید را تشکیل دادند، پس از آن واحدهای بخش خصوصی با ۲۲/۱۹٪ و واحدهای با مالکیت مشترک ۴/۴۸٪ ارزش تولید را به خود اختصاص دادند.

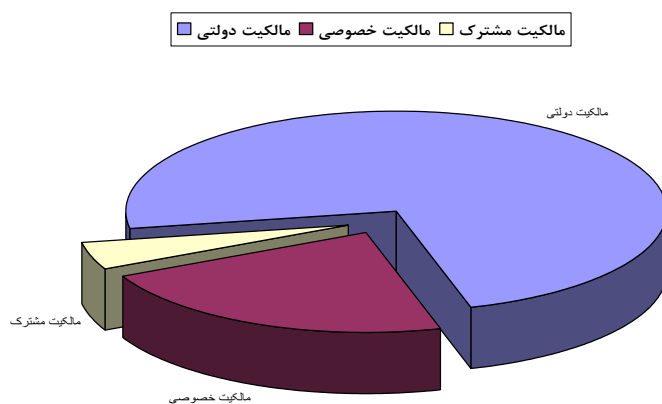
همانگونه که ملاحظه می شود بخش عمده افزایش ارزش تولید به واحدهای دولتی مربوط بود که دلایل اصلی آن استخدام نیروهای جدید و حمایت از اشتغال، افزایش هزینه های تولید و همچنین افزایش تورم در کشور می باشد.

ارزش تولید ناخالص واحدهای صنعتی بزرگ عراق بین سال های ۲۰۰۲ الی ۲۰۰۷ (میلیون دلار)

سهم ارزش تولید واحدهای صنعتی بزرگ عراق در سال ۲۰۰۷

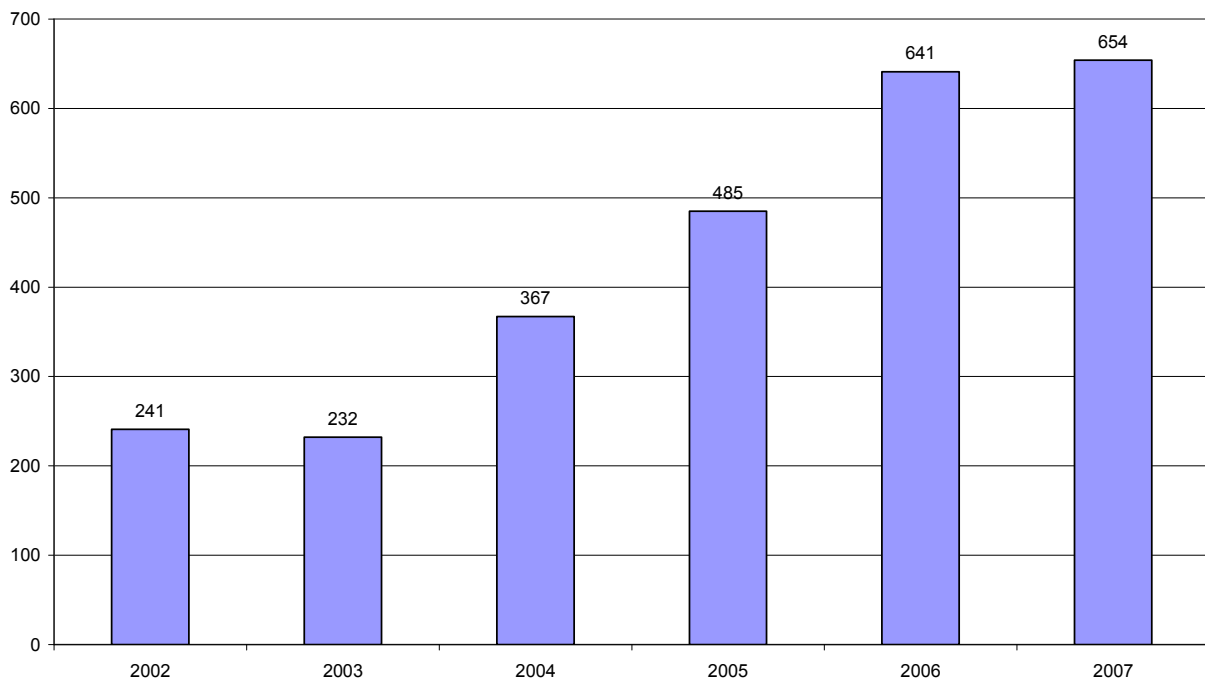

سهم ارزش تولید واحدهای صنعتی بزرگ عراق بر اساس مالکیت در سال ۲۰۰۷

۳-۵- هزینه های تولید:

هزینه های مورد نیاز تولید واحدهای صنعتی متوسط عراق در سال ۲۰۰۷ به ۸۲۸۵۹۷/۸ میلیون دینار معادل حدود ۶۵۴ میلیون دلار رسید که در مقایسه با سال ۲۰۰۶ (۸۱۱۶۶۰/۶ میلیون دینار) افزایشی حدود ۲/۰۹٪ نشان می دهد.

واحدهای دولتی (سهامی عام) ۶۷٪ کل هزینه های تولید را به خود اختصاص دادند، پس از آن واحدهای بخش خصوصی با ۲۶/۷۱٪ و واحدهای با مالکیت مشترک ۶/۲۹٪ کل هزینه های تولید را به خود اختصاص دادند. در این آمار، واحدهای صنعتی بزرگ مربوط به بخش تعاونی در سال ۲۰۰۷ نقشی را ایفا نکردند.

هزینه های تولید واحدهای صنعتی بزرگ عراق بین سال های ۲۰۰۲ الی ۲۰۰۷ (میلیون دلار)

۳-۶- مهم ترین شاخص های تحلیلی واحدهای صنعتی بزرگ:

- ارزش بهره وری کارکنان در تولید (ارزش تولید به تعداد شاغلین) بالغ بر ۱۰۵۳۳/۴ هزار دینار (حدود ۸۳۱۴ دلار) می باشد

- ارزش بهره وری کارکنان از ارزش افزوده (ارزش افزوده به تعداد شاغلین) بالغ بر ۵۷۲۸/۳ هزار دینار (حدود ۴۵۲۱ دلار) می باشد

- نسبت بهره وری دینار از دستمزدها (ارزش تولید به دستمزد) به ۲/۴۷ دینار رسید.

- متوسط سهم کارکنان در هزینه ها بالغ بر ۴۸۰۵/۱ هزار دینار، معادل ۳۷۹۳ دلار رسید.

- نسبت هزینه های تولید به ارزش تولید به ۴۵/۶٪ رسید.

- میانگین دستمزد کارگران (پرداختی به کارگران) ۴۲۵۶/۷ هزار دینار (۳۳۶۰ دلار) می باشد.

نتایج آمار گردآوری شده از واحدهای صنعتی بزرگ عراق بین سال های ۲۰۰۴ الی ۲۰۰۷

شاخص ها	۲۰۰۲	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	درصد تغییر سالیانه و (۲۰۰۶) (۲۰۰۷)
تعداد واحدها	۴۱۸	۴۵۱	۴۸۹	۴۵۲	۴۱۱	۴۲۳	۲/۹
میانگین تعداد شاغلین	۷۹۴۴۴	۱۰۸۶۹۷	۱۴۲۵۳۴	۱۴۲۸۶۸	۱۶۶۲۴۵	۱۷۲۴۳۹	۳/۷
دستمزد شاغلین (میلیون دلار)	۹۰/۵	۱۵۱/۱	۳۶۵	۴۳۶/۲	۵۶۸/۸	۵۷۹/۳	۱/۸
ارزش تولید ناخالص (میلیون دلار)	۴۷۱/۱	۳۶۶/۲	۶۸۷/۳	۹۰۲/۹	۱۳۱۷/۶	۱۴۳۳/۷	۸/۸
هزینه های تولید (میلیون دلار)	۲۴۰/۹	۲۳۱/۵	۳۶۶/۶	۴۸۴/۶	۶۴۰/۶	۶۵۴	۲/۱

* هر یک دلار آمریکا، ۱۲۶۷ دینار عراق محاسبه شده است

آمار گردآوری شده از واحدهای صنعتی بزرگ عراق بر اساس مالکیت در سال ۲۰۰۷

شاخص ها	سهامی عام	مالکیت مشترک	تعاونی	بخش خصوصی	جمع کل
تعداد واحدهای بزرگ	۷۲	۱۰	۰	۳۴۱	۴۲۳
میانگین تعداد شاغلین	۱۵۱۴۳۰	۳۹۱۸	۰	۱۷۰۹۱	۱۷۲۴۳۹
جمع حقوق و مزایا (میلیون دینار)	۶۶۱۷۲۱	۲۴۴۴۴	۰	۴۷۸۵۹	۷۳۴۰۲۴
ارزش تولید ناخالص (میلیون دینار)	۱۳۳۱۹۶۴	۸۱۴۲۰	۰	۴۰۲۹۹۸	۱۸۱۶۳۸۲
هزینه های تولید (میلیون دینار)	۵۵۵۱۶۵	۵۲۰۸۴	۰	۲۲۱۳۴۹	۸۲۸۵۹۸

آمار صنایع بزرگ و متوسط

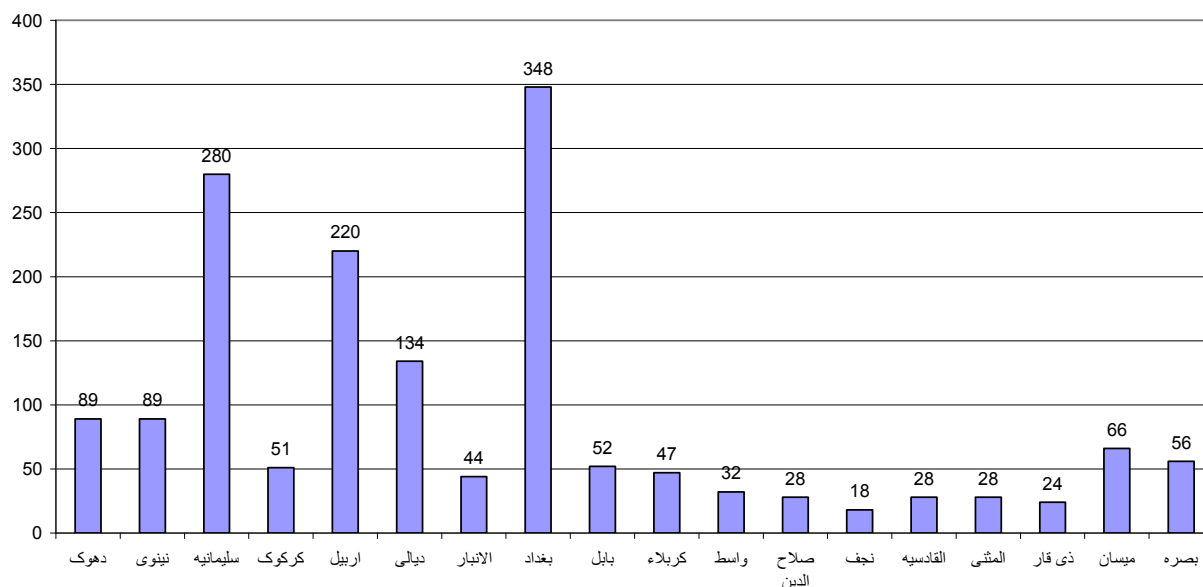
بر اساس آمار سال ۲۰۰۷ میلادی تعداد ۱۶۳۴ واحد صنعتی بزرگ و متوسط در سراسر عراق مشغول فعالیت هستند که استان بغداد، پایتخت عراق با ۳۴۸ واحد (۲۱/۳٪ کل واحدهای فعال) رتبه اول از نظر تعداد واحدهای فعال را از آن خود کرده است. استان های سلیمانیه و اربیل به ترتیب با ۲۸۰ (۱۷/۱٪) و ۲۲۰ (۱۳/۵٪) در رتبه های بعدی قرار دارند. استان نجف با تعداد ۱۸ واحد (۱/۱٪ کل واحدهای فعال) در رتبه آخر این رده بندی قرار دارد.

تعداد و نسبت توزیع واحدهای صنعتی بزرگ و متوسط عراق

بر اساس استان محل فعالیت در سال ۲۰۰۷

استان	تعداد	درصد
دهوک	۸۹	۵/۴
نینوی	۸۹	۵/۴
سلیمانیه	۲۸۰	۱۷/۱
کرکوک	۵۱	۳/۱
اربیل	۲۲۰	۱۳/۵
دیالی	۱۳۴	۸/۲
الانبار	۴۴	۲/۷
بغداد	۳۴۸	۲۱/۳
بابل	۵۲	۳/۲
کربلاء	۴۷	۲/۹
واسط	۳۲	۲
صلاح الدین	۲۸	۱/۷
نجف	۱۸	۱/۱
القادسیه	۲۸	۱/۷
المثنی	۲۸	۱/۷
ذی قار	۲۴	۱/۵
ميسان	۶۶	۴
بصره	۵۶	۳/۴
جمع کل	۱۶۳۴	۱۰۰

تعداد واحدهای صنعتی بزرگ و متوسط عراق بر اساس استان در سال ۲۰۰۷

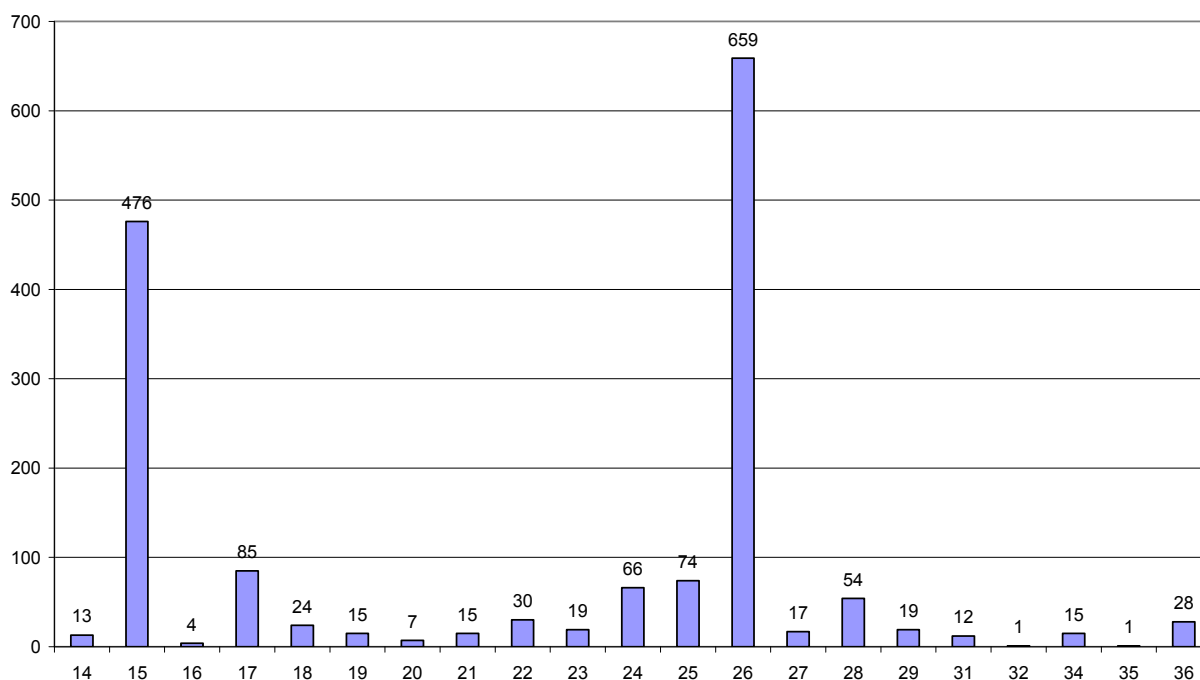
صنایع فرآورده های معدنی غیر فلزی با ۶۵۹ واحد (۴۰/۳٪) بیشترین تعداد واحدهای فعال بزرگ و متوسط عراق را تشکیل می دهد. پس از آن صنایع تبدیلی مواد غذایی و نوشیدنی ها با ۴۷۶ واحد (۲۹/۱٪) در جایگاه دوم قرار دارد. فراوانی مواد اولیه مورد نیاز و نزدیکی به مناطق صنعتی از مهم ترین دلایل رونق صنایع غذایی در عراق می باشد. صنایع نساجی با ۸۵ واحد (۵/۲٪) رده سوم بیشترین فراوانی در میان واحدهای فعال بزرگ و متوسط عراق را به خود اختصاص داده است.

کمترین فراوانی در میان واحدهای فعال بزرگ و متوسط عراق نیز به صنایع سایر تجهیزات حمل و نقل و صنایع تولید رادیو و تلویزیون و تجهیزات الکترونیکی (با ۰/۱٪) اختصاص دارد.

همانگونه که ملاحظه می شود تعداد واحدهای صنعتی در سایر زمینه ها اندک است و تنها درصد ناچیزی از احتیاجات سایر صنایع محلی را تأمین می نماید.

تعداد و نسبت واحدهای صنعتی بزرگ و متوسط عراق بر اساس زمینه فعالیت در سال ۲۰۰۷

درصد	تعداد	کد	زمینه فعالیت
۰/۸	۱۳	۱۴	صنایع معدن و بهره برداری از منابع
۲۹/۱	۴۷۶	۱۵	صنایع نوشیدنی ها و فرآورده های غذایی
۰/۲	۴	۱۶	صنایع فرآورده های تنباکو
۵/۲	۸۵	۱۷	صنایع نساجی
۱/۵	۲۴	۱۸	صنایع تولید پوشاک و رنگ جامه خز دار
۰/۹	۱۵	۱۹	صنایع چرم و دباغی
۰/۴	۷	۲۰	صنایع چوب و فرآورده ها و تولیدات چوبی
۰/۹	۱۵	۲۱	صنایع کاغذ و فرآورده های کاغذی
۱/۸	۳۰	۲۲	صنایع چاپ و نشر
۱/۲	۱۹	۲۳	صنایع زغال و کک
۴	۶۶	۲۴	صنایع مواد و فرآورده های شیمیایی
۴/۵	۷۴	۲۵	صنایع فرآورده های لاستیک (رزین) و پلاستیک
۴۰/۳	۶۵۹	۲۶	صنایع فرآورده های معدنی غیر فلزی دیگر
۱	۱۷	۲۷	صنایع فلزات اساسی (مادر)
۳/۳	۵۴	۲۸	صنایع فرآورده های معدنی آلیاژی
۱/۲	۱۹	۲۹	صنایع تجهیزات و ماشین آلات طبقه بندی نشده در گروه های دیگر
۰/۷	۱۲	۳۱	صنایع ماشین آلات و لوازم برقی
۰/۱	۱	۳۲	صنایع تولید رادیو و تلویزیون و تجهیزات و وسایل ارتباطی
۰/۹	۱۵	۳۴	صنایع وسایل نقلیه موتوری
۰/۱	۱	۳۵	صنایع تجهیزات حمل و نقل دیگر
۱/۷	۲۸	۳۶	صنایع مبلمان
۱۰۰	۱۶۳۴		جمع کل

تعداد واحدهای صنعتی بزرگ و متوسط عراق بر اساس زمینه فعالیت در سال ۲۰۰۷

شاخص میزان تولید در صنایع تبدیلی عراق در سال های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۷

(۱۹۸۸=۱۰۰)

درصد تغییر سالانه	شاخص ها		وزن	صنعت	
	۲۰۰۸	۲۰۰۷			
۲/۴	۱۰۹	۱۰۶/۴	۸۱	مواد غذایی	۱
۵/۷	۱۶/۷	۱۵/۸	۱۷۲	نوشیدنی ها و دخانیات	۲
۳/۸	۷۴/۲	۷۱/۵	۱۳۷	پوشاک و کفش	۳
۱/۷	۱۲/۱	۱۱/۹	۵۵	چوب و کاغذ	۴
۳/۵	۳۵/۲	۳۴	۳۳۸	شیمیایی و نفت	۵
۶	۸۰	۷۵/۵	۱۱۲	غیر فلزی	۶
۶/۸	۷/۸	۷/۳	۱۰۵	معدنی اساسی (پایه)	۷
۴	۴۴/۲	۴۲/۵	۱۰۰۰	شاخص کل	

شاخص قیمت در صنایع تبدیلی عراق در سال های ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸

(۱۹۸۸=۱۰۰)

درصد تغییر سالیانه	شاخص ها		وزن	صنعت
	۲۰۰۸	۲۰۰۷		
۵/۹	۳۲۴۴۵۸/۲	۳۰۶۳۷۸/۳	۸۱	مواد غذایی
۳/۹	۲۲۲۱۳۷/۴	۲۱۳۸۷۷/۷	۱۷۲	نوشیدنی ها و دخانیات
۳/۷	۱۵۹۱۷۵/۸	۱۵۳۵۰۴/۱	۱۳۷	نساجی و پوشاک و کفش
۴/۹	۳۲۳۲۳۰/۷	۳۰۸۰۸۰/۲	۵۵	چوب و کاغذ و فرآورده های آنها
۷/۳	۳۶۱۶۱۳/۳	۳۳۷۱۶۸/۸	۱۰۰	شیمیایی
۲	۱۵۹۱۷۱/۲	۱۵۶۰۷۱/۳	۲۳۸	نفت
۷	۷۳۰۳۵۰	۶۸۲۹۲۰/۳	۱۱۲	غیر فلزی
۶/۱	۲۱۵۰۱۵/۱	۲۰۲۶۱۸/۸	۱۰۵	تبدیلی دیگر
۵/۳	۲۸۲۴۹۳/۴	۲۶۸۲۰۲	۱۰۰۰	شاخص کل

شاخص میزان تولید و قیمت در صنایع تبدیلی عراق

(۱۹۸۸=۱۰۰)

شاخص کل قیمت	شاخص کل میزان تولید	سال
۷۲۹۹۶	۶۹/۳	۱۹۹۹
۸۰۶۰۱	۶۶/۲	۲۰۰۰
۸۱۶۸۸	۷۲/۳	۲۰۰۱
۸۶۹۱۰	۶۵/۹	۲۰۰۲
۹۹۹۷۹	۴۷/۱	۲۰۰۳
۱۷۵۵۸۱/۵	۳۶/۶	۲۰۰۴
۲۱۶۷۴۶/۳	۳۶/۲	۲۰۰۵
۲۴۷۴۷۲/۲	۴۰	۲۰۰۶
۲۶۸۲۰۲	۴۲/۵	۲۰۰۷
۲۸۲۴۹۳/۴	۴۴/۲	۲۰۰۸

صنایع مرتبط با کشاورزی (کشت و صنعت)

آمار و اطلاعات این گزارش بوسیله مرکز آمار عراق و با همکاری سازمان توسعه صنعتی ملل متحد (UNIDO) گردآوری شده است.

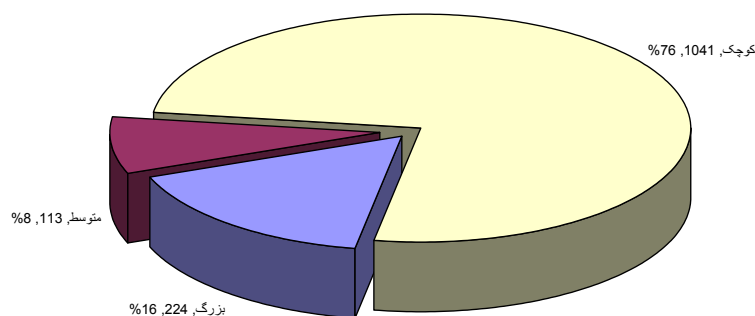
نتایج گزارش:

۱- تعداد واحدها:

تعداد واحدهای صنعتی کشاورزی عراق در سال ۲۰۰۷ میلادی به ۱۳۷۸ واحد رسید که از این تعداد ۲۲۴ واحد (۱۶/۳٪) جزو واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ به حساب می آیند. همچنین تعداد واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط ۱۱۳ واحد (۸/۲٪) و واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک ۱۰۴۱ واحد (۷۵/۵٪) بوده است. سرمایه اولیه واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ عراق عمدتاً ملی است جز دو واحد که در استان های دهوک و نجف قرار داشته و سرمایه ای مشترک دارند. سرمایه اولیه واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط عراق نیز عمدتاً

ملی است جز یک واحد که به تولید فرش دستی اشتغال داشته و در استان اربیل قرار دارد. سرمایه این واحد خارجی است. سرمایه اولیه واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک عراق نیز عمدتاً ملی است جز سه واحد که اولی در استان دیوانیه قرار داشته و به تولید محصولات غذایی مشغول است. سرمایه این واحد خارجی است. دومین واحد در استان دهوک و سومین واحد در استان الانبار واقع شده اند. مطابق آمار فوق، سرمایه گذاری اندک خارجی در این بخش کاملاً مشهود بوده که دلایل متعددی دارد. مهمترین عامل مسلماً به وضعیت امنیتی عراق باز می گردد.

تعداد واحدهای صنعتی (کشاورزی) عراق

۲- تعداد شاغلین و دستمزد و مزایای آنها:

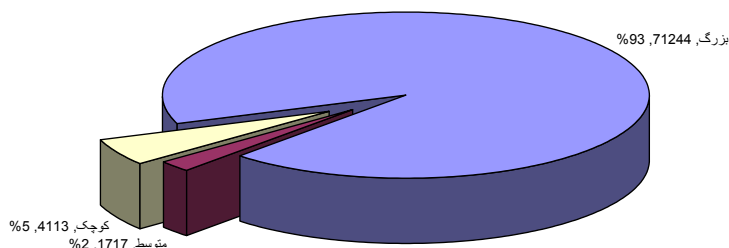
تعداد شاغلین در واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ عراق به ۷۱۲۴۴ نفر رسید که استان بغداد با ۳۷۵۲۹ نفر بیشترین تعداد شاغلین را به خود اختصاص داد. بر اساس زمینه فعالیت، بیشترین تعداد کارگران در زمینه نساجی (با ۲۷۱۶۸ نفر) مشغول به کار هستند. جمع کل دستمزدهای پرداختی در واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ عراق نیز به ۲۰۳۰۳۱ میلیون دینار رسید.

تعداد شاغلین در واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط عراق به ۱۷۱۷ نفر رسید که استان اربیل با ۳۴۳ نفر بیشترین تعداد شاغلین را به خود اختصاص داد. بر اساس زمینه فعالیت، بیشترین تعداد کارگران در زمینه تولید فرآورده های غذایی و نوشیدنی ها (با ۱۴۴۸ نفر) مشغول به کار هستند. جمع کل دستمزدهای پرداختی در واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط عراق نیز به ۷۰۶۴ میلیون دینار رسید.

تعداد شاغلین در واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک عراق به ۴۱۱۳ نفر رسید که استان سلیمانیه با ۴۷۴ نفر بیشترین تعداد شاغلین را به خود اختصاص داد. بر اساس زمینه فعالیت، بیشترین تعداد کارگران در زمینه تولید

فرآورده های غذایی و نوشیدنی ها (با ۳۲۲۵ نفر) مشغول به کار هستند. جمع کل دستمزدهای پرداختی در واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک عراق نیز به ۱۱۷۴۰ میلیون دینار رسید.

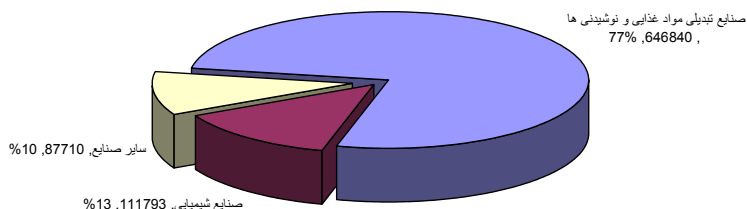
تعداد شاغلین در واحدهای صنعتی (کشاورزی) عراق (نفر)

۳- ارزش تولید:

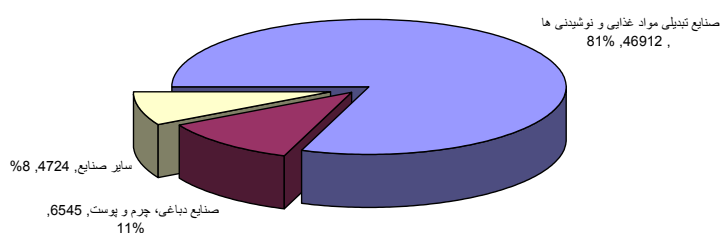
ارزش تولید واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ عراق در سال ۲۰۰۷ به ۸۴۶۳۴۳ میلیون دینار معادل حدود ۶۶۸ میلیون دلار (با احتساب هر یک دلار آمریکا، ۱۲۶۷ دینار عراق) رسید. صنایع تبدیلی مواد غذایی و نوشیدنی ها با ۶۴۶۸۴۰ میلیون دینار (۷۶/۴٪ کل ارزش تولید) بیشترین سهم ارزش تولید را به خود اختصاص داد. صنایع شیمیایی با ۱۱۱۷۹۳ میلیون دینار (۱۳/۲٪ کل ارزش تولید) در جایگاه دوم قرار گرفت.

ارزش تولید واحدهای صنعتی (کشاورزی) بزرگ عراق بر اساس زمینه فعالیت (میلیون دینار)

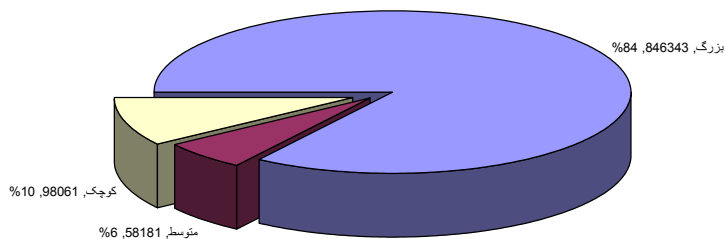
ارزش تولید واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط عراق در سال ۲۰۰۷ به ۵۸۱۸۱ میلیون دینار معادل حدود ۴۶ میلیون دلار (با احتساب هر یک دلار آمریکا، ۱۲۶۷ دینار عراق) رسید. صنایع تبدیلی مواد غذایی و نوشیدنی ها با ۴۶۹۱۲ میلیون دینار (۸۰/۶٪ کل ارزش تولید) بیشترین سهم ارزش تولید را به خود اختصاص داد. صنایع دباغی و چرم و پوست با ۶۵۴۵ میلیون دینار (۱۱/۳٪ کل ارزش تولید) در جایگاه دوم قرار گرفت.

ارزش تولید واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط عراق بر اساس زمینه فعالیت (میلیون دینار)

ارزش تولید واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک عراق در سال ۲۰۰۷ به ۹۸۰۶۱ میلیون دینار معادل حدود ۷۷/۴ میلیون دلار (با احتساب هر یک دلار آمریکا، ۱۲۶۷ دینار عراق) رسید.

ارزش تولید واحدهای صنعتی (کشاورزی) عراق (میلیون دینار)

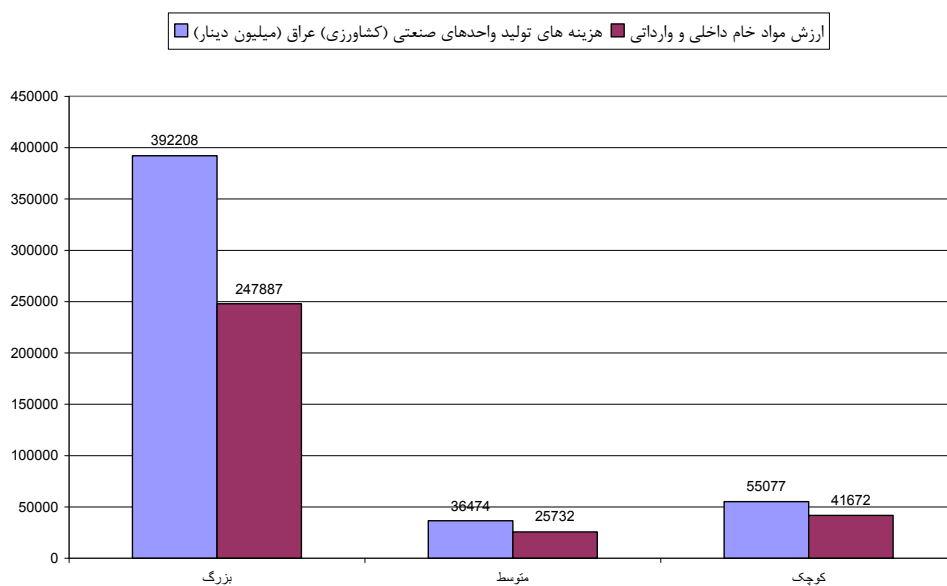

۴- هزینه های تولید:

هزینه های مورد نیاز تولید واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ عراق به ۳۹۲۲۰۸ میلیون دینار معادل حدود ۳۱۰ میلیون دلار (با احتساب هر یک دلار آمریکا، ۱۲۶۷ دینار عراق) رسید. ارزش مواد خام داخلی و وارداتی عراق ۲۴۷۸۸۷ میلیون دینار بود.

هزینه های مورد نیاز تولید واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط عراق به ۳۶۴۷۴ میلیون دینار معادل حدود ۲۸/۸ میلیون دلار (با احتساب هر یک دلار آمریکا، ۱۲۶۷ دینار عراق) رسید. ارزش مواد خام داخلی و وارداتی عراق ۲۵۷۳۲ میلیون دینار بود.

هزینه های مورد نیاز تولید واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک عراق به ۵۵۰۷۷ میلیون دینار معادل حدود ۴۳/۵ میلیون دلار (با احتساب هر یک دلار آمریکا، ۱۲۶۷ دینار عراق) رسید. ارزش مواد خام داخلی و وارداتی عراق ۴۱۶۷۲ میلیون دینار بود.

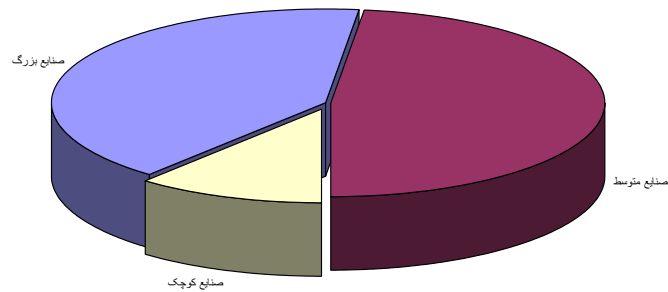
هزینه های تولید واحدهای صنعتی (کشاورزی) عراق (میلیون دینار)

نکات مرتبط با واحدها:

۱- عضویت در انجمن ها و اتحادیه های حرفه ای:

۷۶/۹٪ واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط عراق در انجمن های حرفه ای عضویت دارند. این میزان برای واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ عراق ۶۵/۲٪ می باشد. این درصدهای بالای عضویت نشان دهنده علاقه و کوشش واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ و متوسط عراق (و البته به دلیل نوع فعالیت آنها) جهت عضویت در انجمن ها و اتحادیه های حرفه ای می باشد. همچنین تنها ۱۷/۸٪ واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک عراق در انجمن ها و اتحادیه های حرفه ای عضویت دارند.

عضویت در انجمن ها و اتحادیه های حرفه ای

۲- گواهینامه تضمین کیفیت:

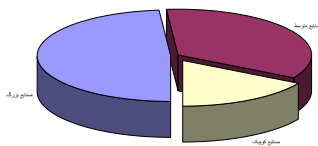
بر اساس بررسی ها، تولیدات بسیاری از واحدها با کیفیت بالا و طبق استانداردهای داخلی (عراق) و جهانی انجام می گیرد.

۶۷/۸٪ واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ عراق دارای نشان استاندارد عراق می باشند. ۳۹/۷٪ دارای گواهی بهداشتی و ۶/۷٪ نیز گواهی ایزو (ISO) دارند.

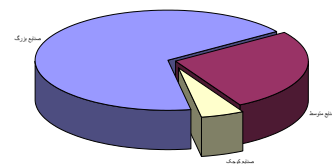
در رابطه با واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط عراق، ۲۸/۳٪ دارای گواهی بهداشتی، ۲۶/۵٪ دارای نشان استاندارد عراق و ۰/۹٪ نیز گواهی ایزو (ISO) دارند.

۵/۲٪ واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک عراق دارای نشان استاندارد عراق می باشند. ۱۳/۷٪ دارای گواهی بهداشتی و ۰/۷٪ نیز گواهی ایزو (ISO) دارند.

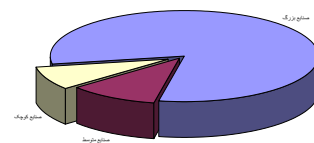
واحدهای دارای گواهی بهداشتی

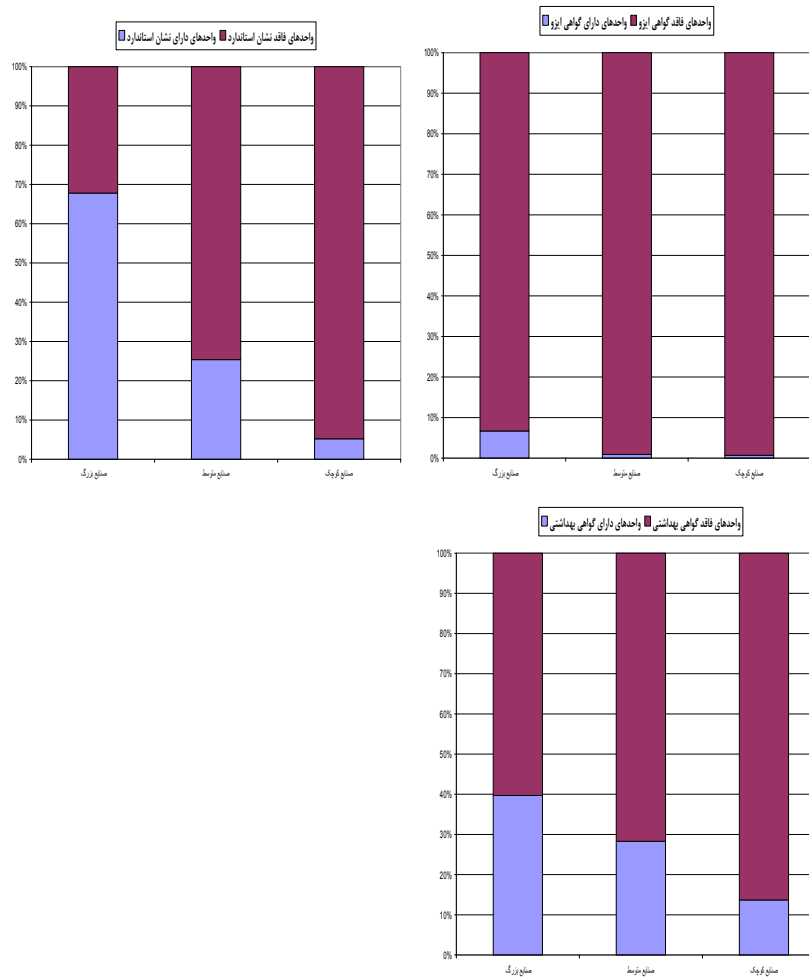

واحدهای دارای نشان استاندارد

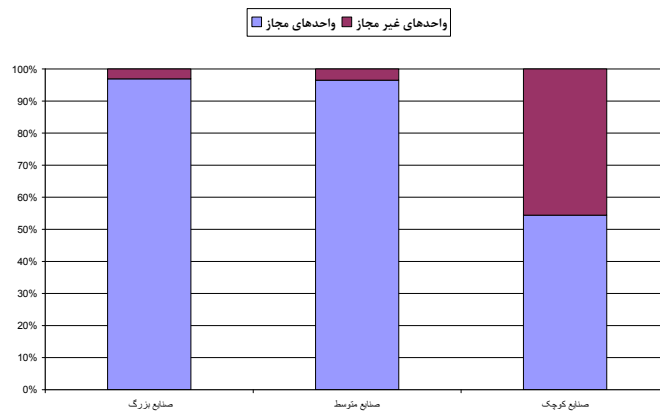
واحدهای دارای گواهی ایزو

۳- واحدهای مجاز:

۹۶/۹٪ واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ عراق دارای مجوز لازم از سوی سازمان های ذی ربط می باشند. همچنین ۹۶/۵٪ واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط عراق دارای مجوز هستند. با توجه به هزینه های بالای مورد نیاز جهت ایجاد این واحدها، تلاش برای کسب مجوزهای مربوطه نیز بدیهی می باشد. تنها ۵۴/۴٪ واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک عراق دارای مجوز رسمی می باشند.

واحدهای صنعتی کشاورزی دارای مجوز فعالیت عراق

۴- مالکیت واحدها:

۷۲/۳٪ واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ عراق دارای مالکیت کامل هستند. ۴۱/۶٪ واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط و ۱۶/۴٪ واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک عراق نیز دارای مالکیت کامل می باشند.

۷۳/۲٪ واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک و ۳۴/۴٪ واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط عراق بطور کامل اجاره ای می باشند.

۵- ظرفیت تولید:

تولید در ۳۸/۴٪ واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ عراق به میزان ۷۵-۵۰٪ درصد ظرفیت اسمی انجام می گیرد. تولید در ۵۱/۳٪ واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط عراق به میزان ۱۰۰-۷۵٪ درصد ظرفیت اسمی انجام می گیرد. تولید در ۹۳/۵٪ واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک عراق به میزان ۷۵-۵۰٪ درصد ظرفیت اسمی انجام می گیرد.

۶- منابع آب:

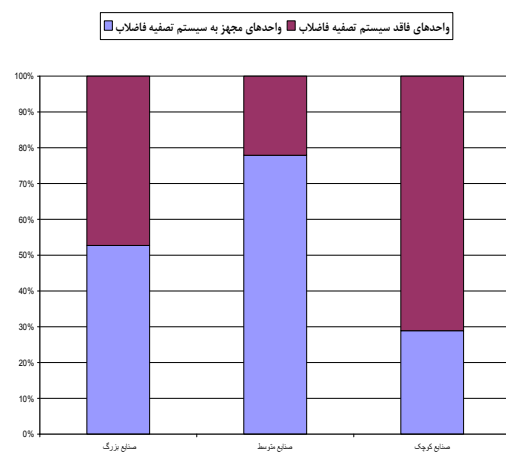
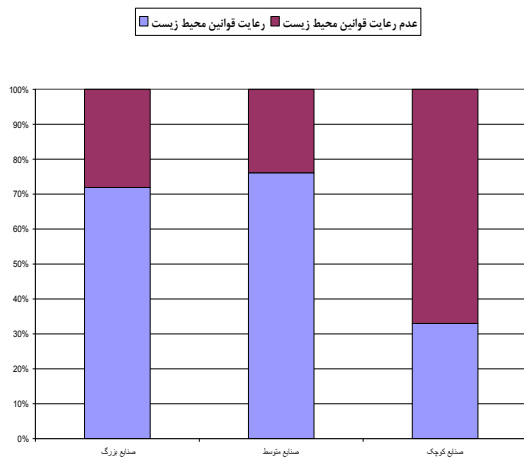
آب مورد نیاز واحدهای صنعتی کشاورزی عراق عمدتاً توسط شبکه آب شهری تأمین می گردد به نحوی که ۸۳/۵٪ آب واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ، ۷۵/۲٪ واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط و ۸۸٪ واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک عراق از این طریق تأمین می شود. از منابع دیگر تأمین کننده آب مورد نیاز واحدهای صنعتی کشاورزی عراق، چاه می باشد که واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط با تأمین ۱۳/۳٪ آب مورد نیاز خود از این طریق، در رتبه قرار دارد.

۷- سازمان محیط زیست:

بخش عمده واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ و متوسط عراق به قوانین سازمان محیط زیست عمل می کنند اما واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک عراق به طور محدود به این قوانین عمل می نمایند.

نسبت اجرا و عمل به قوانین سازمان محیط زیست عراق توسط واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ ۷۱/۹٪، واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط ۷۶/۱٪ و واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک ۳۳٪ می باشد.

همچنین ۵۲/۷٪ واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ، ۷۷/۹٪ واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط و ۲۸/۹٪ واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک عراق مجهز به سیستم های تصفیه فاضلاب می باشند.

مشکلات و سختی های صنایع کشاورزی عراق:

بر اساس بررسی های صورت گرفته، تمامی واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ، متوسط و کوچک عراق مسائل مربوط به انرژی الکتریسیته و بی نظمی ها در قطع و وصل مجدد برق را بعنوان مشکل و معضل اساسی خود در تولید عنوان کرده اند. ۹۲/۴٪ واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ، ۸۵/۸٪ واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط و ۸۴/۴٪ واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک، موضوع برق را بعنوان مشکل اساسی خود بیان کردند. پس از انرژی الکتریسیته، فراهم نبودن انواع سوخت و روغن (مخصوصاً برای ژنراتور) به عنوان دومین معضل مهم واحدهای صنعتی کشاورزی به حساب می آید. ۷۳/۷٪ واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ، ۶۴/۶٪ واحدهای متوسط و ۵۴/۹٪ واحدهای کوچک چنین عقیده ای دارند. این موضوع نشان دهنده وابستگی واحدهای صنعتی به سوخت و روغن جهت راه اندازی ماشین آلات تولید می باشد.

نسبت (درصد) در واحدهای صنعتی کشاورزی			مشکلات و موانع	ردیف
کوچک	متوسط	بزرگ		
۲۹/۲	۳۳/۶	۲۱/۹	تقاضای اندک بازار برای کالاهای تولیدی	۱
۳۵/۲	۵۰/۴	۵۷/۱	کمبود مواد اولیه	۲
۴۸/۶	۳۲/۷	۶۷/۴	وضعیت امنیتی	۳
۱۲/۳	۲۰/۴	۲۸/۱	ظرفیت پایین تولید	۴
۰/۷	۶/۲	۳/۶	ضعف مهارت و توانمندی های اداری	۵
۲/۳	۹/۷	۶/۷	ضعف مهارت های نیروی کار	۶

۱۷/۲	۲۴/۸	۲۱/۹	کمبود ماشین آلات	۷
۱۶/۳	۳۴/۵	۴۳/۳	مشکلات حمل و نقل	۸
۲۴	۲۹/۲	۳۱/۷	کیفیت مواد اولیه	۹
۵/۳	۱۶/۸	۲۶/۸	قطعات یدکی و خدمات بعد از فروش	۱۰
۶/۶	۲۴/۸	۲۱/۹	بوروکراسی حاکم بر ادارات دولتی	۱۱
۳۹	۵۴	۴۵/۱	افزایش هزینه های تولید	۱۲
۰/۹	۱۰/۶	۴/۹	مشکلات تبادل و تبادل خارجی	۱۳
۷/۴	۱۲/۴	۱۲/۱	واردات غیر قانونی	۱۴
۸۴/۴	۸۵/۸	۹۲/۴	مشکلات نیروی الکتریسیته (برق)	۱۵
۱/۶	۳/۵	۷/۶	مشکلات مربوط به اطلاعات و ارتباطات	۱۶
۳۲/۱	۴۳/۴	۴۶	مشکلات مربوط به تهیه آب مصرفی	۱۷
۶/۲	۱۴/۲	۵/۸	کمبود امکانات ذخیره سازی	۱۸
۵۴/۹	۶۴/۶	۷۳/۷	فراهم نبودن سوخت و روغن	۱۹
۶	۲۰/۴	۱۰/۷	بار مضاعف قوانین مالیات بر درآمد	۲۰

در رابطه با مشکلات و موانع صادرات کالاهای تولیدی این واحدها، ۶/۳٪ واحدهای صنعتی کشاورزی بزرگ، دلیل اصلی را وضعیت و شرایط متلاطم اقتصادی کشور می دانند. قیمت فروش پایین با ۴/۹٪ در رده بعدی قرار دارد. کمترین سهم در رابطه با مشکلات و موانع صادرات کالاهای تولیدی این واحدها به «وجود رقابت بین صادرکنندگان عراقی» اختصاص داشت. (با نسبت ۲/۷٪)

۹/۷٪ واحدهای صنعتی کشاورزی متوسط، دلیل اصلی را فراهم نبودن اطلاعات مربوط به بازارهای خارجی می دانند. وضعیت و شرایط متلاطم اقتصادی کشور با ۷/۱٪ در رده بعدی قرار دارد. کمترین سهم در رابطه با مشکلات و موانع صادرات کالاهای تولیدی این واحدها به «رقابت با سایر صادرکنندگان» اختصاص داشت.

۳/۴٪ واحدهای صنعتی کشاورزی کوچک، دلیل اصلی را قیمت فروش پایین محصولات می دانند. رقابت با محصولات چینی با ۳/۱٪ در رده بعدی قرار دارد. کمترین سهم در رابطه با مشکلات و موانع صادرات کالاهای تولیدی این واحدها به «تقاضای خارجی ناکافی» اختصاص داشت. (با نسبت ۰/۱٪) سایر موانع و مشکلات مربوط به صادرات کالاهای تولیدی واحدهای صنعتی کشاورزی عراق در جدول زیر قابل مشاهده می باشد.

نسبت (درصد) در واحدهای صنعتی کشاورزی			مشکلات و موانع
کوچک	متوسط	بزرگ	
۲/۹	۶/۲	۴/۵	منابع داخلی تأمین مواد اولیه ناکافی
۰/۱	۳/۵	۳/۶	تقاضای خارجی ناکافی
۳/۴	۵/۳	۴/۹	قیمت فروش پایین
۱/۱	۹/۷	۴/۵	فراهم نبودن اطلاعات مربوط به بازارهای خارجی
۱	۵/۳	۲/۷	وجود رقابت بین صادرکنندگان عراقی
۱	۵/۳	۳/۶	وجود رقابت با صادرکنندگان خاورمیانه
۳/۱	۶/۲	۴/۹	رقابت با محصولات چینی
۰/۷	۲/۷	۴	رقابت با سایر صادرکنندگان
۱/۲	۷/۱	۶/۳	وضعیت و شرایط متلاطم اقتصادی کشور
۰/۳	۳/۵	۲/۷	قوانین و مقررات و آئین نامه های دست و پا گیر

بخش چهارم: کشاورزی

مقدمه:

کشاورزی کشور عراق همانند سایر بخش های اقتصادی این کشور به دلیل چندین دهه غفلت حکومت وقت، در وضعیت مناسبی به سر نمی رود.

شرایط نامناسب آب و هوایی مانند کاهش میانگین بارندگی ها و طوفان های گرد و غبار فراوان که به شدت به محصولات کشاورزی این کشور لطمه می زند، کمبود آب مورد نیاز جهت کشاورزی بخصوص پس از احداث سدهای مختلف در کشورهای ترکیه و سوریه بر رودخانه های دجله و فرات، افزایش شوری زمین به دلیل فرسودگی و ناکارآمدی سیستم های آبیاری و شبکه های زهکشی این کشور، کاهش چشمگیر سرمایه گذاری ها در این بخش حیاتی، اشباع بازار با محصولات کشاورزی وارداتی، انتشار و سرایت بیماری ها و عدم بکار گیری دانش و تکنولوژی های نوین از مهم ترین دلایل وضعیت رنجور و بیمار و همچنین نوسان در میزان تولید محصولات مختلف کشاورزی کشور عراق می باشد.

در این گزارش تلاش شده است وضعیت تولید مهم ترین محصولات زراعی و باغی کشور عراق به طور اجمالی مورد بررسی قرار گیرد. لازم به ذکر است که تحلیل های ارائه شده در این گزارش بر اساس اطلاعات به دست آمده از وزارت برنامه ریزی و مرکز ملی آمار عراق می باشد.

* این آمار، اقلیم کردستان عراق (استان های اربیل، سلیمانیه و دهوک) را شامل نمی شود.

۱- محصول گندم:

۱-۱- میزان تولید:

میزان تولید محصول گندم در سال ۲۰۰۷ به ۲۲۰۳ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال قبل از آن که بالغ بر ۲۲۸۶ هزار تن بود، کاهشی حدود ۳/۷٪ نشان می دهد.

استان نینوی با تولید ۳۲۰/۴ هزار تن (۱۴/۶٪ کل تولید عراق) در رتبه اول قرار گرفت. استان واسط با ۳۱۲/۱ هزار تن (۱۴/۲٪ کل تولید عراق) در رتبه دوم قرار گرفت و استان کرکوک با ۲۸۹/۱ هزار تن (۱۳/۱٪ کل تولید عراق) در رتبه سوم جای گرفت. سایر استان های عراق نیز ۵۸/۱٪ کل تولید محصول گندم عراق را به خود اختصاص دادند.

میزان محصول گندم استحصالی از زمین های زراعی با کشت آبی، ۱۸۳۳ هزار تن (۸۳/۲٪ کل گندم تولیدی) و از زمین های دیم حدود ۳۶۹/۸ هزار تن (۱۶/۸٪) می باشد.

میزان تولید محصول گندم در زمین های دیم که بارندگی در آنها قطعی و تقریباً قطعی می باشد به ۳۳۶ هزار تن (۹۰/۹٪ کل تولید گندم عراق) رسید. میزان تولید محصول گندم در زمین های دیم که بارندگی در آنها غیر قطعی می باشد نیز تنها به ۳۳/۸ هزار تن (۹/۱٪ کل تولید گندم دیم عراق) رسید.

* لازم به ذکر است که میزان تولید محصول گندم در سال ۲۰۰۸ به ۱۲۵۵ هزار تن بالغ شد که این میزان نسبت به سال ۲۰۰۷ کاهشی در حدود ۴۳٪ نشان می دهد.

۱-۲- مساحت زیر کشت:

مساحت زمین های زیر کشت گندم عراق در سال ۲۰۰۷ به حدود ۶۲۷۹/۵ هزار دونم (هر دونم ۲۵۰۰ متر مربع می باشد) رسید که این میزان نسبت به سال قبل از آن (۶۰۵۴/۱ هزار دونم) افزایشی حدود ۳/۷٪ نشان می دهد.

مساحت زمین های زیر کشت و قابل برداشت گندم در سال ۲۰۰۷ به ۶۱۷۲/۵ هزار دونم، و یا ۹۸/۳٪ کل زمین های زیر کشت این محصول بالغ گردید.

مساحت زمین های زیر کشت گندم آبی عراق در سال ۲۰۰۷ به حدود ۴۰۲۹/۲ هزار دونم (۶۴/۲٪ کل اراضی زیر کشت گندم در عراق) و مساحت زمین های با کشت دیم به ۲۲۵۰/۴ هزار دونم (۳۵/۸٪) بالغ گردید.

* لازم به ذکر است که مساحت زمین های زیر کشت گندم عراق در سال ۲۰۰۸ به حدود ۵۷۴۱/۲ هزار دونم رسید که این میزان نسبت به سال ۲۰۰۷ کاهشی حدود ۸/۶٪ نشان می دهد.

۱-۳- میانگین برداشت:

میانگین برداشت گندم عراق در هر دونم به حدود ۳۵۰/۸ کیلوگرم (حدود ۱/۴ تن در هکتار) بالغ گردید که این میزان نسبت به سال قبل از آن که حدود ۳۷۷/۶ کیلوگرم در هر دونم بود، کاهشی حدود ۷/۱٪ نشان می دهد.

میانگین برداشت گندم از زمین های زیر کشت و قابل برداشت در هر دونم به حدود ۳۵۶/۹ کیلوگرم (حدود ۱/۴ تن در هکتار) بالغ گردید که این میزان نسبت به سال قبل از آن که حدود ۳۸۵/۳ کیلوگرم در هر دونم بود، کاهشی حدود ۷/۴٪ نشان می دهد.

میانگین برداشت گندم از زمین های زیر کشت آبی در هر دونم به حدود ۴۵۴/۹ کیلوگرم (حدود ۱/۸ تن در هکتار) بالغ گردید. این میزان در زمین های زیر کشت گندم دیم به ۱۶۴/۳ کیلوگرم در هر دونم رسید.

میانگین برداشت محصول گندم از هر دونم زمین های دیم که بارندگی در آنها قطعی و تقریباً قطعی می باشد به ترتیب ۳/۳۱۷ و ۵/۱۷۲ کیلوگرم و این میزان در زمین های دیم که بارندگی در آنها غیر قطعی می باشد، ۶/۶۱ کیلوگرم بود.

۱-۴- تولید کاه:

مجموع تولید کاه گندم در سال ۲۰۰۷ به ۶/۳۷۵۴ هزار تن رسید.

۲- محصول جو:

۲-۱- میزان تولید:

میزان تولید محصول جو در سال ۲۰۰۷ به ۳/۷۴۸ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال قبل از آن که بالغ بر ۳/۹۱۹ هزار تن بود، کاهشی حدود ۶/۱۸٪ نشان می دهد.

استان نینوی با تولید ۹/۲۱۲ هزار تن (۵/۲۸٪ کل تولید عراق) در رتبه اول قرار گرفت. استان القادسیه با ۹/۱۳۱ هزار تن (۶/۱۷٪ کل تولید عراق) در رتبه دوم قرار گرفت و استان ذی قار با ۶/۹۴ هزار تن (۶/۱۲٪ کل تولید عراق) در رتبه سوم جای گرفت. سایر استان های عراق نیز ۳/۴۱٪ کل تولید محصول جو عراق را به خود اختصاص دادند.

میزان محصول جو استحصالی از زمین های زراعی با کشت آبی، ۸/۵۰۹ هزار تن (۱/۶۸٪ کل جو تولیدی) و از زمین های دیم حدود ۵/۲۳۸ هزار تن (۹/۳۱٪) می باشد.

میزان تولید محصول جو در زمین های دیم که بارندگی در آنها قطعی و تقریباً قطعی می باشد به ۴/۱۰۲ هزار تن (۹/۴۲٪ کل تولید جو دیم عراق) رسید. میزان تولید محصول جو در زمین های دیم که بارندگی در آنها غیر قطعی می باشد نیز تنها به ۱/۱۳۶ هزار تن (۱/۵۷٪ کل تولید جو دیم عراق) رسید.

* لازم به ذکر است که میزان تولید محصول جو در سال ۲۰۰۸ به ۴/۴۰ هزار تن بالغ شد که این میزان نسبت به سال ۲۰۰۷ کاهشی در حدود ۶/۴۶٪ نشان می دهد.

۲-۲- مساحت زیر کشت:

مساحت زمین های زیر کشت جو عراق در سال ۲۰۰۷ به حدود ۹/۴۳۷۴ هزار دونم (هر دونم ۲۵۰۰ متر مربع می باشد) رسید که این میزان نسبت به سال قبل از آن (۴/۴۱۰ هزار دونم) افزایشی حدود ۶/۶٪ نشان می دهد.

مساحت زمین های زیر کشت و قابل برداشت جو در سال ۲۰۰۷ به ۵/۴۰۴۸ هزار دونم، و یا ۵/۹۲٪ کل زمین های زیر کشت این محصول بالغ گردید.

مساحت زمین های زیر کشت جو آبی عراق در سال ۲۰۰۷ به حدود ۱۶۹۲/۶ هزار دونم (۳۸/۷٪ کل اراضی زیر کشت جو در عراق) و مساحت زمین های با کشت دیم به ۲۶۸۲/۲ هزار دونم (۶۱/۳٪) بالغ گردید. * لازم به ذکر است که مساحت زمین های زیر کشت جو عراق در سال ۲۰۰۸ به حدود ۵۳۹۵ هزار دونم رسید که این میزان نسبت به سال ۲۰۰۷ افزایشی حدود ۲۳/۳٪ نشان می دهد.

۲-۳- میانگین برداشت:

میانگین برداشت جو عراق در هر دونم به حدود ۱۷۱ کیلوگرم (حدود ۶۸۴ کیلوگرم در هکتار) بالغ گردید که این میزان نسبت به سال قبل از آن که حدود ۲۲۴ کیلوگرم در هر دونم بود، کاهشی حدود ۲۳/۷٪ نشان می دهد.

میانگین برداشت جو از زمین های زیر کشت و قابل برداشت در هر دونم به حدود ۱۸۴/۸ کیلوگرم (حدود ۷۳۹/۲ کیلوگرم در هکتار) بالغ گردید که این میزان نسبت به سال قبل از آن که حدود ۲۲۶/۶ کیلوگرم در هر دونم بود، کاهشی حدود ۱۸/۴٪ نشان می دهد.

میانگین برداشت جو از زمین های زیر کشت آبی در هر دونم به حدود ۳۰۱/۲ کیلوگرم (حدود ۱/۲ تن در هکتار) بالغ گردید. این میزان در زمین های زیر کشت جو دیم به ۸۸/۹ کیلوگرم در هر دونم رسید. میانگین برداشت محصول جو از هر دونم زمین های دیم که بارندگی در آنها قطعی و تقریباً قطعی می باشد به ترتیب ۴۳۹/۵ و ۱۸۰/۴ کیلوگرم و این میزان در زمین های دیم که بارندگی در آنها غیر قطعی می باشد، ۶۳/۷ کیلوگرم بود.

۲-۴- تولید کاه:

مجموع تولید کاه جو در سال ۲۰۰۷ به ۱۵۰۳/۶ هزار تن رسید.

میزان تولید، عملکرد و مساحت زمین های زیر کشت غلات در عراق بین سال های ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸

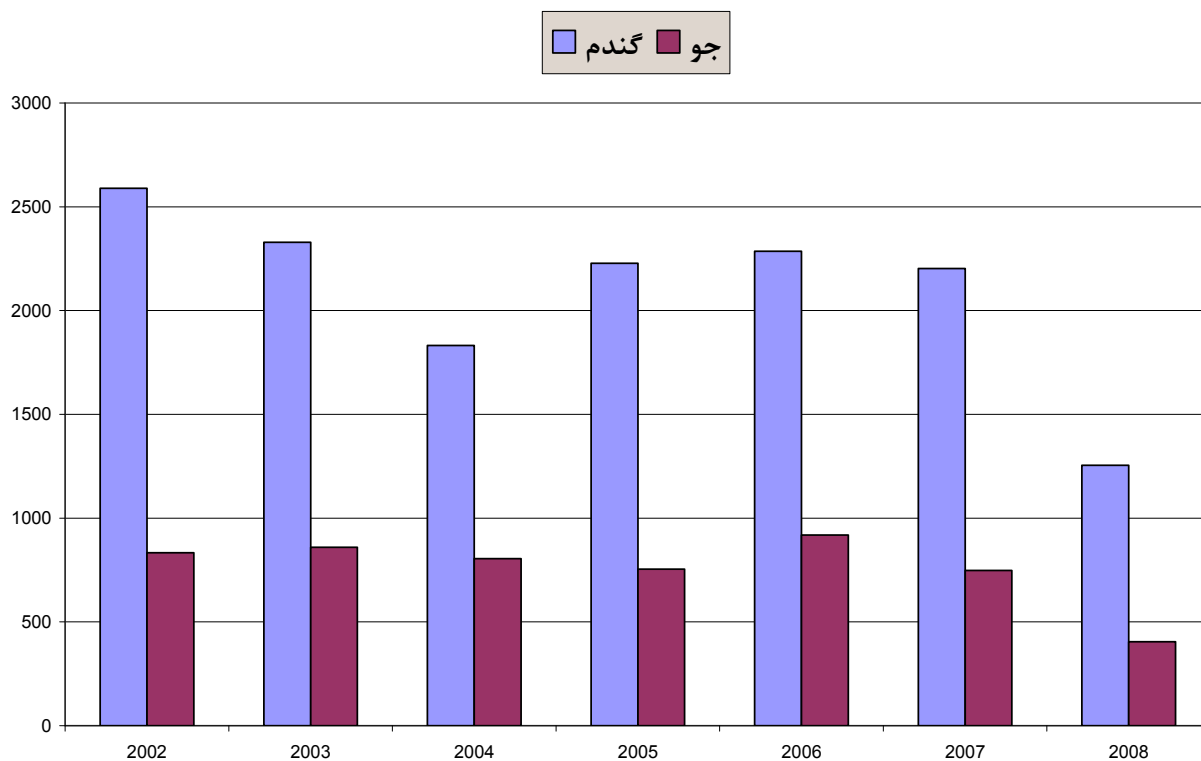
میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)		مساحت زیر کشت (هزار دونم)		میزان تولید (هزار تن)		محصول
۲۰۰۸	۲۰۰۷	درصد تغییر	۲۰۰۸	۲۰۰۷	درصد تغییر	
۲۱۸/۶	۳۵۰/۸	-۸/۶	۵۷۴۱/۲	۶۲۸۰	-۴۳	گندم
۷۴/۹	۱۷۱	۲۳/۳	۵۳۹۵	۴۳۷۵	-۴۶	جو
		۴/۵	۱۱۱۳۶/۲	۱۰۶۵۵	-۴۳/۸	جمع

* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

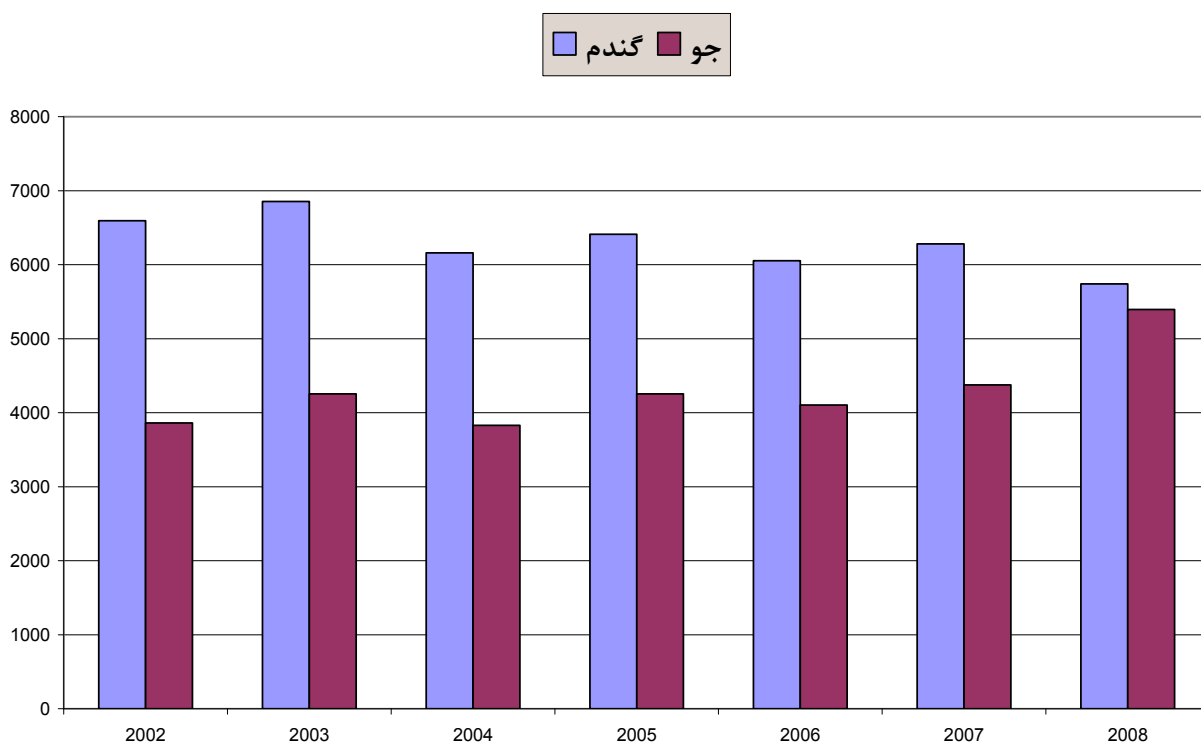
میزان تولید، عملکرد و مساحت زمین های زیر کشت غلات در عراق بین سال های ۲۰۰۲ الی ۲۰۰۸

میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)		مساحت زیر کشت (هزار دونم)		میزان تولید (هزار تن)		سال
جو	گندم	جو	گندم	جو	گندم	
۲۱۵/۸	۳۹۲/۶	۳۸۶۲	۶۵۹۵	۸۳۳	۲۵۸۹	۲۰۰۲
۲۰۲	۳۴۰	۴۲۵۳	۶۸۵۵	۸۶۰	۲۳۲۹	۲۰۰۳
۲۱۰/۳	۲۹۷/۵	۳۸۲۹	۶۱۵۹	۸۰۵	۱۸۳۲	۲۰۰۴
۱۷۷/۴	۳۴۷/۶	۴۲۵۳	۶۴۱۱	۷۵۴	۲۲۲۸	۲۰۰۵
۲۲۴	۳۷۷/۶	۴۱۰۴	۶۰۵۴	۹۱۹	۲۲۸۶	۲۰۰۶
۱۷۱	۳۵۰/۸	۴۳۷۵	۶۲۸۰	۷۴۸	۲۲۰۳	۲۰۰۷
۷۴/۹	۲۱۸/۶	۵۳۹۵	۵۷۴۱/۲	۴۰۴	۱۲۵۵	۲۰۰۸

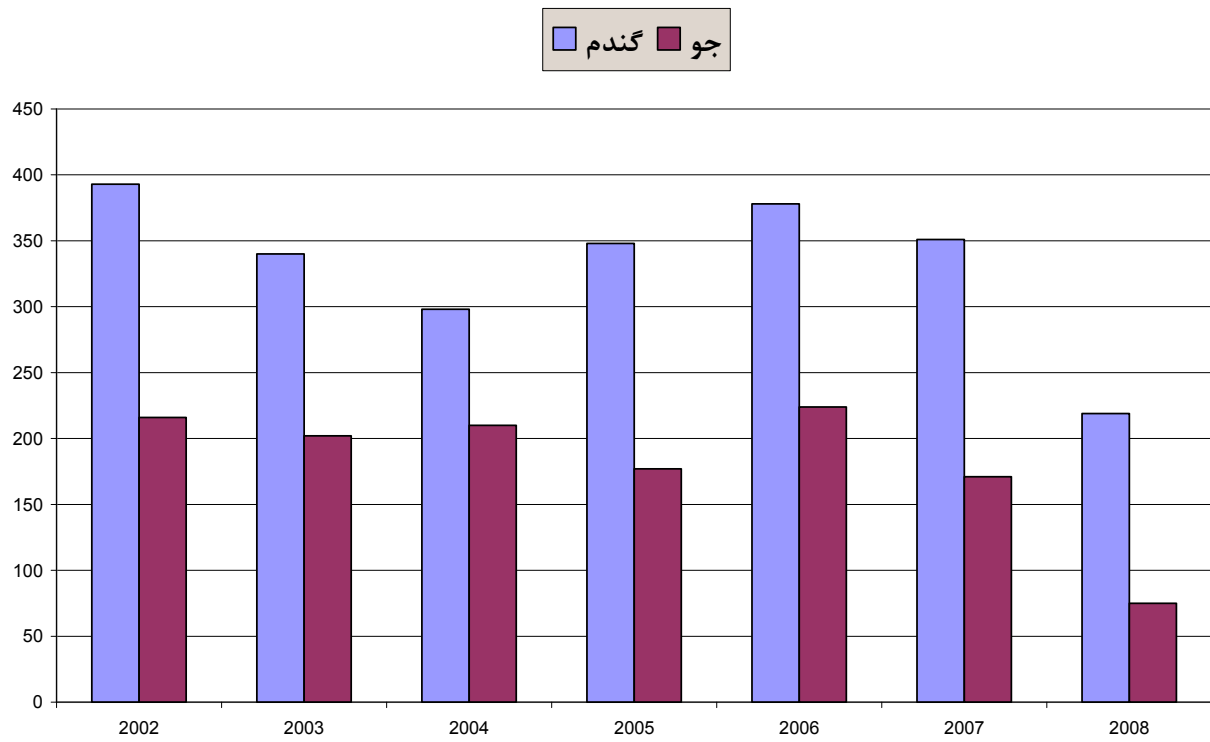
* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

میزان تولید محصول گندم و جو در عراق بین سال های ۲۰۰۲ الی ۲۰۰۸ (هزار تن)

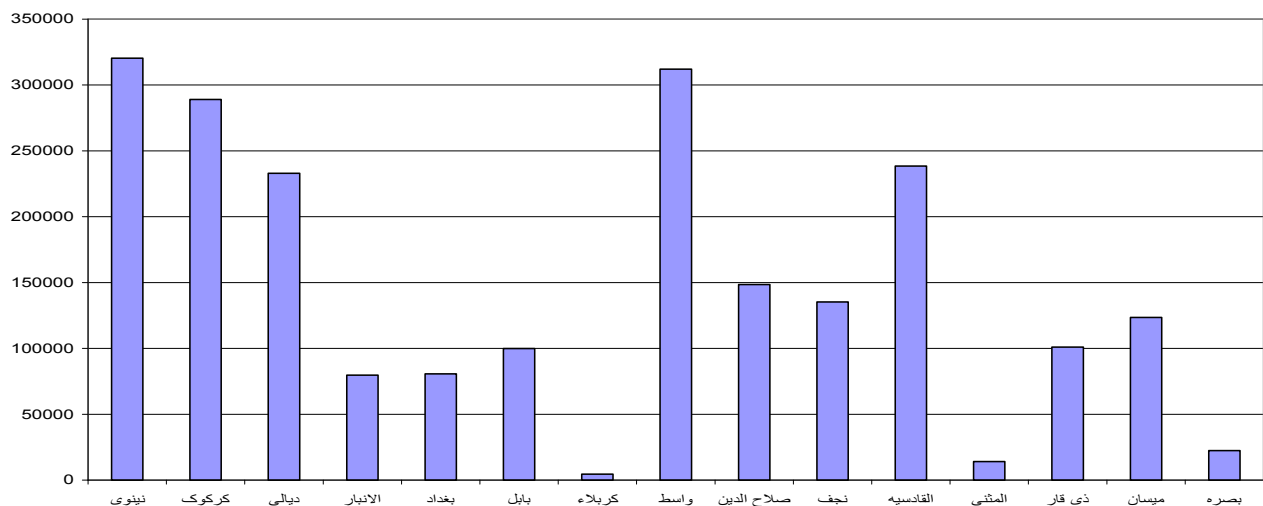
مساحت زیر کشت محصول گندم و جو در عراق بین سال های ۲۰۰۲ الی ۲۰۰۸ (هزار دونم)

میانگین تولید محصول گندم و جو در عراق بین سال های ۲۰۰۲ الی ۲۰۰۸ (کیلوگرم / دونم)

مساحت زیر کشت، میزان تولید و میانگین تولید محصول گندم عراق بر اساس استان در سال ۲۰۰۷

میانگین تولید در دونم (کیلو گرم)		درصد تولید	تولید (تن)	مساحت زیر کشت (دونم)			استان	ردیف
مساحت برداشت شده	مساحت کل			مساحت آسیب دیده	مساحت برداشت شده	مساحت کل		
۱۷۲/۸	۱۶۹/۱	۱۴/۶	۳۲۰۴۲۰	۴۰۵۱۲	۱۸۵۴۵۷۹	۱۸۹۵۰۹۱	نینوی	۱
۳۵۲	۳۵۲	۱۳/۱	۲۸۹۰۸۴	-	۸۲۱۳۴۵	۸۲۱۳۴۵	کرکوک	۲
۵۴۸/۶	۵۴۱/۲	۱۰/۶	۲۳۳۰۰۷	۵۸۱۵	۴۲۴۷۲۱	۴۳۰۵۳۶	دیالی	۳
۳۵۱/۹	۳۵۱/۹	۳/۶	۷۹۶۷۹	-	۲۲۶۴۴۰	۲۲۶۴۴۰	الانبار	۴
۴۱۶/۸	۴۱۶/۸	۳/۷	۸۰۶۳۹	-	۱۹۳۴۸۸	۱۹۳۴۸۸	بغداد	۵
۳۸۲/۲	۳۷۵/۲	۴/۵	۹۹۹۳۹	۴۸۸۰	۲۶۱۴۵۸	۲۶۶۳۳۸	بابل	۶
۴۹۳/۸	۳۶۴/۵	۰/۲	۴۵۶۲	۳۲۷۸	۹۲۳۹	۱۲۵۱۷	کربلاء	۷
۴۷۵	۴۷۵	۱۴/۲	۳۱۲۰۵۳	-	۶۵۶۹۷۸	۶۵۶۹۷۸	واسط	۸
۳۴۶/۳	۳۱۵/۴	۶/۷	۱۴۸۴۶۶	۴۲۰۳۵	۴۲۸۷۲۷	۴۷۰۷۶۲	صلاح الدین	۹
۶۸۱/۳	۶۶۶	۶/۱	۱۳۵۲۷۶	۴۵۵۸	۱۹۸۵۴۸	۲۰۳۱۰۶	نجف	۱۰
۶۴۵/۳	۶۴۴/۶	۱۰/۸	۲۳۸۵۲۴	۳۷۸	۳۶۹۶۳۱	۳۷۰۰۰۹	القادسیه	۱۱
۳۱۳/۷	۲۹۱/۳	۰/۷	۱۴۱۰۸	۳۴۷۲	۴۴۹۶۷	۴۸۴۳۹	المنشی	۱۲
۴۲۶/۱	۴۲۲/۵	۴/۶	۱۰۱۰۵۴	۲۰۵۰	۲۳۷۱۵۱	۲۳۹۲۰۱	ذی قار	۱۳
۳۲۷/۱	۳۲۷/۱	۵/۶	۱۲۳۵۷۵	-	۳۷۷۸۲۰	۳۷۷۸۲۰	ميسان	۱۴
۳۳۲	۳۳۲	۱	۲۲۳۹۱	-	۶۷۴۴۴	۶۷۴۴۴	بصره	۱۵
۳۵۶/۹	۳۵۰/۸	۱۰۰	۲۲۰۲۷۷۷	۱۰۶۹۷۸	۶۱۷۲۵۳۶	۶۲۷۹۵۱۴	جمع کل	

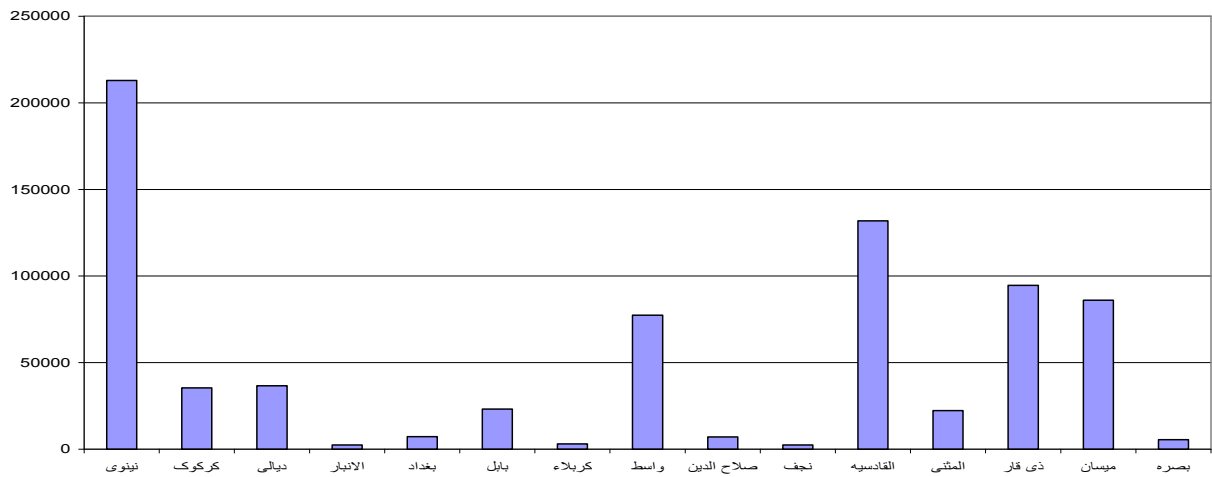

میزان تولید محصول گندم عراق بر اساس استان در سال ۲۰۰۷ (تن)

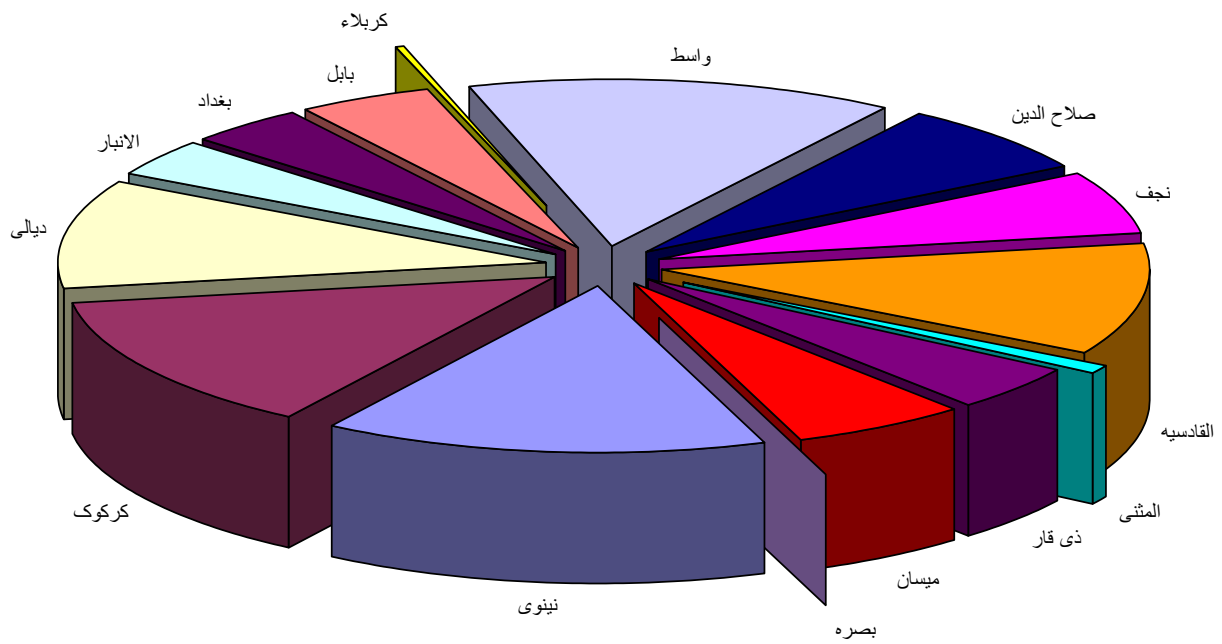
مساحت زیر کشت، میزان تولید و میانگین تولید محصول جو عراق بر اساس استان در سال ۲۰۰۷

میانگین تولید در دونم (کیلو گرم)		درصد تولید	تولید (تن)	مساحت زیر کشت (دونم)			استان	ردیف
مساحت برداشت شده	مساحت کل			مساحت آسیب دیده	مساحت برداشت شده	مساحت کل		
۹۶/۸	۸۵/۲	۲۸/۵	۲۱۲۹۴۳	۲۹۸۴۸۰	۲۱۹۹۶۵۲	۲۴۹۸۱۳۲	نینوی	۱
۲۳۲/۱	۲۳۲/۱	۴/۷	۳۵۴۵۵	-	۱۵۲۷۲۸	۱۵۲۷۲۸	کرکوک	۲
۲۷۶	۲۷۳/۱	۴/۹	۳۶۶۰۶	۱۳۹۸	۱۳۲۶۵۱	۱۳۴۰۱۹	دیالی	۳
۱۷۸/۸	۱۷۸/۸	۰/۳	۲۴۹۰	-	۱۳۹۲۹	۱۳۹۲۹	الانبار	۴
۲۴۸/۵	۲۴۵/۵	۱	۷۲۸۴	-	۲۹۳۱۷	۲۹۳۱۷	بغداد	۵
۲۵۴/۲	۲۳۸/۹	۳/۱	۲۳۲۱۳	۴۸۹۴	۹۱۳۰۳	۹۷۱۵۷	بابل	۶
۲۶۸/۱	۲۰۵/۵	۰/۴	۳۱۰۲	۳۴۳۳	۱۱۵۶۹	۱۵۰۹۴	کربلاء	۷
۳۰۳/۷	۳۰۳/۷	۱۰/۳	۷۷۳۵۵	-	۲۵۴۷۳۸	۲۵۴۷۳۸	واسط	۸
۷۹/۵	۷۹/۵	۱	۷۱۲۰	-	۸۹۵۴۷	۸۹۵۴۷	صلاح الدین	۹
۳۳۲/۵	۲۵۹/۳	۰/۳	۲۴۰۸	۲۰۴۶	۷۲۴۲	۹۲۸۸	نجف	۱۰
۴۲۸/۷	۴۲۸/۷	۱۷/۶	۱۳۱۸۵۲	۳۵	۳۰۷۵۴۷	۳۰۷۵۸۲	القادسیه	۱۱
۲۳۲/۲	۲۰۹/۶	۳	۲۲۳۲۸	۱۰۳۴۵	۹۶۱۶۲	۱۰۶۵۰۷	المثنی	۱۲
۲۷۸/۵	۲۷۴/۷	۱۲/۷	۹۴۶۰۱	۴۷۰۴	۳۳۹۶۸۷	۳۴۴۳۹۱	ذی قار	۱۳
۲۸۵/۳	۲۸۵/۳	۱۱/۵	۸۶۰۶۷	-	۳۰۱۶۴۰	۳۰۱۶۴۰	میسان	۱۴
۲۶۲/۷	۲۶۲/۷	۰/۷	۵۴۶۷	-	۲۰۸۱۴	۲۰۸۱۴	بصره	۱۵
۱۸۴/۸	۱۷۱	۱۰۰	۷۴۸۲۹۱	۳۲۵۳۳۵	۴۰۴۸۴۹۶	۴۳۷۴۸۸۳	جمع کل	

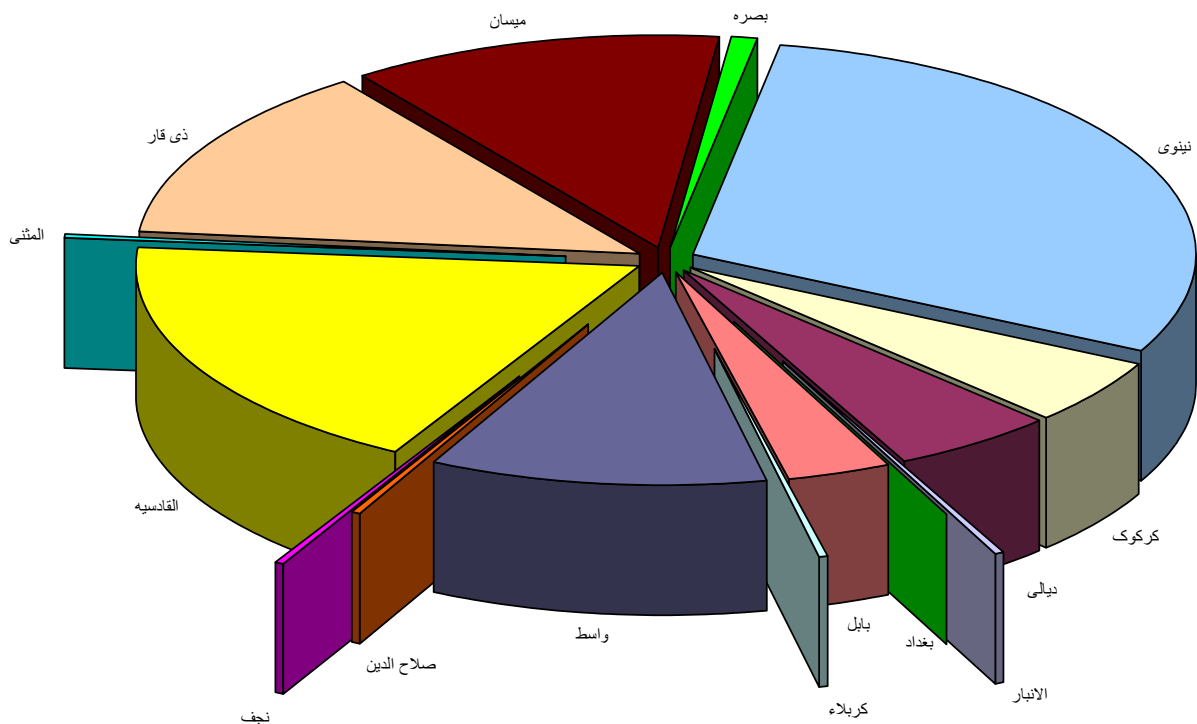

میزان تولید محصول جو عراق بر اساس استان در سال ۲۰۰۷ (تن)

نسبت تولید محصول گندم عراق بر اساس استان در سال ۲۰۰۷

نسبت تولید محصول جو عراق بر اساس استان در سال ۲۰۰۷

۳- میوه:

مقدمه:

در این گزارش میزان تولید ۱۰ نوع میوه اصلی و تابستانی کشور عراق در سال ۲۰۰۷، که شامل: انگور، انار، سیب، زرد آلو، گلابی، انجیر، آلبالو، آلو، هلو و زیتون می باشد و عمدتاً در استان های مرکزی عراق شامل: صلاح الدین، بغداد، دیالی، الانبار، بابل و کربلاء تولید می شوند، جهت آشنایی علاقمندان با توانمندی های کشور عراق در بخش باغبانی و باغداری ارائه می گردد.

در سال های اخیر میزان تولید محصولات باغی عراق به دلیل انتشار و سرایت بیماری ها و عدم مقابله فعال و کارا با آن، بطور چشمگیری کاهش یافته است که این موضوع به نوبه خود باعث کاهش تدریجی تعداد درختان و همچنین میانگین تولید آنها شده است. استفاده ناچیز از سموم و داروهای گیاهی جهت کنترل و دفع آفات و بیماری ها، بیشترین نقش را در این کاهش محسوس تولید ایفا می نماید. البته در این بین کمبود کود و بذره های اصلاح شده نیز بی تأثیر نیست.

در رابطه با تعیین میزان تولید محصولات باغی کشور عراق به دو عامل اساسی توجه شده است: نخست، تعداد درختان بارده؛ دوم، میانگین تولید هر درخت بارده. در بخش نخست از آمار سرشماری جامع کشاورزی سال

۲۰۰۱ (و البته به روز شده) عراق و در بخش دوم نیز از روش نمونه گیری تصادفی در انتخاب باغ های میوه در استان های مستعد آن کشور استفاده شده است. به روز رسانی آمار تعداد درختان و متوسط تولید آنها و همچنین انتخاب روش نمونه گیری به سفارش مرکز ملی آمار و وزارت برنامه ریزی و تکنولوژی اطلاعات عراق و بوسیله اساتید و کارشناسان خبره وزارت کشاورزی و دانشکده های کشاورزی عراق صورت گرفته است.

نتایج گزارش:

میزان تولید میوه های تابستانی عراق در موسم زراعی سال ۲۰۰۷ میلادی به ۳۷۰۶۳۲ تن بالغ شد که نسبت به فصل زراعی سال ۲۰۰۶ که بالغ بر ۳۶۸۹۵۹ تن بود، افزایشی حدود ۰/۵٪ نشان می دهد.

۳-۱- محصول انگور:

۳-۱-۱- میزان تولید:

میزان تولید محصول انگور در موسم زراعی تابستانی سال ۲۰۰۷ عراق به ۱۸۳۹۱۰ تن بالغ گردید که در مقایسه با میزان تولید در سال زراعی ۲۰۰۶ (۱۸۵۲۰۵ تن) کاهشی حدود ۰/۷٪ نشان می دهد. استان صلاح الدین با تولید ۱۱۹۳۹۱ تن (۶۴/۹٪ کل میزان تولید انگور در عراق) در رتبه اول قرار گرفت هرچند که نسبت به سال ۲۰۰۶ کاهشی حدود ۲/۵٪ نشان می دهد. پس از آن استان دیالی با تولید ۳۵۹۸۷ تن (۱۹/۶٪ کل میزان تولید انگور در عراق) در رتبه دوم قرار گرفت. این میزان تولید نسبت به سال ۲۰۰۶ کاهشی حدود ۶/۵٪ نشان می دهد. استان نجف با تولید ۱۵۰۶۳ تن انگور در سال ۲۰۰۷ (۸/۲٪ کل میزان تولید انگور در عراق) در رتبه سوم قرار گرفت که نشان دهنده افزایش ۱۹/۵ درصدی تولید این محصول نسبت به سال پیش از آن می باشد. سایر استان های عراق نیز ۷/۳٪ کل میزان تولید محصول انگور را به خود اختصاص دادند.

همچنین میزان تولید محصول انگور در عراق، ۴۹/۶٪ کل تولید درختان میوه تابستانی این کشور را تشکیل می دهد.

۳-۱-۲- میانگین تولید:

میانگین تولید هر درخت در سال ۲۰۰۷ به ۱۸/۷ کیلوگرم رسید که نسبت به سال ۲۰۰۶ (۱۹ کیلوگرم)، کاهشی حدود ۱/۶٪ نشان می دهد. بیشترین و کمترین میانگین تولید هر درخت نیز به ترتیب در استان نجف با ۳۰ کیلوگرم و استان ذی قار با ۸ کیلوگرم به ثبت رسید.

۲-۳- محصول انار:

۱-۲-۳- میزان تولید:

میزان تولید محصول انار در موسم زراعی تابستانی سال ۲۰۰۷ عراق به ۹۹۲۳۸ تن بالغ گردید که در مقایسه با میزان تولید در سال زراعی ۲۰۰۶ (۱۰۴۴۶۹ تن) کاهشی حدود ۵٪ نشان می دهد. استان دیالی با تولید ۷۰۰۶۱ تن (۷۰/۶٪ کل میزان تولید انار در عراق) در رتبه اول قرار گرفت هرچند که نسبت به سال ۲۰۰۶ کاهشی حدود ۱۲٪ نشان می دهد. پس از آن استان صلاح الدین با تولید ۱۹۲۴۲ تن (۱۹/۴٪ کل میزان تولید انار در عراق) در رتبه دوم قرار گرفت. این میزان تولید نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی حدود ۱۹/۱٪ نشان می دهد. استان بغداد با تولید ۲۹۸۱ تن انار در سال ۲۰۰۷ (۳٪ کل میزان تولید انار در عراق) در رتبه سوم قرار گرفت که نشان دهنده افزایش ۱۶ درصدی تولید این محصول نسبت به سال پیش از آن می باشد. سایر استان های عراق نیز ۷٪ کل میزان تولید محصول انار را به خود اختصاص دادند.

همچنین میزان تولید محصول انار در عراق، ۲۶/۸٪ کل تولید درختان میوه تابستانی این کشور را تشکیل می دهد.

۲-۲-۳- میانگین تولید:

میانگین تولید هر درخت در سال ۲۰۰۷ به ۲۰/۵ کیلوگرم رسید که نسبت به سال ۲۰۰۶ (۲۱/۷ کیلوگرم)، کاهشی حدود ۵/۵٪ نشان می دهد. بیشترین و کمترین میانگین تولید هر درخت نیز به ترتیب در استان بغداد با ۳۰/۸ کیلوگرم و استان ذی قار با ۸ کیلوگرم به ثبت رسید.

۳-۳- محصول سیب:

۱-۳-۳- میزان تولید:

میزان تولید محصول سیب در موسم زراعی تابستانی سال ۲۰۰۷ عراق به ۳۰۹۸۸ تن بالغ گردید که در مقایسه با میزان تولید در سال زراعی ۲۰۰۶ (۲۶۹۵۷ تن) افزایشی حدود ۱۵٪ نشان می دهد. استان صلاح الدین با تولید ۱۱۶۴۸ تن (۳۷/۶٪ کل میزان تولید سیب در عراق) در رتبه اول قرار گرفت که نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی حدود ۰/۹٪ نشان می دهد. پس از آن استان بغداد با تولید ۱۰۸۴۳ تن (۳۵٪ کل میزان تولید سیب در عراق) در رتبه دوم قرار گرفت. این میزان تولید نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی حدود ۴۰/۴٪ نشان می دهد. استان الانبار با تولید ۳۶۱۹ تن سیب در سال ۲۰۰۷ (۱۱/۷٪ کل میزان تولید سیب در عراق) در رتبه سوم قرار گرفت که نشان دهنده افزایش ۱۲/۸ درصدی تولید این محصول نسبت به سال پیش از آن می باشد. سایر استان های عراق نیز ۱۵/۷٪ کل میزان تولید محصول سیب را به خود اختصاص دادند.

همچنین میزان تولید محصول سیب در عراق، ۸/۴٪ کل تولید درختان میوه تابستانی این کشور را تشکیل می دهد.

۳-۳-۲- میانگین تولید:

میانگین تولید هر درخت در سال ۲۰۰۷ به ۲۴/۲ کیلوگرم رسید که نسبت به سال ۲۰۰۶ (۲۲/۱ کیلوگرم)، افزایشی حدود ۹/۵٪ نشان می دهد. بیشترین و کمترین میانگین تولید هر درخت نیز به ترتیب در استان بغداد با ۲۸/۹ کیلوگرم و استان ذی قار با ۷ کیلوگرم به ثبت رسید.

۳-۴- محصول زرد آلو:

۳-۴-۱- میزان تولید:

میزان تولید محصول زرد آلو در موسم زراعی تابستانی سال ۲۰۰۷ عراق به ۱۶۳۲۲ تن بالغ گردید که در مقایسه با میزان تولید در سال زراعی ۲۰۰۶ (۱۴۵۸۳ تن) افزایشی حدود ۱۱/۹٪ نشان می دهد. استان صلاح الدین با تولید ۷۰۳۴ تن (۴۳/۱٪ کل میزان تولید زرد آلو در عراق) در رتبه اول قرار گرفت که نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی حدود ۱۱٪ نشان می دهد. پس از آن استان بغداد با تولید ۴۲۳۱ تن (۲۵/۹٪ کل میزان تولید زرد آلو در عراق) در رتبه دوم قرار گرفت. این میزان تولید نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی حدود ۱۷٪ نشان می دهد. استان نینوی با تولید ۱۳۸۴ تن زرد آلو در سال ۲۰۰۷ (۸/۵٪ کل میزان تولید زرد آلو در عراق) در رتبه سوم قرار گرفت که نشان دهنده افزایش ۷/۸ درصدی تولید این محصول نسبت به سال پیش از آن می باشد. سایر استان های عراق نیز ۲۲/۵٪ کل میزان تولید محصول زرد آلو را به خود اختصاص دادند.

همچنین میزان تولید محصول زرد آلو در عراق، ۴/۴٪ کل تولید درختان میوه تابستانی این کشور را تشکیل می دهد.

۳-۴-۲- میانگین تولید:

میانگین تولید هر درخت در سال ۲۰۰۷ به ۲۴/۹ کیلوگرم رسید که نسبت به سال ۲۰۰۶ (۲۳/۲ کیلوگرم)، افزایشی حدود ۷/۳٪ نشان می دهد. بیشترین و کمترین میانگین تولید هر درخت نیز به ترتیب در استان صلاح الدین با ۳۰/۶ کیلوگرم و استان ذی قار با ۶/۷ کیلوگرم به ثبت رسید.

۳-۵- محصول گلابی:

۳-۵-۱- میزان تولید:

میزان تولید محصول گلابی در موسم زراعی تابستانی سال ۲۰۰۷ عراق به ۱۱۹۵۱ تن بالغ گردید که در مقایسه با میزان تولید در سال زراعی ۲۰۰۶ (۱۱۲۵۱ تن) افزایشی حدود ۶/۲٪ نشان می دهد. استان صلاح الدین با

تولید ۴۱۳۶ تن (۳۴/۶٪ کل میزان تولید گلابی در عراق) در رتبه اول قرار گرفت که نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی حدود ۴٪ نشان می دهد. پس از آن استان بغداد با تولید ۳۸۱۴ تن (۳۱/۹٪ کل میزان تولید گلابی در عراق) در رتبه دوم قرار گرفت. این میزان تولید نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی حدود ۷/۲٪ نشان می دهد. استان دیالی با تولید ۱۰۵۳ تن گلابی در سال ۲۰۰۷ (۸/۸٪ کل میزان تولید گلابی در عراق) در رتبه سوم قرار گرفت که نشان دهنده کاهش ۳/۹ درصدی تولید این محصول نسبت به سال پیش از آن می باشد. سایر استان های عراق نیز ۲۴/۷٪ کل میزان تولید محصول گلابی را به خود اختصاص دادند. همچنین میزان تولید محصول گلابی در عراق، ۳/۲٪ کل تولید درختان میوه تابستانی این کشور را تشکیل می دهد.

۳-۵-۲- میانگین تولید:

میانگین تولید هر درخت در سال ۲۰۰۷ به ۲۴/۳ کیلوگرم رسید که نسبت به سال ۲۰۰۶ (۲۳/۳ کیلوگرم)، افزایشی حدود ۴/۳٪ نشان می دهد. بیشترین و کمترین میانگین تولید هر درخت نیز به ترتیب در استان کرکوک با ۳۴ کیلوگرم و استان کربلاء با ۱۰ کیلوگرم به ثبت رسید.

۳-۶- محصول انجیر:

۳-۶-۱- میزان تولید:

میزان تولید محصول انجیر در موسم زراعی تابستانی سال ۲۰۰۷ عراق به ۸۲۴۶ تن بالغ گردید که در مقایسه با میزان تولید در سال زراعی ۲۰۰۶ (۷۳۰۴ تن) افزایشی حدود ۱۲/۹٪ نشان می دهد. استان صلاح الدین با تولید ۳۸۵۱ تن (۴۶/۷٪ کل میزان تولید انجیر در عراق) در رتبه اول قرار گرفت که نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی حدود ۲۱/۶٪ نشان می دهد. پس از آن استان واسط با تولید ۱۴۱۸ تن (۱۷/۲٪ کل میزان تولید انجیر در عراق) در رتبه دوم قرار گرفت. این میزان تولید نسبت به سال ۲۰۰۶ کاهش حدود ۱۱/۲٪ نشان می دهد. استان نینوی با تولید ۱۱۷۶ تن انجیر در سال ۲۰۰۷ (۱۴/۳٪ کل میزان تولید انجیر در عراق) در رتبه سوم قرار گرفت که نشان دهنده افزایش ۳۷/۱ درصدی تولید این محصول نسبت به سال پیش از آن می باشد. سایر استان های عراق نیز ۲۱/۸٪ کل میزان تولید محصول انجیر را به خود اختصاص دادند. همچنین میزان تولید محصول انجیر در عراق، ۲/۲٪ کل تولید درختان میوه تابستانی این کشور را تشکیل می دهد.

۳-۶-۲- میانگین تولید:

میانگین تولید هر درخت در سال ۲۰۰۷ به ۲۱/۲ کیلوگرم رسید که نسبت به سال ۲۰۰۶ (۱۸/۸ کیلوگرم)، افزایشی حدود ۱۲/۸٪ نشان می دهد. بیشترین و کمترین میانگین تولید هر درخت نیز به ترتیب در استان کرکوک با ۳۱ کیلوگرم و استان ذی قار با ۵/۸ کیلوگرم به ثبت رسید.

۳-۷-۷- محصول آلبالو:

۳-۷-۱- میزان تولید:

میزان تولید محصول آلبالو در موسم زراعی تابستانی سال ۲۰۰۷ عراق به ۸۰۸۴ تن بالغ گردید که در مقایسه با میزان تولید در سال زراعی ۲۰۰۶ (۸۴۹۸ تن) کاهشی حدود ۴/۹٪ نشان می دهد. استان صلاح الدین با تولید ۶۰۲۳ تن (۷۴/۵٪ کل میزان تولید آلبالو در عراق) در رتبه اول قرار گرفت که نسبت به سال ۲۰۰۶ کاهشی حدود ۸/۱٪ نشان می دهد. پس از آن استان بغداد با تولید ۱۱۷۹ تن (۱۴/۶٪ کل میزان تولید آلبالو در عراق) در رتبه دوم قرار گرفت. این میزان تولید نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی حدود ۵/۸٪ نشان می دهد. استان دیالی با تولید ۳۳۹ تن آلبالو در سال ۲۰۰۷ (۴/۲٪ کل میزان تولید آلبالو در عراق) در رتبه سوم قرار گرفت که نشان دهنده افزایش ۱/۵ درصدی تولید این محصول نسبت به سال پیش از آن می باشد. سایر استان های عراق نیز ۶/۷٪ کل میزان تولید محصول آلبالو را به خود اختصاص دادند.

همچنین میزان تولید محصول آلبالو در عراق، ۲/۲٪ کل تولید درختان میوه تابستانی این کشور را تشکیل می دهد.

۳-۷-۲- میانگین تولید:

میانگین تولید هر درخت در سال ۲۰۰۷ به ۲۵/۱ کیلوگرم رسید که نسبت به سال ۲۰۰۶ (۲۷/۲ کیلوگرم)، کاهشی حدود ۷/۷٪ نشان می دهد. بیشترین و کمترین میانگین تولید هر درخت نیز به ترتیب در استان صلاح الدین با ۲۷/۱ کیلوگرم و استان القادسیه با ۹/۸ کیلوگرم به ثبت رسید.

۳-۸-۸- محصول آلو:

۳-۸-۱- میزان تولید:

میزان تولید محصول آلو در موسم زراعی تابستانی سال ۲۰۰۷ عراق به ۱۶۳۵ تن بالغ گردید که در مقایسه با میزان تولید در سال زراعی ۲۰۰۶ (۱۵۲۱ تن) افزایشی حدود ۸/۱٪ نشان می دهد. استان کربلاء با تولید ۶۲۵ تن (۳۸/۲٪ کل میزان تولید آلو در عراق) در رتبه اول قرار گرفت که نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی حدود ۱۶/۶٪ نشان می دهد. پس از آن استان صلاح الدین با تولید ۵۶۶ تن (۳۴/۶٪ کل میزان تولید آلو در عراق) در

رتبه دوم قرار گرفت. این میزان تولید نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی حدود ۱/۴٪ نشان می دهد. استان بغداد با تولید ۱۵۴ تن آلو در سال ۲۰۰۷ (۹/۴٪ کل میزان تولید آلو در عراق) در رتبه سوم قرار گرفت که نشان دهنده افزایش ۱۴/۹ درصدی تولید این محصول نسبت به سال پیش از آن می باشد. سایر استان های عراق نیز ۱۷/۸٪ کل میزان تولید محصول آلو را به خود اختصاص دادند.

همچنین میزان تولید محصول آلو در عراق، ۰/۴٪ کل تولید درختان میوه تابستانی این کشور را تشکیل می دهد.
۳-۸-۲- میانگین تولید:

میانگین تولید هر درخت در سال ۲۰۰۷ به ۱۶/۶ کیلوگرم رسید که نسبت به سال ۲۰۰۶ (۱۶/۵ کیلوگرم)، افزایشی حدود ۰/۶٪ نشان می دهد. بیشترین و کمترین میانگین تولید هر درخت نیز به ترتیب در استان بغداد با ۲۵/۶ کیلوگرم و استان القادسیه با ۱۰ کیلوگرم به ثبت رسید.

۳-۹- محصول هلو:

۳-۹-۱- میزان تولید:

میزان تولید محصول هلو در موسم زراعی تابستانی سال ۲۰۰۷ عراق به ۱۲۰۶ تن بالغ گردید که در مقایسه با میزان تولید در سال زراعی ۲۰۰۶ (۱۱۳۴ تن) افزایشی حدود ۶/۳٪ نشان می دهد. استان نینوی با تولید ۶۰۴ تن (۵۰/۱٪ کل میزان تولید هلو در عراق) در رتبه اول قرار گرفت که نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی حدود ۱۵/۵٪ نشان می دهد. پس از آن استان صلاح الدین با تولید ۲۴۶ تن (۲۰/۴٪ کل میزان تولید هلو در عراق) در رتبه دوم قرار گرفت. این میزان تولید نسبت به سال ۲۰۰۶ کاهش ۱۱/۲٪ نشان می دهد. استان واسط با تولید ۱۲۷ تن هلو در سال ۲۰۰۷ (۱۰/۵٪ کل میزان تولید هلو در عراق) در رتبه سوم قرار گرفت که نشان دهنده افزایش ۸/۵ درصدی تولید این محصول نسبت به سال پیش از آن می باشد. سایر استان های عراق نیز ۱۹٪ کل میزان تولید محصول هلو را به خود اختصاص دادند.

همچنین میزان تولید محصول هلو در عراق، ۰/۳٪ کل تولید درختان میوه تابستانی این کشور را تشکیل می دهد.

۳-۹-۲- میانگین تولید:

میانگین تولید هر درخت در سال ۲۰۰۷ به ۱۸/۱ کیلوگرم رسید که نسبت به سال ۲۰۰۶ (۱۸/۴ کیلوگرم)، کاهش حدود ۱/۷٪ نشان می دهد. بیشترین و کمترین میانگین تولید هر درخت نیز به ترتیب در استان الانبار با ۲۵/۸ کیلوگرم و استان نجف با ۹/۵ کیلوگرم به ثبت رسید.

۳-۱۰-۱- محصول زیتون:

۳-۱۰-۱-۱- میزان تولید:

میزان تولید محصول زیتون در موسم زراعی تابستانی سال ۲۰۰۷ عراق به ۹۰۵۲ تن بالغ گردید که در مقایسه با میزان تولید در سال زراعی ۲۰۰۶ (۸۰۴۶ تن) افزایشی حدود ۱۲/۵٪ نشان می دهد. استان نینوی با تولید ۳۷۶۱ تن (۴۱/۵٪ کل میزان تولید زیتون در عراق) در رتبه اول قرار گرفت که نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی حدود ۵/۳٪ نشان می دهد. پس از آن استان الانبار با تولید ۱۶۱۷ تن (۱۷/۹٪ کل میزان تولید زیتون در عراق) در رتبه دوم قرار گرفت. این میزان تولید نسبت به سال ۲۰۰۶ افزایشی حدود ۱۰/۵٪ نشان می دهد. استان بغداد با تولید ۱۴۸۴ تن زیتون در سال ۲۰۰۷ (۱۶/۴٪ کل میزان تولید زیتون در عراق) در رتبه سوم قرار گرفت که نشان دهنده افزایش ۲۰/۱ درصدی تولید این محصول نسبت به سال پیش از آن می باشد. سایر استان های عراق نیز ۲۴/۲٪ کل میزان تولید محصول زیتون را به خود اختصاص دادند.

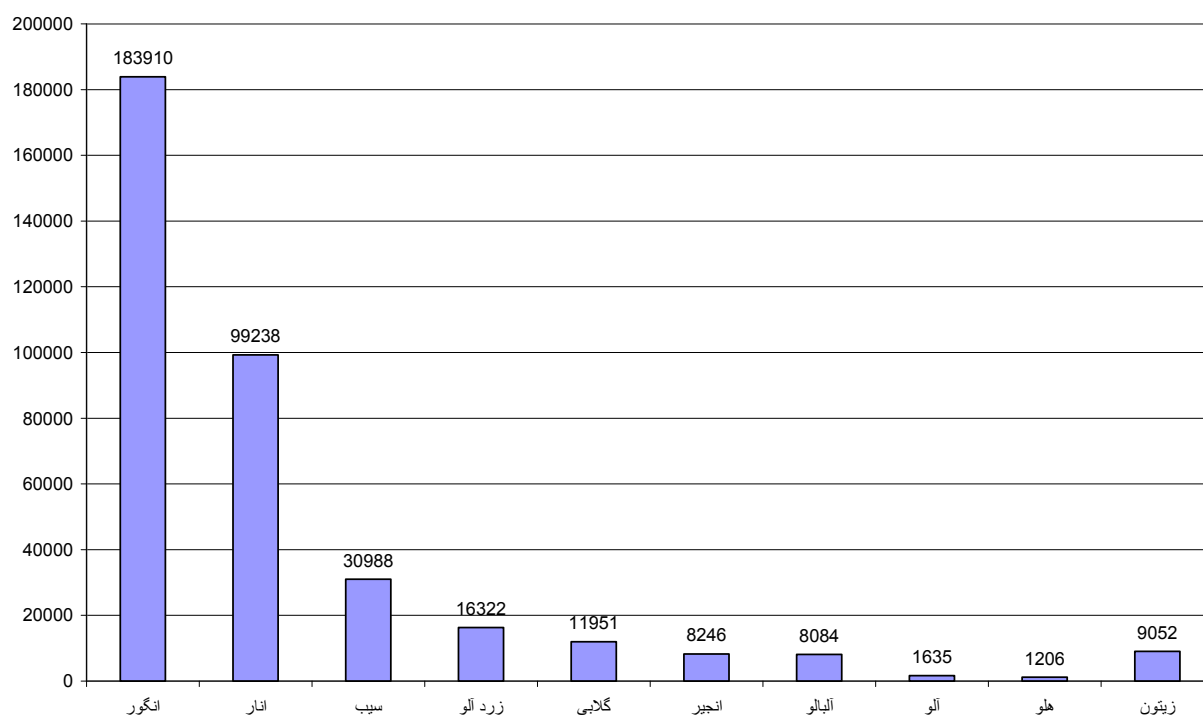
همچنین میزان تولید محصول زیتون در عراق، ۲/۵٪ کل تولید درختان میوه تابستانی این کشور را تشکیل می دهد.

۳-۱۰-۲- میانگین تولید:

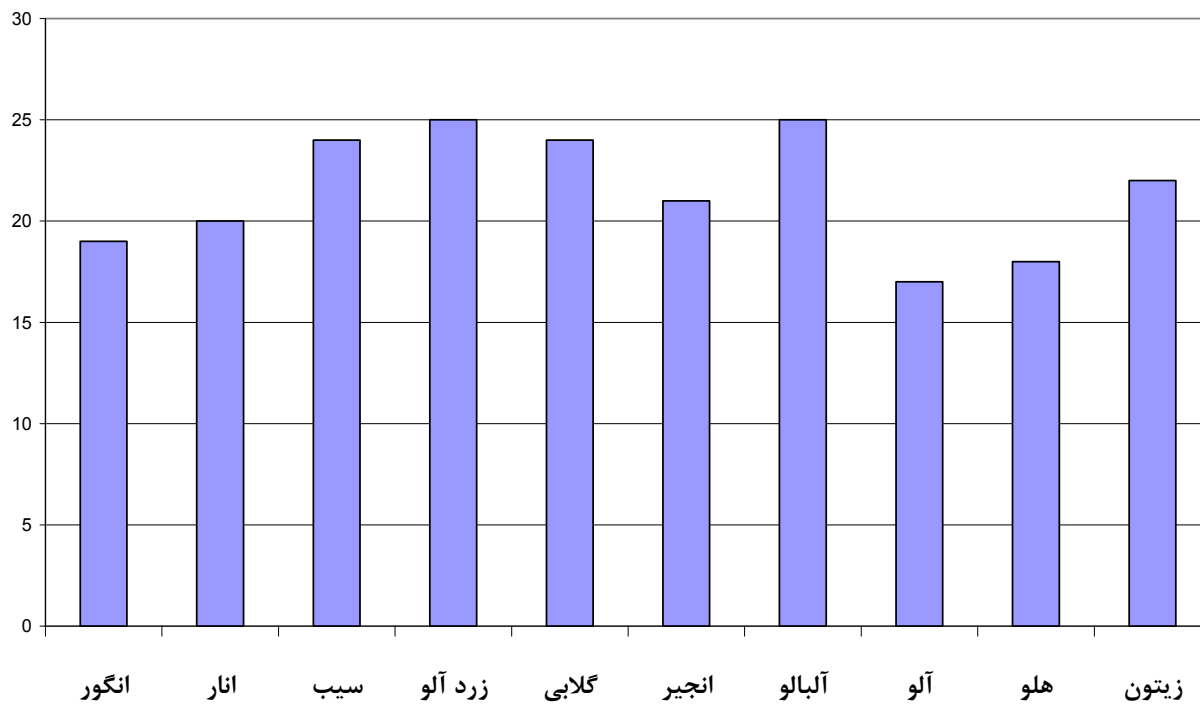
میانگین تولید هر درخت در سال ۲۰۰۷ به ۲۲ کیلوگرم رسید که نسبت به سال ۲۰۰۶ (۲۲/۴ کیلوگرم)، کاهش حدود ۱/۸٪ نشان می دهد. بیشترین و کمترین میانگین تولید هر درخت نیز به ترتیب در استان کرکوک با ۳۳/۱ کیلوگرم و استان نجف با ۸ کیلوگرم به ثبت رسید.

میزان و میانگین تولید انواع درختان میوه عراق در موسم تابستانی سال های ۲۰۰۶ و ۲۰۰۷

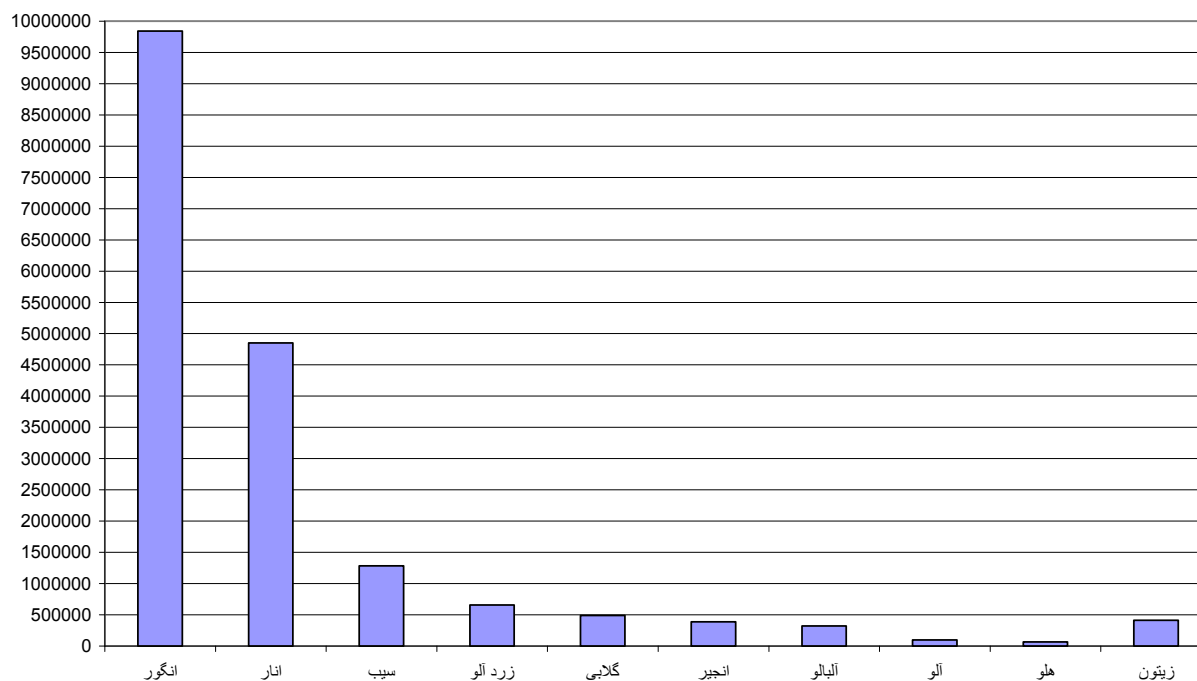
درصد	میزان تولید (تن)		میانگین تولید هر درخت (کیلوگرم)		تعداد درختان بارده	تعداد درختان بارده	نوع میوه	ردیف
	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۶		
۴۹/۶	۱۸۳۹۱۰	۱۸۵۲۰۵	۱۸/۷	۱۹	۹۸۴۳۰۸۱	۹۷۲۲۴۳۰	انگور	۱
۲۶/۸	۹۹۲۳۸	۱۰۴۴۶۹	۲۰/۵	۲۱/۷	۴۸۵۱۶۳۰	۴۸۱۵۰۱۷	انار	۲
۸/۴	۳۰۹۸۸	۲۶۹۵۷	۲۴/۲	۲۲/۱	۱۲۸۲۷۳۲	۱۲۲۱۶۵۸	سیب	۳
۴/۴	۱۶۳۲۲	۱۴۵۸۳	۲۴/۹	۲۳/۲	۶۵۵۹۵۷	۶۲۷۸۷۶	زرد آلو	۴
۳/۲	۱۱۹۵۱	۱۱۲۵۱	۲۴/۳	۲۳/۳	۴۹۱۱۷۶	۴۸۳۷۷۱	گلابی	۵
۲/۲	۸۲۴۶	۷۳۰۴	۲۱/۲	۱۸/۸	۳۸۹۷۵۴	۳۸۹۰۴۵	انجیر	۶
۲/۲	۸۰۸۴	۸۴۹۸	۲۵/۱	۲۷/۲	۳۲۲۶۱۵	۳۱۱۹۴۷	آلبالو	۷
۰/۴	۱۶۳۵	۱۵۱۲	۱۶/۶	۱۶/۵	۹۸۵۴۵	۹۱۷۱۵	آلو	۸
۰/۳	۱۲۰۶	۱۱۳۴	۱۸/۱	۱۸/۴	۶۶۵۰۹	۶۱۴۶۸	هلو	۹
۲/۵	۹۰۵۲	۸۰۴۶	۲۲	۲۲/۴	۴۱۲۳۵۷	۳۵۹۵۵۵	زیتون	۱۰
۱۰۰	۳۷۰۶۳۲	۳۶۸۹۵۹	-	-	۱۸۴۱۴۳۵۶	۱۸۰۸۴۴۸۲	جمع کل	

میزان تولید انواع درختان میوه عراق در موسم تابستانی ۲۰۰۷ (تن)

میانگین تولید انواع درختان میوه عراق در موسم تابستانی ۲۰۰۷ (بر اساس کیلوگرم برای هر درخت)

تعداد انواع درختان میوه بارده عراق در موسم تابستانی ۲۰۰۷

۴- سبزیجات، صیفی جات و محصولات ثانویه:

مقدمه:

در این گزارش میزان تولید ۱۳ محصول عمده و مهم برای کشور عراق در سال ۲۰۰۸ که شامل: پیاز، باقلا، هندوانه، طالبی، بامیه، بادمجان، کدو، خیار، گوجه فرنگی، پیازچه، سیر، کاهو و یونجه می باشد، جهت آشنایی علاقمندان با توانمندی های کشور عراق در بخش سبزیجات، صیفی جات و محصولات ثانویه ارائه می گردد.

نتایج گزارش:

۴-۱- محصول پیاز:

میزان تولید انواع محصول پیاز در سال ۲۰۰۸ به ۱۱۶/۸ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال پیش از آن که بالغ بر ۱۲۵/۷ هزار تن بود، کاهشی حدود ۷/۱٪ نشان می دهد.

استان الانبار با تولید ۳۷/۵ هزار تن (۳۲/۱٪ کل محصول پیاز تولیدی عراق) در جایگاه نخست قرار گرفت. پس از آن استان نینوی با تولید ۲۷/۳ هزار تن (۲۳/۴٪ کل محصول پیاز تولیدی عراق) در جایگاه دوم قرار گرفت. بیشترین میانگین تولید در هر دونم (۲۵۰۰ متر مربع) به ترتیب در استان المثنی با ۳۰۰۰ کیلوگرم و استان ذی قار با ۲۷۹۵ کیلوگرم به ثبت رسید.

۴-۲- محصول باقلای سبز:

میزان تولید محصول باقلا در سال ۲۰۰۸ به ۱۷۰/۹ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال پیش از آن که بالغ بر ۱۷۵/۲ هزار تن بود، کاهشی حدود ۲/۵٪ نشان می دهد.

استان بغداد با تولید ۳۷/۶ هزار تن (۲۲٪ کل محصول باقلا تولیدی عراق) در جایگاه نخست قرار گرفت. پس از آن استان بابل با تولید ۲۶/۱ هزار تن (۱۵/۳٪ کل محصول باقلا تولیدی عراق) در جایگاه دوم قرار گرفت. بیشترین میانگین تولید در هر دونم (۲۵۰۰ متر مربع) به ترتیب در استان کرکوک با ۲۷۰۴/۶ کیلوگرم و استان ذی قار با ۲۵۹۶/۹ کیلوگرم به ثبت رسید.

۴-۳- محصول هندوانه:

میزان تولید محصول هندوانه در سال ۲۰۰۸ به ۴۵۵/۷ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال پیش از آن که بالغ بر ۵۷۷/۵ هزار تن بود، کاهشی حدود ۲۱/۱٪ نشان می دهد.

استان صلاح الدین با تولید ۶۵/۶ هزار تن (۱۴/۴٪ کل محصول هندوانه تولیدی عراق) در جایگاه نخست قرار گرفت. پس از آن استان بغداد با تولید ۵۷/۵ هزار تن (۱۲/۶٪ کل محصول هندوانه تولیدی عراق) در جایگاه دوم قرار گرفت.

بیشترین میانگین تولید در هر دونم (۲۵۰۰ متر مربع) به ترتیب در استان نجف با ۴۶۸۰ کیلوگرم و استان دیالی با ۳۹۶۲/۷ کیلوگرم به ثبت رسید.

۴-۴- محصول طالبی:

میزان تولید محصول طالبی در سال ۲۰۰۸ به ۲۰۵/۹ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال پیش از آن که بالغ بر ۲۳۱/۲ هزار تن بود، کاهش حدود ۱۰/۹٪ نشان می دهد.

استان القادسیه با تولید ۳۲/۵ هزار تن (۱۵/۸٪ کل محصول طالبی تولیدی عراق) در جایگاه نخست قرار گرفت. پس از آن استان واسط با تولید ۲۹/۸ هزار تن (۱۴/۵٪ کل محصول طالبی تولیدی عراق) در جایگاه دوم قرار گرفت. بیشترین میانگین تولید در هر دونم (۲۵۰۰ متر مربع) به ترتیب در استان نجف با ۴۲۲۰ کیلوگرم و استان دیالی با ۳۲۰۰ کیلوگرم به ثبت رسید.

۴-۵- محصول بامیه:

میزان تولید محصول بامیه در سال ۲۰۰۸ به ۱۳۲ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال پیش از آن که بالغ بر ۱۴۰/۶ هزار تن بود، کاهش حدود ۶/۱٪ نشان می دهد.

استان بابل با تولید ۳۳/۲ هزار تن (۲۵/۲٪ کل محصول بامیه تولیدی عراق) در جایگاه نخست قرار گرفت. پس از آن استان بغداد با تولید ۳۱/۷ هزار تن (۲۴٪ کل محصول بامیه تولیدی عراق) در جایگاه دوم قرار گرفت. بیشترین میانگین تولید در هر دونم (۲۵۰۰ متر مربع) به ترتیب در استان نجف با ۳۳۴۰/۷ کیلوگرم و استان الانبار با ۲۴۶۸ کیلوگرم به ثبت رسید.

۴-۶- محصول بادمجان:

میزان تولید محصول بادمجان در سال ۲۰۰۸ به ۴۰۶/۱ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال پیش از آن که بالغ بر ۲۹۱/۵ هزار تن بود، افزایش حدود ۳۹/۳٪ نشان می دهد.

استان بغداد با تولید ۲۴۴/۲ هزار تن (۶۰/۱٪ کل محصول بادمجان تولیدی عراق) در جایگاه نخست قرار گرفت. پس از آن استان الانبار با تولید ۲۷/۶ هزار تن (۶/۸٪ کل محصول بادمجان تولیدی عراق) در جایگاه دوم قرار گرفت.

بیشترین میانگین تولید در هر دونم (۲۵۰۰ متر مربع) به ترتیب در استان بغداد با ۷۵۹۳/۶ کیلوگرم و استان الانبار با ۷۴۶۲/۴ کیلوگرم به ثبت رسید.

۴-۷- محصول کدو:

میزان تولید محصول کدو در سال ۲۰۰۸ به ۱۱۶/۱ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال پیش از آن که بالغ بر ۱۴۲/۸ هزار تن بود، کاهشی حدود ۱۸/۷٪ نشان می دهد.

استان بغداد با تولید ۷۰/۳ هزار تن (۶/۶٪ کل محصول کدو تولیدی عراق) در جایگاه نخست قرار گرفت. پس از آن استان بابل با تولید ۸/۶ هزار تن (۷/۴٪ کل محصول کدو تولیدی عراق) در جایگاه دوم قرار گرفت.

بیشترین میانگین تولید در هر دونم (۲۵۰۰ متر مربع) به ترتیب در استان نجف با ۴۰۲۱/۳ کیلوگرم و استان الانبار با ۳۹۴۰ کیلوگرم به ثبت رسید.

۴-۸- محصول خیار:

میزان تولید انواع محصول خیار در سال ۲۰۰۸ به ۳۸۱ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال پیش از آن که بالغ بر ۴۲۲/۳ هزار تن بود، کاهشی حدود ۹/۸٪ نشان می دهد.

استان بغداد با تولید ۸۸/۸ هزار تن (۲۳/۳٪ کل محصول خیار تولیدی عراق) در جایگاه نخست قرار گرفت. پس از آن استان بابل با تولید ۴۳/۵ هزار تن (۱۱/۴٪ کل محصول خیار تولیدی عراق) در جایگاه دوم قرار گرفت.

بیشترین میانگین تولید در هر دونم (۲۵۰۰ متر مربع) به ترتیب در استان نجف با ۳۳۳۳/۳ کیلوگرم و استان صلاح الدین با ۳۰۵۷/۹ کیلوگرم به ثبت رسید.

۴-۹- محصول گوجه فرنگی:

میزان تولید محصول گوجه فرنگی در سال ۲۰۰۸ به ۸۰۲/۴ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال پیش از آن که بالغ بر ۹۵۴/۹ هزار تن بود، کاهشی حدود ۱۶٪ نشان می دهد.

استان بصره با تولید ۳۰۳/۶ هزار تن (۳۷/۸٪ کل محصول گوجه فرنگی تولیدی عراق) در جایگاه نخست قرار گرفت. پس از آن استان بغداد با تولید ۱۰۶/۲ هزار تن (۱۳/۲٪ کل محصول گوجه فرنگی تولیدی عراق) در جایگاه دوم قرار گرفت.

بیشترین میانگین تولید در هر دونم (۲۵۰۰ متر مربع) به ترتیب در استان بصره با ۶۷۶۷/۷ کیلوگرم و استان دیالی با ۴۹۸۷/۳ کیلوگرم به ثبت رسید.

۴-۱۰- محصول پیازچه:

میزان تولید محصول پیازچه در سال ۲۰۰۸ به ۳۳۶/۲ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال پیش از آن که بالغ بر ۳۱۳/۳ هزار تن بود، افزایشی حدود ۷/۳٪ نشان می دهد.

استان الانبار با تولید ۱۶۹/۲ هزار تن (۵۰/۳٪ کل محصول پیازچه تولیدی عراق) در جایگاه نخست قرار گرفت. پس از آن استان بغداد با تولید ۶۸/۴ هزار تن (۲۰/۳٪ کل محصول پیازچه تولیدی عراق) در جایگاه دوم قرار گرفت. بیشترین میانگین تولید در هر دونم (۲۵۰۰ متر مربع) به ترتیب در استان الانبار با ۵۷۱۰/۷ کیلوگرم و استان بغداد با ۵۵۳۲/۵ کیلوگرم به ثبت رسید.

۴-۱۱- محصول سیر:

میزان تولید محصول سیر در سال ۲۰۰۸ به ۳۶/۲ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال پیش از آن که بالغ بر ۵۵/۷ هزار تن بود، کاهشی حدود ۳۵٪ نشان می دهد.

استان نجف با تولید ۲۲/۵ هزار تن (۶۲/۲٪ کل محصول سیر تولیدی عراق) در جایگاه نخست قرار گرفت. پس از آن استان واسط با تولید ۴/۲ هزار تن (۱۱/۶٪ کل محصول سیر تولیدی عراق) در جایگاه دوم قرار گرفت. بیشترین میانگین تولید در هر دونم (۲۵۰۰ متر مربع) به ترتیب در استان ذی قار با ۴۶۶۲/۲ کیلوگرم و استان نجف با ۳۶۳۷ کیلوگرم به ثبت رسید.

۴-۱۲- محصول کاهو:

میزان تولید محصول کاهو در سال ۲۰۰۸ به ۱۱۸/۶ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال پیش از آن که بالغ بر ۱۲۲/۶ هزار تن بود، کاهشی حدود ۳/۳٪ نشان می دهد.

استان بغداد با تولید ۵۷/۴ هزار تن (۴۸/۴٪ کل محصول کاهو تولیدی عراق) در جایگاه نخست قرار گرفت. پس از آن استان بابل با تولید ۱۹/۲ هزار تن (۱۶/۲٪ کل محصول کاهو تولیدی عراق) در جایگاه دوم قرار گرفت. بیشترین میانگین تولید در هر دونم (۲۵۰۰ متر مربع) به ترتیب در استان ذی قار با ۶۴۹۰/۶ کیلوگرم و استان بغداد با ۵۸۶۵/۷ کیلوگرم به ثبت رسید.

۴-۱۳- محصول یونجه:

میزان تولید محصول یونجه در سال ۲۰۰۸ به ۱۰۲۵/۷ هزار تن رسید که این میزان نسبت به سال پیش از آن که بالغ بر ۱۱۹۸/۵ هزار تن بود، کاهشی حدود ۱۴/۴٪ نشان می دهد.

استان الانبار با تولید ۲۹۹/۱ هزار تن (۲۹/۲٪ کل محصول یونجه تولیدی عراق) در جایگاه نخست قرار گرفت. پس از آن استان بابل با تولید ۲۲۸/۴ هزار تن (۲۲/۳٪ کل محصول یونجه تولیدی عراق) در جایگاه دوم قرار گرفت.

بیشترین میانگین تولید در هر دونم (۲۵۰۰ متر مربع) به ترتیب در استان الانبار با ۸/۸۹۱۸ کیلوگرم و استان ذی قار با ۹/۶۳۳۵ کیلوگرم به ثبت رسید.

مساحت زیر کشت و میانگین تولید محصول پیاز عراق در سال ۲۰۰۸

ردیف	استان	مساحت زیر کشت (دونم)			میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)	
		مساحت برداشت شده	مساحت آسیب دیده	مساحت کل	مساحت برداشت شده	تولید (تن)
۱	نینوی	۳۸۰۲	-	۳۸۰۲	۲۴۶۵/۳	۹۳۷۳
۲	کرکوک	۹۱۶۵	-	۹۱۶۵	۲۷۹۶/۵	۲۵۶۳۰
۳	دیالی	۴۸۰۸	-	۴۸۰۸	۳۰۲۳/۹	۱۴۵۳۹
۴	الانبار	۳۶۹۶	-	۳۶۹۶	۷۴۶۲/۴	۲۷۵۸۱
۵	بغداد	۳۲۱۶۱	-	۳۲۱۶۱	۷۵۹۳/۶	۲۴۴۲۱۸
۶	بابل	۱۰۵۶۷	۴۴	۱۰۶۱۱	۲۰۵۵	۲۱۷۱۵
۷	کربلاء	۳۲۵۳	۱۲	۳۲۶۵	۲۰۷۰/۴	۶۷۳۵
۸	واسط	۸۰۶۷	-	۸۰۶۷	۳۳۶۸/۶	۲۷۱۷۴
۹	صلاح الدین	۱۰۵۷	-	۱۰۵۷	۳۱۰۱/۴	۳۲۷۸
۱۰	نجف	۷۴۷	-	۷۴۷	۳۹۹۰/۶	۲۹۸۱
۱۱	القادسیه	۴۲۴۴	-	۴۲۴۴	۱۵۸۱/۳	۶۷۱۱
۱۲	المنشی	۵۶۳	-	۵۶۳	۴۲۱۶/۷	۲۳۷۴
۱۳	ذی قار	۱۶۵۸	-	۱۶۵۸	۶۶۳۵/۸	۱۱۰۰۲
۱۴	ميسان	۶۹۶	-	۶۹۶	۳۴۸۰/۶	۲۴۲۲
۱۵	بصره	۳۵۸	-	۳۵۸	۹۵۶/۹	۳۴۳
	جمع کل	۸۴۸۴۲	۵۶	۸۴۸۹۸	۴۷۸۶/۳	۴۰۶۰۷۶

* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

مساحت زیر کشت و میانگین تولید محصول باقلا (سبز) عراق در سال ۲۰۰۸ (موسم زمستانی)

تولید (تن)	میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)		مساحت زیر کشت (دونم)			استان	ردیف
	مساحت کل	مساحت برداشت شده	مساحت کل	مساحت آسیب دیده	مساحت برداشت شده		
۵۱۶۹	۲۳۳۷	۲۳۳۷	۲۲۱۲	-	۲۲۱۲	نینوی	۱
۲۵۴۳۹	۲۷۰۴/۶	۲۷۰۴/۶	۹۴۰۶	-	۹۴۰۶	کرکوک	۲
۳۴۲۸	۱۷۴۲	۱۷۴۲	۱۹۶۸	-	۱۹۶۸	دیالی	۳
۱۱۳۰۱	۱۷۵۸/۷	۱۷۵۸/۷	۶۴۲۶	-	۶۴۲۶	الانبار	۴
۳۷۶۴۰	۱۹۶۴/۸	۱۹۶۴/۸	۱۹۱۵۷	-	۱۹۱۵۷	بغداد	۵
۲۶۱۳۵	۲۴۳۳/۹	۲۴۳۳/۹	۱۰۷۳۸	-	۱۰۷۳۸	بابل	۶
۱۲۵۲	۵۹۶/۲	۵۹۶/۲	۲۱۰۰	-	۲۱۰۰	کربلاء	۷
۸۶۳۱	۶۰۳/۶	۶۰۳/۶	۱۴۳۰۰	-	۱۴۳۰۰	واسط	۸
۱۱۲۰۰	۱۶۶۳/۹	۱۶۶۳/۹	۶۷۳۱	-	۶۷۳۱	صلاح الدین	۹
۱۲۱۶	۲۰۴۳/۷	۲۰۴۳/۷	۵۹۵	-	۵۹۵	نجف	۱۰
۳۲۹۹	۸۸۱	۸۸۱	۳۷۴۵	-	۳۷۴۵	القادسیه	۱۱
۲۴۲۲	۱۷۹۰/۲	۱۷۹۰/۲	۱۳۵۳	-	۱۳۵۳	المثنی	۱۲
۸۸۰۹	۲۵۹۶/۹	۲۵۹۶/۹	۳۳۹۲	-	۳۳۹۲	ذی قار	۱۳
۲۳۷۳۹	۱۹۳۳/۸	۱۹۳۳/۸	۱۲۲۷۶	-	۱۲۲۷۶	ميسان	۱۴
۱۲۶۸	۱۰۰۸/۹	۱۰۰۸/۹	۱۲۵۷	-	۱۲۵۷	بصره	۱۵
۱۷۰۹۴۸	۱۷۸۷/۱	۹۵۶۵۶	۹۵۶۵۶	-	۹۵۶۵۶	جمع کل	

* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

مساحت زیر کشت و میانگین تولید محصول هندوانه عراق در سال ۲۰۰۸

تولید (تن)	میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)		مساحت زیر کشت (دونم)			استان	ردیف
	مساحت کل	مساحت برداشت شده	مساحت کل	مساحت آسیب دیده	مساحت برداشت شده		
۱۸۵۴۴	۲۹۱۷/۱	۲۹۱۷/۱	۶۳۵۷	-	۶۳۵۷	نینوی	۱
۴۴۴۲۰	۳۰۶۴/۵	۳۰۶۴/۵	۱۴۴۹۵	-	۱۴۴۹۵	کرکوک	۲
۳۰۶۹۱	۳۹۶۲/۷	۳۹۶۲/۷	۷۷۴۵	-	۷۷۴۵	دیالی	۳
۲۵۰۱۶	۲۹۶۴	۲۹۶۴	۸۴۴۰	-	۸۴۴۰	الانبار	۴
۵۷۵۴۸	۳۵۰۴/۱	۳۵۰۴/۱	۱۶۴۲۳	-	۱۶۴۲۳	بغداد	۵
۴۸۹۴۰	۳۸۳۴/۸	۳۸۳۴/۸	۱۲۷۶۲	-	۱۲۷۶۲	بابل	۶
۵۰۱۸	۲۲۶۲/۶	۲۲۶۲/۶	۲۲۱۸	-	۲۲۱۸	کربلاء	۷
۳۷۰۲۳	۲۹۵۸/۳	۲۹۵۸/۳	۱۲۵۱۵	-	۱۲۵۱۵	واسط	۸
۶۵۵۵۹	۳۷۴۱/۳	۳۷۴۱/۳	۱۷۵۲۳	-	۱۷۵۲۳	صلاح الدین	۹
۷۱۱	۴۶۸۰	۴۶۸۰	۱۵۲	-	۱۵۲	نجف	۱۰
۳۶۳۷۸	۲۱۵۰	۲۱۵۰	۱۶۹۲۰	-	۱۶۹۲۰	القادسیه	۱۱
۳۰۱۵	۲۸۵۵/۱	۲۸۵۵/۱	۱۰۵۶	-	۱۰۵۶	المثنی	۱۲
۱۸۱۵۰	۲۳۴۶/۸	۲۳۴۶/۸	۷۷۳۴	-	۷۷۳۴	ذی قار	۱۳
۵۰۱۳۴	۳۵۵۷/۴	۳۵۵۷/۴	۱۴۰۹۳	-	۱۴۰۹۳	ميسان	۱۴
۱۴۵۶۵	۲۱۸۷/۶	۲۱۸۷/۶	۶۶۵۸	-	۶۶۵۸	بصره	۱۵
۴۵۵۷۱۲	۳۱۴۰/۹	۳۱۴۰/۹	۱۴۵۰۹۱	-	۱۴۵۰۹۱	جمع کل	

* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

مساحت زیر کشت و میانگین تولید محصول طالبی عراق در سال ۲۰۰۸ (موسم تابستانی)

تولید (تن)	میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)		مساحت زیر کشت (دونم)			استان	ردیف
	مساحت کل	مساحت برداشت شده	مساحت کل	مساحت آسیب دیده	مساحت برداشت شده		
۲۱۷۹	۲۳۲۵/۴	۲۳۲۵/۴	۹۳۷	-	۹۳۷	نینوی	۱
۱۷۲۴۳	۲۸۹۴/۵	۲۸۹۴/۵	۵۹۵۷	-	۵۹۵۷	کرکوک	۲
۱۷۶۰	۳۲۰۰	۳۲۰۰	۵۵۰	-	۵۵۰	دیالی	۳
۵۹۲۷	۲۰۹۵/۸	۲۰۹۵/۸	۲۸۲۸	-	۲۸۲۸	الانبار	۴
۲۴۱۴۴	۲۵۹۴/۲	۲۵۹۴/۲	۹۳۰۷	-	۹۳۰۷	بغداد	۵
۱۷۲۵۵	۳۰۳۰/۴	۳۰۳۰/۴	۵۶۹۴	-	۵۶۹۴	بابل	۶
۳۹۷۲	۲۰۳۵/۹	۲۰۳۵/۹	۱۹۵۱	-	۱۹۵۱	کربلاء	۷
۲۹۸۲۷	۲۳۶۲/۵	۲۳۶۲/۵	۱۲۶۲۵	-	۱۲۶۲۵	واسط	۸
۱۶۰۸۸	۳۱۱۶/۱	۳۱۱۶/۱	۵۱۶۳	-	۵۱۶۳	صلاح الدین	۹
۴۲۶	۴۲۲۰	۴۲۲۰	۱۰۱	-	۱۰۱	نجف	۱۰
۳۲۵۱۴	۲۰۶۴/۹	۲۰۶۴/۹	۱۵۷۴۶	-	۱۵۷۴۶	القادسیه	۱۱
۲۹۰۷	۲۲۵۷/۳	۲۲۵۷/۳	۱۲۸۸	-	۱۲۸۸	المثنی	۱۲
۹۶۶۸	۱۹۶۸/۷	۱۹۶۸/۷	۴۹۱۱	-	۴۹۱۱	ذی قار	۱۳
۲۷۲۵۱	۳۰۱۵/۸	۳۰۱۵/۸	۹۰۳۶	-	۹۰۳۶	ميسان	۱۴
۱۴۶۹۱	۱۹۱۱/۴	۱۹۱۱/۴	۷۶۸۶	-	۷۶۸۶	بصره	۱۵
۲۰۵۸۵۲	۲۴۵۷/۱	۲۴۵۷/۱	۸۳۷۸۰	-	۸۳۷۸۰	جمع کل	

* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

مساحت زیر کشت و میانگین تولید محصول بامیه عراق در سال ۲۰۰۸

تولید (تن)	میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)		مساحت زیر کشت (دونم)			استان	ردیف
	مساحت کل	مساحت برداشت شده	مساحت کل	مساحت آسیب دیده	مساحت برداشت شده		
۶۱۸۴	۱۲۹۴/۳	۱۲۹۴/۳	۴۷۷۸	-	۴۷۷۸	نینوی	۱
۴۶۹۳	۱۳۷۸/۳	۱۳۷۸/۳	۳۴۰۵	-	۳۴۰۵	کرکوک	۲
۲۸۶۰	۱۱۰۰	۱۱۰۰	۲۶۰۰	-	۲۶۰۰	دیالی	۳
۷۵۸۹	۲۴۶۸	۲۴۶۸	۳۰۷۵	-	۳۰۷۵	الانبار	۴
۳۱۷۱۸	۲۲۱۰/۶	۲۲۱۰/۶	۱۴۳۴۸	-	۱۴۳۴۸	بغداد	۵
۳۳۱۸۲	۱۵۷۷	۱۵۷۷	۲۱۰۴۱	-	۲۱۰۴۱	بابل	۶
۲۵۲۵	۷۰۰/۲	۷۱۸/۸	۳۶۰۶	۹۳	۳۵۱۳	کربلاء	۷
۷۴۷۴	۱۰۸۴/۷	۱۰۸۴/۷	۶۸۹۰	-	۶۸۹۰	واسط	۸
۲۴۸۰	۱۷۵۴/۹	۱۷۵۴/۹	۱۴۱۳	-	۱۴۱۳	صلاح الدین	۹
۳۳۶۷	۳۳۴۰/۷	۳۳۴۰/۷	۱۰۰۸	-	۱۰۰۸	نجف	۱۰
۴۰۹۷	۱۱۲۰/۱	۱۱۲۰/۱	۳۶۵۸	-	۳۶۵۸	القادسیه	۱۱
۵۹۴۵	۱۵۲۰/۸	۱۵۲۰/۸	۳۹۰۹	-	۳۹۰۹	المثنی	۱۲
۷۵۵۲	۲۱۷۱/۳	۲۱۷۱/۳	۳۴۷۸	-	۳۴۷۸	ذی قار	۱۳
۶۸۱۳	۱۸۱۳/۴	۱۸۱۳/۴	۳۷۵۷	-	۳۷۵۷	ميسان	۱۴
۵۵۳۶	۱۴۹۲/۲	۱۴۹۲/۲	۳۷۱۰	-	۳۷۱۰	بصره	۱۵
۱۳۲۰۱۵	۱۶۳۸/۲	۱۶۳۸/۲	۸۰۶۷۶	۹۳	۸۰۵۸۳	جمع کل	

* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

مساحت زیر کشت و میانگین تولید محصول بادمجان عراق در سال ۲۰۰۸

تولید (تن)	میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)		مساحت زیر کشت (دونم)			استان	ردیف
	مساحت کل	مساحت برداشت شده	مساحت کل	مساحت آسیب دیده	مساحت برداشت شده		
۹۳۷۳	۲۴۶۵/۳	۲۴۶۵/۳	۳۸۰۲	-	۳۸۰۲	نینوی	۱
۲۵۶۳۰	۲۷۹۶/۵	۲۷۹۶/۵	۹۱۶۵	-	۹۱۶۵	کرکوک	۲
۱۴۵۳۹	۳۰۲۳/۹	۳۰۲۳/۹	۴۸۰۸	-	۴۸۰۸	دیالی	۳
۲۷۵۸۱	۷۴۶۲/۴	۷۴۶۲/۴	۳۶۹۶	-	۳۶۹۶	الانبار	۴
۲۴۴۲۱۸	۷۵۹۳/۶	۷۵۹۳/۶	۳۲۱۶۱	-	۳۲۱۶۱	بغداد	۵
۲۱۷۱۵	۲۰۴۶/۵	۲۰۵۵	۱۰۶۱۱	۴۴	۱۰۵۶۷	بابل	۶
۶۷۳۵	۲۰۶۲/۸	۲۰۷۰/۴	۳۲۶۵	۱۲	۳۲۵۳	کربلاء	۷
۲۷۱۷۴	۳۳۶۸/۶	۳۳۶۸/۶	۸۰۶۷	-	۸۰۶۷	واسط	۸
۳۲۷۸	۳۱۰۱/۴	۳۱۰۱/۴	۱۰۵۷	-	۱۰۵۷	صلاح الدین	۹
۲۹۸۱	۳۹۹۰/۶	۳۹۹۰/۶	۷۴۷	-	۷۴۷	نجف	۱۰
۶۷۱۱	۱۵۸۱/۳	۱۵۸۱/۳	۴۲۴۴	-	۴۲۴۴	القادسیه	۱۱
۲۳۷۴	۴۲۱۶/۷	۴۲۱۶/۷	۵۶۳	-	۵۶۳	المثنی	۱۲
۱۱۰۰۲	۶۶۳۵/۸	۶۶۳۵/۸	۱۶۵۸	-	۱۶۵۸	ذی قار	۱۳
۲۴۲۲	۳۴۸۰/۶	۳۴۸۰/۶	۶۹۶	-	۶۹۶	ميسان	۱۴
۳۴۳	۹۵۶/۹	۹۵۶/۹	۳۵۸	-	۳۵۸	بصره	۱۵
۴۰۶۰۷۶	۴۷۸۳/۱	۴۷۸۶/۳	۸۴۸۹۸	۵۶	۸۴۸۴۲	جمع کل	

* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

مساحت زیر کشت و میانگین تولید محصول کدو عراق در سال ۲۰۰۸

تولید (تن)	میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)		مساحت زیر کشت (دونم)			استان	ردیف
	مساحت کل	مساحت برداشت شده	مساحت کل	مساحت آسیب دیده	مساحت برداشت شده		
۵۱۴۹	۲۲۱۲/۹	۲۲۱۲/۹	۲۳۲۷	-	۲۳۲۷	نینوی	۱
۶۱۶۳	۲۸۱۹/۴	۲۸۱۹/۴	۲۱۳۳	-	۲۱۳۳	کرکوک	۲
۶۶۷۹	۳۴۵۷	۳۴۵۷	۱۹۲۲	-	۱۹۲۲	دیالی	۳
۷۸۷۶	۳۹۴۰	۳۹۴۰	۱۹۹۹	-	۱۹۹۹	الانبار	۴
۷۰۲۸۱	۳۷۷۱/۹	۳۷۷۱/۹	۱۸۶۳۳	-	۱۸۶۳۳	بغداد	۵
۸۶۳۱	۲۲۴۳/۶	۲۲۹۴/۳	۳۸۴۷	۸۵	۳۷۶۲	بابل	۶
۸۰۵	۱۰۱۵/۱	۱۱۲۲/۷	۷۹۳	۷۶	۷۱۷	کربلاء	۷
۴۴۳۶	۲۰۷۶/۸	۲۰۷۶/۸	۲۱۳۶	-	۲۱۳۶	واسط	۸
۲۷۴۳	۳۱۱۳/۵	۳۱۱۳/۵	۸۸۱	-	۸۸۱	صلاح الدین	۹
۱۸۹	۴۰۲۱/۳	۴۰۲۱/۳	۴۷	-	۴۷	نجف	۱۰
۲۱۸۵	۱۹۴۰/۵	۱۹۴۰/۵	۱۱۲۶	-	۱۱۲۶	القادسیه	۱۱
۱۰۱	۲۹۷۰/۵	۲۹۷۰/۵	۳۴	-	۳۴	المثنی	۱۲
۳۱۵	۳۲۱۴/۳	۳۲۱۴/۳	۹۸	-	۹۸	ذی قار	۱۳
۸۵	۶۵۰/۴	۶۵۰/۴	۱۳۰	-	۱۳۰	ميسان	۱۴
۵۰۹	۱۰۸۳	۱۰۸۳	۴۷۰	-	۴۷۰	بصره	۱۵
۱۱۶۱۴۷	۳۱۷۵/۵	۳۱۸۹/۵	۳۶۵۷۶	۱۶۱	۳۶۴۱۵	جمع کل	

* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

مساحت زیر کشت و میانگین تولید محصول خیار عراق در سال ۲۰۰۸

تولید (تن)	میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)		مساحت زیر کشت (دونم)			استان	ردیف
	مساحت کل	مساحت برداشت شده	مساحت کل	مساحت آسیب دیده	مساحت برداشت شده		
۱۳۷۴۳	۲۰۶۵/۴	۲۰۶۵/۴	۶۶۵۴	-	۶۶۵۴	نینوی	۱
۳۲۷۵۰	۱۸۵۸/۴	۱۸۵۸/۴	۱۷۶۲۳	-	۱۷۶۲۳	کرکوک	۲
۹۸۸۶	۲۴۳۱/۴	۲۴۳۱/۴	۴۰۶۶	-	۴۰۶۶	دیالی	۳
۲۵۳۷۵	۲۱۸۷/۳	۲۱۸۷/۳	۱۱۶۰۱	-	۱۱۶۰۱	الانبار	۴
۸۸۸۲۱	۲۰۴۶/۷	۲۰۴۶/۷	۴۳۳۹۸	-	۴۳۳۹۸	بغداد	۵
۴۳۵۲۳	۲۰۶۴/۳	۲۰۷۱/۱	۲۱۰۸۴	۷۰	۲۱۰۱۴	بابل	۶
۸۶۹۱	۱۸۴۴/۴	۱۸۷۱/۹	۴۷۱۲	۶۹	۴۶۴۳	کربلاء	۷
۴۳۰۰۷	۱۹۰۸/۴	۱۹۰۸/۴	۲۲۵۳۶	-	۲۲۵۳۶	واسط	۸
۱۳۱۹۵	۳۰۵۷/۹	۳۰۵۷/۹	۴۳۱۵	-	۴۳۱۵	صلاح الدین	۹
۸۵۰۰	۳۳۳۳/۳	۳۳۳۳/۳	۲۵۵۰	-	۲۵۵۰	نجف	۱۰
۱۵۳۳۹	۲۳۸۷/۴	۲۳۸۷/۴	۶۴۲۵	-	۶۴۲۵	القادسیه	۱۱
۵۳۲۸	۲۶۴۱/۵	۲۶۴۱/۵	۲۰۱۷	-	۲۰۱۷	المثنی	۱۲
۲۱۶۳۵	۲۷۷۵/۵	۲۷۷۵/۵	۷۷۹۵	-	۷۷۹۵	ذی قار	۱۳
۳۱۴۸۶	۲۱۰۹/۸	۲۱۰۹/۸	۱۴۹۲۴	-	۱۴۹۲۴	ميسان	۱۴
۱۹۷۲۵	۲۰۰۵/۶	۲۰۰۵/۶	۹۸۳۵	-	۹۸۳۵	بصره	۱۵
۳۸۱۰۰۴	۲۱۲۲/۲	۲۱۲۳/۸	۱۷۹۵۳۵	۱۳۹	۱۷۹۳۹۶	جمع کل	

* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

مساحت زیر کشت و میانگین تولید محصول گوجه فرنگی عراق در سال ۲۰۰۸

تولید (تن)	میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)		مساحت زیر کشت (دونم)			استان	ردیف
	مساحت کل	مساحت برداشت شده	مساحت کل	مساحت آسیب دیده	مساحت برداشت شده		
۳۸۴۰۳	۳۱۸۹/۶	۳۱۸۹/۶	۱۲۰۴۰	-	۱۲۰۴۰	نینوی	۱
۲۷۷۷۷	۱۶۰۱	۱۶۰۱	۱۷۳۵۰	-	۱۷۳۵۰	کرکوک	۲
۸۶۷۰۰	۴۹۸۷/۳	۴۹۸۷/۳	۱۷۳۸۴	-	۱۷۳۸۴	دیالی	۳
۵۰۵۶۹	۳۵۷۵/۳	۳۵۷۵/۳	۱۴۱۴۴	-	۱۴۱۴۴	الانبار	۴
۱۰۶۲۴۸	۳۴۲۳/۵	۳۴۲۳/۵	۳۱۰۳۵	-	۳۱۰۳۵	بغداد	۵
۲۹۲۰۲	۲۸۱۸/۲	۲۸۵۵/۴	۱۰۳۶۲	۱۳۵	۱۰۲۲۷	بابل	۶
۲۱۶۳۶	۱۸۵۶/۸	۱۸۶۷/۱	۱۱۶۵۲	۶۴	۱۱۵۸۸	کربلاء	۷
۹۷۳۶	۲۰۸۷/۵	۲۰۸۷/۵	۴۶۶۴	-	۴۶۶۴	واسط	۸
۶۸۴۴۱	۳۴۶۰/۸	۳۴۶۰/۸	۱۹۷۷۶	-	۱۹۷۷۶	صلاح الدین	۹
۳۲۳۰۹	۱۸۵۵/۸	۲۱۳۸/۳	۱۷۴۱۰	۲۳۰۰	۱۵۱۱۰	نجف	۱۰
۷۹۶۳	۲۰۵۹/۲	۲۰۵۹/۲	۳۸۶۷	-	۳۸۶۷	القادسیه	۱۱
۴۸۱	۶۸۵/۲	۲۶۷۲/۲	۷۰۲	۵۲۲	۱۸۰	المنشی	۱۲
۱۷۸۴۴	۳۶۱۵/۸	۳۶۱۵/۸	۴۹۳۵	-	۴۹۳۵	ذی قار	۱۳
۱۵۱۲	۳۷۹۹	۳۷۹۹	۳۹۸	-	۳۹۸	ميسان	۱۴
۳۰۳۵۶۵	۶۷۶۷/۷	۶۷۶۷/۷	۴۴۸۵۵	-	۴۴۸۵۵	بصره	۱۵
۸۰۲۳۸۶	۳۸۱۰/۵	۳۸۶۵/۹	۲۱۰۵۷۴	۳۰۲۱	۲۰۷۵۵۳	جمع کل	

* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

مساحت زیر کشت و میانگین تولید محصول پیازچه عراق در سال ۲۰۰۸ (موسم زمستانی)

تولید (تن)	میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)		مساحت زیر کشت (دونم)			استان	ردیف
	مساحت کل	مساحت برداشت شده	مساحت کل	مساحت آسیب دیده	مساحت برداشت شده		
۱۲۷۶	۳۰۵۲/۲	۳۰۵۲/۲	۴۱۸	-	۴۱۸	نینوی	۱
۴۲۸۱	۱۵۵۸/۵	۱۵۵۸/۵	۲۷۴۷	-	۲۷۴۷	کرکوک	۲
۲۲۷۰	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۱۱۳۵	-	۱۱۳۵	دیالی	۳
۱۶۹۱۶۲	۵۷۱۰/۷	۵۷۱۰/۷	۲۹۶۶۲	-	۲۹۶۶۲	الانبار	۴
۶۸۴۴۸	۵۵۳۲/۵	۵۵۳۲/۵	۱۲۳۷۲	-	۱۲۳۷۲	بغداد	۵
۷۸۲۱	۱۴۸۲/۱	۱۴۸۲/۱	۵۲۷۷	-	۵۲۷۷	بابل	۶
۹۳۵۳	۱۳۲۰/۸	۱۳۲۰/۸	۷۰۸۱	-	۷۰۸۱	کربلاء	۷
۱۴۰۱۷	۱۶۴۲/۷	۱۶۴۲/۷	۸۵۳۳	-	۸۵۳۳	واسط	۸
۳۱۱۵	۱۵۳۵	۱۵۳۵	۲۰۲۹	-	۲۰۲۹	صلاح الدین	۹
۹۹۰۴	۳۷۲۱/۸	۳۷۲۱/۸	۲۶۶۱	-	۲۶۶۱	نجف	۱۰
۵۷۶۱	۲۶۸۷/۱	۲۶۸۷/۱	۲۱۴۴	-	۲۱۴۴	القادسیه	۱۱
۱۵۲۰	۴۷۵۰	۴۷۵۰	۳۲۰	-	۳۲۰	المثنی	۱۲
۱۵۹۵۷	۴۴۱۴/۲	۴۴۱۴/۲	۳۶۱۵	-	۳۶۱۵	ذی قار	۱۳
۴۳۰۳	۱۸۰۹/۴	۱۸۰۹/۴	۲۳۷۸	-	۲۳۷۸	ميسان	۱۴
۱۹۰۵۶	۱۶۸۰/۳	۱۶۸۰/۳	۱۱۳۴۱	-	۱۱۳۴۱	بصره	۱۵
۳۳۶۲۴۴	۳۶۶۷/۹	۳۶۶۷/۹	۹۱۶۷۳	-	۹۱۶۷۳	جمع کل	

* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

مساحت زیر کشت و میانگین تولید محصول سیر عراق در سال ۲۰۰۸ (موسم زمستانی)

تولید (تن)	میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)		مساحت زیر کشت (دونم)			استان	ردیف
	مساحت کل	مساحت برداشت شده	مساحت کل	مساحت آسیب دیده	مساحت برداشت شده		
۱۵۹۵	۲۲۴۰	۲۲۴۰	۷۱۲	-	۷۱۲	نینوی	۱
۸۳	۱۲۰۲/۲	۱۲۰۲/۲	۶۹	-	۶۹	کرکوک	۲
۵۶	۱۱۲۰	۱۱۲۰	۵۰	-	۵۰	دیالی	۳
۸۱۵	۱۱۱۰/۱	۱۱۱۰/۱	۷۳۴	-	۷۳۴	الانبار	۴
۲۸۵۷	۱۱۷۱/۵	۱۱۷۱/۵	۲۴۳۹	-	۲۴۳۹	بغداد	۵
۲۳۶	۱۱۰۳/۹	۱۱۰۳/۹	۲۱۴	-	۲۱۴	بابل	۶
۱	۷۵۰	۷۵۰	۱	-	۱	کربلاء	۷
۴۱۹۱	۱۲۱۲/۶	۱۲۱۲/۶	۳۴۵۶	-	۳۴۵۶	واسط	۸
-	-	-	-	-	-	صلاح الدین	۹
۲۲۴۵۵	۳۶۳۷	۳۶۳۷	۶۱۷۴	-	۶۱۷۴	نجف	۱۰
-	-	-	-	-	-	القادسیه	۱۱
-	-	-	-	-	-	المثنی	۱۲
۷۳۷	۴۶۶۲/۲	۴۶۶۲/۲	۱۵۸	-	۱۵۸	ذی قار	۱۳
۱۸۴	۸۷۵/۷	۸۷۵/۷	۲۱۰	-	۲۱۰	ميسان	۱۴
۲۹۶۹	۷۰۲	۷۰۲	۴۲۲۹	-	۴۲۲۹	بصره	۱۵
۳۶۱۷۹	۱۹۶۱/۳	۱۹۶۱/۳	۱۸۴۴۶	-	۱۸۴۴۶	جمع کل	

* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

مساحت زیر کشت و میانگین تولید محصول کاهو عراق در سال ۲۰۰۸ (موسم زمستانی)

تولید (تن)	میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)		مساحت زیر کشت (دونم)			استان	ردیف
	مساحت کل	مساحت برداشت شده	مساحت کل	مساحت آسیب دیده	مساحت برداشت شده		
۴۵۹	۳۷۶۶/۲	۳۷۶۶/۲	۱۲۲	-	۱۲۲	نینوی	۱
۹۹۱	۲۳۲۰/۴	۲۳۲۰/۴	۴۲۷	-	۴۲۷	کرکوک	۲
۲۰۴۱	۳۴۵۰	۳۴۵۰	۶۹۶	-	۶۹۶	دیالی	۳
۱۰۵۸۷	۵۸۳۲/۹	۵۸۳۲/۹	۱۸۱۵	-	۱۸۱۵	الانبار	۴
۵۷۳۶۱	۵۸۶۵/۷	۵۸۶۵/۷	۹۷۷۹	-	۹۷۷۹	بغداد	۵
۱۹۲۲۷	۳۸۴۶/۲	۳۸۴۶/۲	۴۹۹۹	-	۴۹۹۹	بابل	۶
۱۴۱۹	۳۰۴۵/۶	۳۰۴۵/۶	۴۶۶	-	۴۶۶	کربلاء	۷
۱۹۹	۲۶۲/۶	۲۶۲/۶	۷۵۷	-	۷۵۷	واسط	۸
۲۱۰۸	۳۷۹۸/۷	۳۷۹۸/۷	۵۵۵	-	۵۵۵	صلاح الدین	۹
۱۱۳	۲۲۶۰	۲۲۶۰	۵۰	-	۵۰	نجف	۱۰
۱۱۱۳	۲۶۶۱/۵	۲۶۶۱/۵	۴۱۸	-	۴۱۸	القادسیه	۱۱
۱۲	۴۰۰۰	۴۰۰۰	۳	-	۳	المثنی	۱۲
۹۳۹۸	۶۴۹۰/۶	۶۴۹۰/۶	۱۴۴۸	-	۱۴۴۸	ذی قار	۱۳
۱۲۴۹۰	۲۶۷۱	۲۶۷۱	۴۶۷۶	-	۴۶۷۶	ميسان	۱۴
۷۵۵	۱۱۸۹/۶	۱۱۸۹/۶	۶۳۵	-	۶۳۵	بصره	۱۵
۱۱۸۶۳۳	۴۴۱۹	۴۴۱۹	۲۶۸۴۶	-	۲۶۸۴۶	جمع کل	

* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

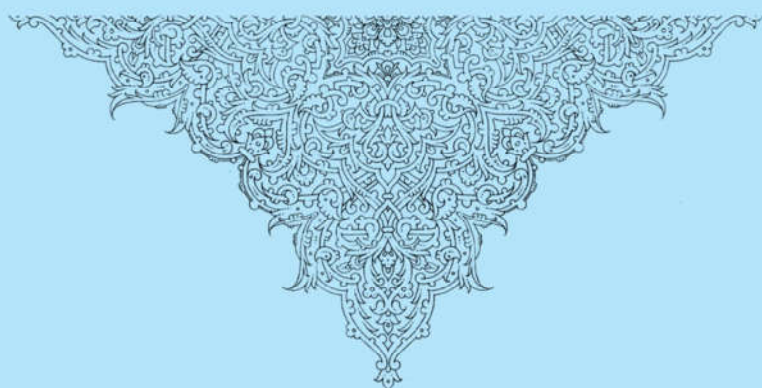
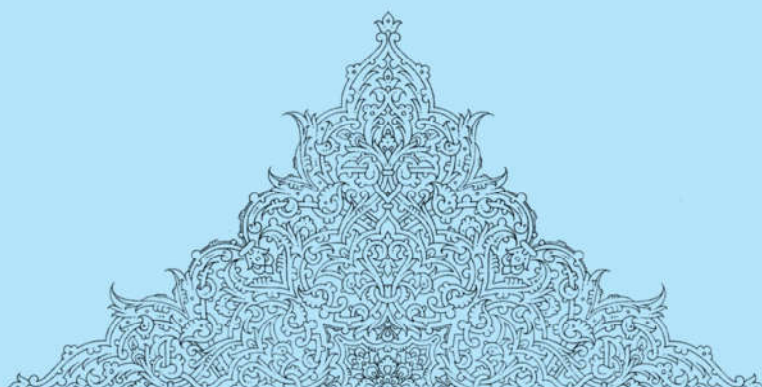
مساحت زیر کشت و میانگین تولید محصول یونجه عراق در سال ۲۰۰۸

ردیف	استان	مساحت زیر کشت (دونم)			میانگین تولید در هر دونم (کیلوگرم)		تولید (تن)
		مساحت برداشت شده	مساحت آسیب دیده	مساحت کل	مساحت برداشت شده	مساحت کل	
۱	نینوی	۴۰	-	۴۰	۲۵۳۳/۳	۲۵۳۳/۳	۱۰۱
۲	کرکوک	-	-	-	-	-	-
۳	دیالی	۲۰	-	۲۰	۳۱۰۰	۳۱۰۰	۶۲
۴	الانبار	۳۳۵۳۴	-	۳۳۵۳۴	۸۹۱۸/۸	۸۹۱۸/۸	۲۹۹۰۸۳
۵	بغداد	۲۳۵۵۳	-	۲۳۵۵۳	۵۲۱۲/۸	۵۲۱۲/۸	۱۲۲۷۷۷
۶	بابل	۷۸۳۳۰	-	۷۸۳۳۰	۲۹۱۶/۲	۲۹۱۶/۲	۲۲۸۴۲۷
۷	کربلاء	۲۲۵۹۸	-	۲۲۵۹۸	۴۱۸۹/۳	۴۱۸۹/۳	۹۴۶۷۰
۸	واسط	۱۱۸۹۷	-	۱۱۸۹۷	۱۹۱۸/۷	۱۹۱۸/۷	۲۲۸۲۷
۹	صلاح الدین	۱۶۲۹	-	۱۶۲۹	۳۷۶۴/۳	۳۷۶۴/۳	۶۱۳۲
۱۰	نجف	-	-	-	-	-	-
۱۱	القادسیه	۱۳۶۳۴	-	۱۳۶۳۴	۴۱۷۴/۱	۴۱۷۴/۱	۵۶۹۰۹
۱۲	المنشی	۱۸۳۹۸	-	۱۸۳۹۸	۲۹۶۸/۶	۲۹۶۸/۶	۵۴۶۱۶
۱۳	ذی قار	۱۲۰۴۹	-	۱۲۰۴۹	۶۳۳۵/۹	۶۳۳۵/۹	۷۶۳۴۱
۱۴	ميسان	۱۶۷۸۴	-	۱۶۷۸۴	۳۴۰۲/۹	۳۴۰۲/۹	۵۷۱۱۴
۱۵	بصره	۳۵۴۰	-	۳۵۴۰	۱۸۸۷/۵	۱۸۸۷/۵	۶۶۸۲
	جمع کل	۲۳۶۰۰۶	-	۲۳۶۰۰۶	۴۳۴۶/۲	۴۳۴۶/۲	۱۰۲۵۷۴۱

* هر دونم حدود ۲۵۰۰ متر مربع می باشد.

** با توجه به تنوع محصولات، این مقاله به محصولات مهم تر پرداخته و اگر فعالین اقتصادی نیاز به کسب اطلاع در مورد محصول خاصی داشته باشند می توانند با امورین الملل اتاق کرمانشاه تماس حاصل نمایند.

تلفن: ۰۸۳۱۸۲۲۸۱۳۱

کرمانشاه، بلوار شهید بهشتی، شماره ۵۳۵
تلفن: ۵۱ - ۴۱ - ۸۲۲۸۱۳۱
www.krccim.ir
info@krccim.ir